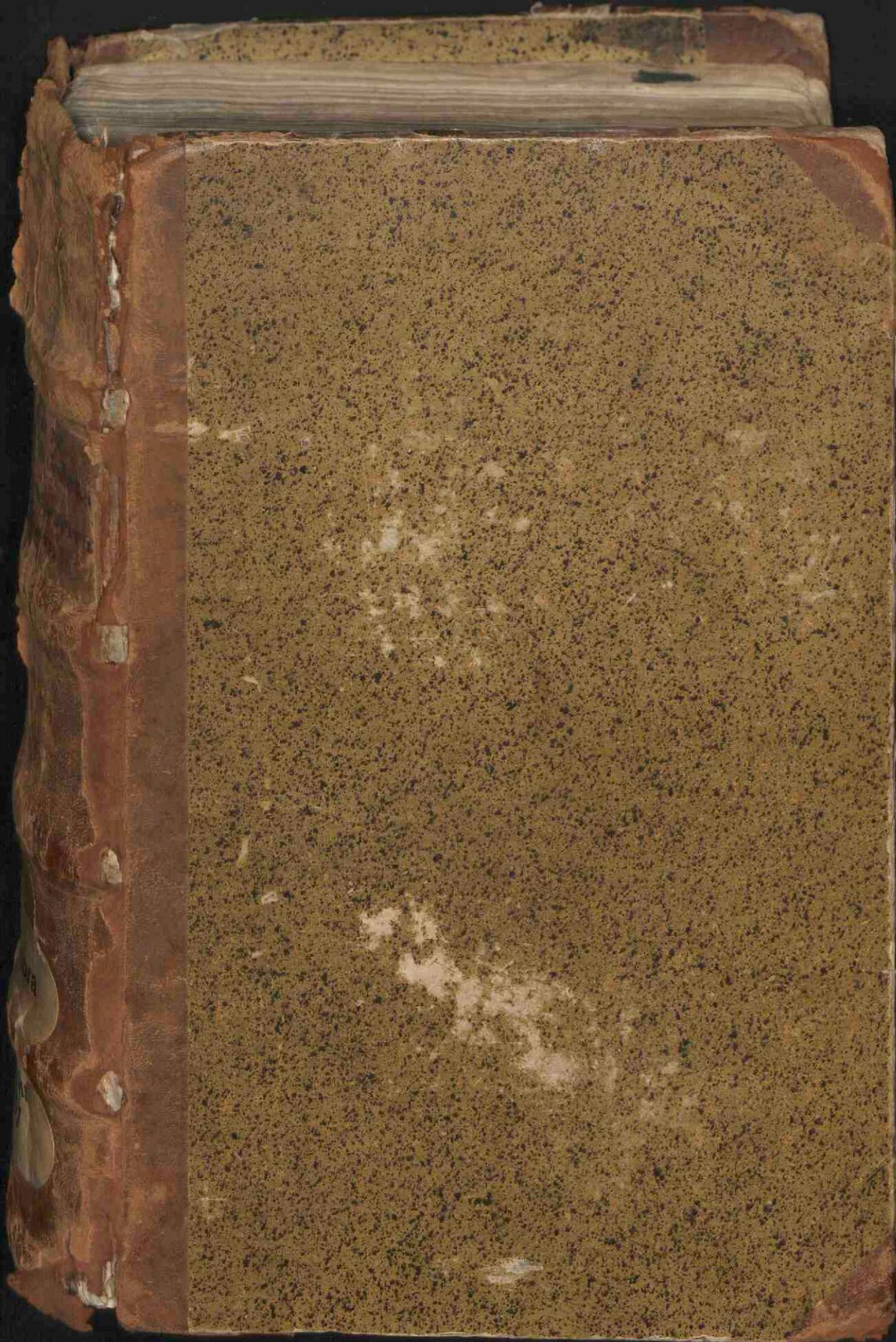

De bello Judaico (Dutch:) Destructien van Jerusalem en van al den lande van Judeen

<https://hdl.handle.net/1874/360135>

Historia Gentium

Quarto n°. 377.

220. Flavius Josephus, Boec vander destructien van Jherusalem.
Gouda, G. Leeu 23 Aug. 1482. 4o. S. 4o. 3771

Type 2. — HMT 67 (52) 2. — HC 9373. — CA 298. — Pr. 8928.

Op het laatste bl. van het laatste stuk: „Dit boek hoert toe Joeffrou floris van Jutfaes vedue”. — Samengeb. met nr. 312 en 387. — In den catalogus van 1718.

387. Johannes Gerson (Jean Charlier), Boec vanden gheboden Gods, vander biechten ende van conste te sterven. [Opus tripartitum in het Hollandsch.] Delft, [Jac. Jaczn. v. d. Meer] 1482. 4o. S. 4o. 3772

Type 1*. — HMT 82 (105) c. — Houtsneden (Conway p. 111, 112). — Drukkersmerk II. HMT 82 (105) a 2. — HC 7657. — CA* 802. — Peddie II p. 285.

Samengeb. met nr. 220 en 312. — In den catalogus van 1718.

*Jherusalem ing. is verkeerd
ingelouden: n I-VIII Haaf*

312. Historie van die seven wise mannen van Romen. Delft, [Jac. Jaczn. van der Meer] 13 Jan. 1483. 4o. S. 4o. 3773

Type 1*. — Houtsneden (Conway, p. 112, 113). — HC 8738. — CA 953. — Bl. 1a □. Bl. 1b Houtsnede. Bl. 2a (m. signat. a ij): Hier begint die hystorie van die seuen wise/ mannen van romen Welke hystorie bouen-ma/ten scoē eñ ghenoechlic is om hoē. eñ oec v2eem/de eñ luttel ghehoert: want si nu nuwelic in/dit voerleden iaer vā lxxix. ghetranslateert ende/

ouer geset wt den latine in goeden duytsche. op/dattet die leeke luden oec moghen verstaen/. Het overige als bij Campbell.

Zie over dit volksboek: A. J. Botermans, Die hystorie van die seven wijse mannen. Acad. proefschr. Haarlem 1898. — Samengeb. met nr. 220 en 387.

Campbell 298

Rariora

S. qu.
377

Historia Gentium

Quarto n°. 377.

RARIORA

Op net
nr. 49.

Tv

Samen

Eusebi
voctr

83. Joh

S

Horol

Huber
tola

Hugo

VK
XV.

Op h
daarc

N.B.

Vander destruction van
Heus almen ing is rekenend
ingebooden: n I-VIII Haak
oor m I-VIII.

Campili 298

net te blad: "EX donatione romana. Zie over nem de aanteek bij
49. — Samengeb. met nr. 192.

H. 2o. 123¹

- Tweede exemplaar.

Samengeb. met nr. 100. — In den catalogus van 1670.

*ebius Pamphilus Caesariensis, Legenda S. Sil-
etri Papae ^{Zie Johanna a T.}
Uit het kapittel van S. Marie te Utrecht.*

Johannes Gerson (Jean Charlier), Opera, Neurenberg, Geo.
Stuchs 22 Nov., 1 Aug., 21 Oct. 1489. 3 dln. (2 bdn.) 4o.
F. 4o. 107, 108

Typen 3, 4. — Rubr. a. — Houtsneden (Schr. 4103). — HC* 7623. —
Holtrop II 590. — Peddie II p. 284. — Pell. 5126. — Pr. 2263. — Dl. II
bl. 290 (□) ontbreekt.

orologium devotionis. — Zie: *Bertholdus*.

bertinus Clericus. — Zie: *Ovidius, Heroidum epis-
tolae*.

go de Argentina, Compendium theologicae veritatis.
V. 1751. N. 1. C. 1. 1751 F. 2o. 702
Typen 1. — HC 8575. — Holtrop II 158. — MMW II 470. — Pr. 986. —
VK 575. — Zie over den drukker: "me, Die deutschen Drucker des
XV. Jahrh. (1916) p.

Op het eerste schutbl. *nast* in traiecto inferiori;
aaronder: "Liber Simonis de traiecto". — In oorspr. led. stempelband,

nº 299. p.

Der begint die takel van de
sen boeck dat spreect vader
destructien van iherusalem
ende vā aldē lande van su-
deendaeermen by capitulen
lichtelijc in vinden mach alle
die materie die int selue boec bescreuen is

Dat eerste capitel vā herodes agrrippa ende
van sinen oem herodes antipa

Hoe herodes antipa benyde sinen neve ende
van conincx agrippen doot Capitulum ij

Hoe die ioden eerst rebel worden ende ð wat
saken Capitulum ij

Vanden moerdenaren ende bedreghers dye
doe in iherusalem waren Capitulum iiiij

Hoe die ioden den romeynen haren līns ont
leyden en hoe haer verdriet begode an te staē
Capitulum v

Vanden eersten gheuechte dat binnen iheru-
salem was Capitulum vi

Hoe tot iherusalem die romeinen versleghen
worden ende te cesarien die iode Capitulum viij

Vā enen valsche līmē en vā līnre moerdaet
die hi op līn volc dede Capitulum viij

Hoe testius op die jode begōte oerlogē Capitulum ix

A ij

Hoe tellius shernalem wan en hoe dattē dye
soden weder verdreuen mit lachter Cap. x
Hoe die soden haer lant besetten ende hoe iosephus galilea bewaerde Cap. xi
Hoe nero dye keyser vespasiaen beual iudeas
te destrueren Capitulum xij
Hoe die soden van astolon verlaaghen waren
ende hoe vespasiaen quam ende ontfinck se-
phorus Capitulum xij
Hoe vespasiaen met alle den heer in galylea
toch Capitulum xlij
Hoe iothabata beleyt wort Cap. xv
Hoemen op iothabata stormede Ca. xvi
Hoe iosephus die muren hogē dede ende vā-
den ghebreke waters Ca. xvij
Hoe vespasiaen den ram ander muren deeide
rechten ende hor hē ioseph⁹ wed stōt Ca. xvij
Hoe die muer ghebroken wort ende hoe dat
een vrouwe thijnt vten lichaem gheworpen
wort Ca. xix
Hoe iosephus die romeynen verscalcte Ca. xx
Hoe vespasiaen ende tytus ekfraten wonnen
Capitulum xxi

Hoe iothabata ghewonnen wort **Ca xxiij**

Hoe iosephus gheuoden wort in enen putte
of duwier **Capitulum xxliij**

Hoe iosephus sijn ghesellen inder haghedoch
te met subtijlhedē verwān **Ca xxiiij**

Hoe iosephus hem op gaf inder romeynen
hant ende hoeft heer op brac **Ca xxv**

Hoemen in iherusalem iosephum beclaechde

¶ Capitulum xxvi

Hoe tytus tharissen wan **Capitulum xxvij**

Hoe vespasiaen gamala begōde te bestrijden
Capitulum xxvij

Hoe gamala ende taberius ghewonnen wor
den ende hoe men tot giscol waert toech

Capitulum xxix

Hoe die vallsche ian wt giscola vloech **Ca xxx**

Hoe die moerdenare verheuen worden ende
dwonghent al dz in iherusalē was **Ca xxri**
Hoe die zeloten inden tempel beleghen ware
van die van ydumea **Cap. xxxij**

Hoe die zeloten weder haer moordaeet deden
in iherusalem **Ca xxvij**

Hoe vespasiaen tot iherusalem waert toech
Capitulum xxvij

Van nero des keypers doot ende hoe symon
van massayda rees **Ca xxxv**

Vanden quaden septen dye ian vā iherusalem
dede en hoe si simō ontfinghen **Ca xxxvi**
Hoe vespasian keyper wort ende hoe hi iose-
phum verlostte ende hoe tytus te iherusalem
toech **Capitulum xxxvij**

Vanden drien berghen die tytus voer iheru-
salem maken dede **Ca xxxviij**

Hoe die valsche ian opten paesdach den bin-
nensten tempel wan **Ca xxxix**

Hoe die ioden den romeynen verascalte ende
hoe vast dat die stat vā iherusalem ghemaect
was **Ca xl**

Vanden drie toornen ende van des conincks
sael die die grote herodes makē dede **Ca xli**
Tghesticht vanden tempel ende hoe herodes
dauids graf op dede **Ca xlī**

Hoemendie eerste muer bestormde ende wan
Capitulum xlīj

Hoe die partyen binnen iherusalem gedeylt
waren **Capitulum xlīij**

Hoe tytus dader in uer bestormde **Ca xlv**

Hoe tytus dander muer anderwerk wan en-
de valledese **Capitulum xlvi**

Josephus sermoen op die vader stat **Ca xlviij**
Vanden menichuoldighen ghebreken dye in
der stat waren **Ca xlviij**
Hoemen die soden tribuleerde ende cruste en
hoemen die derde muer bestont **Ca xlix**

Hoe tytus een muer maecte al om ende om-
me an iherusalem **Capitulum li**
Hoe die rymeynen tgout lochten inder ioden
buic en tghetal vanden doden **Ca li**
Hoemen derdewerf die muer bestont **Ca liiij**
Hoe den toren anthonia gheronnen wort
Capitulum lviij
Hoe tytus noch den volck der iode pais hoet
bi iosephus rade **Ca lviij**
Hoemen die stat begonde totsleken **Ca lv**
Hoemen den tempel verbarnde ende vanden
coninck **Capitulum lvi**
Van ihesus gheroep **Capitulum lvij**
Waer mede die soden bedroghen worden
Capitulum lvij
Tytus woerdentotten ioden ende hoe si we
verscieden **Capitulum lxi**

Hoe die ioden den heylighen tempel eerst ont
staken **Ca lx**

Vanden wiue die haer kint ar **Ca lxi**

Hoe den groten tēpel ôtsteken wort **Ca lxiij**

Ho tytus een ridiū sijn ridderscap na **Ca lxiij**

Hoe die binelle stede ghewōnē wort **Ca lxiij**

Hoe die ioden die toornen ruywiden ende hoe
mense doot sloech **Ca lxv**

Tghetal vanden volck dat binnē iherusalē
was **Ca lxvi**

Hoe langhe dat iherusalem ghestaen hadde
Capitulum lxvij

Hoe die moerdadighe sīmō gheuāghen wort
Capitulum lxvij

Vander seest der romeynen vander victoress
ende seghe die si ghehadt hadden **Ca lxix**

Hoemen macheronta die starcke borch wan
Capitulum lxx

Hoe mē amassayda die leste borch wā **Ca lxxi**

Hoe filius inden borch amassayda quam
Capitulum lxxij

Ende dat leste

Hier beghint dat plogus op ioseph⁹ werc
vander destructien van iherusalem die die ro
meynen deden

Iosephus dye eē paep was vāden
ioden ende een edel mā hi bescrijft
hoet lant vā iudea en̄ die heylighē
stat van iherusalem ghedestruert
wort en̄ al onder gheworpen vanden romey
nen Om der ioden sonden wille ghelyck dat
hijt seluer met sinnen oghen aensach Wat om
ons herē ihesus crissus doot die die ioden val
schelyc ter doot brochten Ende oec om sijnre
heyligher songhers doot soe liet god alt lant
destrueren so ihesus sinnen apostelen voerseyt
had datmen daer den enen steen op den ande
ren niet en soude laren legghen men souden
me werpen Ende om dit woert te volmaken
inden gheest so wil ic dit hier na setten als ic
corste mach

Hier beghint die destructie vā der stat vā
iherusalem ende van alden lande van iudeen
Inden eersten van herodes agrippa ende vā
sinnen oem herodes antipa

Ca 3

a i

HIs die ioden ihesus onsen heer ghe
cruist hadden . Ende hy verrelen
was ende ten hemel gheuare was
Ende hi den heylighen gheest inti
nen sogheren ghesent hadde van bouen alsoet
beschreuen is . En die apostelen en ihesu songhe
ren den ioden preditten dat si des berou heb-
ben souden en hem bekeren Hoe worden dye
ioden al meer quaet en verkeert en doden en
veriaechden die gheen die hem van ihesum sei-
den En hier om so riepen haer sonden waer
ouer hem alsoet noch ouer veel luden doet .
Hoe dat si die quaerheyt mosten becopen in
deser manieren die hier nae volghet Want
tot dycer tijt dat onse heere ihesus ghecruist
was soe was tyberius keyser te romen ende
hy regneerde drie twalef iaer ende drie da-
ghen . Ende nae hem wort keyser gapus soe
als ghescreuven is . Ende hy leynde int lant
van iudea ende van iherusalem coninch ende
haer herodes agrippa dye aristobolus sone
was dien die grote herodes ascilonita sinen
vader dede doden met alexandro sinen broe-
der inder kerker om dat sy hem vergheuen
wouden . Ende deese twee sonen hadde hy

bi marianne so voerseit is die des bissops hir
cans suster was. En dese marianne dede die
grote herodes haer man oec doden by verra-
denisse shyne suster saloma. **T**ese voersey-
de herodes agrippa wort van gayo ghesent
coninc van iudea. En int lat dat phillips sy's
oems was det ythurea en tracon hiete. Ende
dat had herodes antipa kinne dem owaert die
heer van galilea en des outs herodes soe was.
Nu had aristobolus herodes agrippen vader
een dochter die herodias hiete ende dese had-
de haerwirch heer herodia philips kinne soen
te wiue ghegeuen. Over dese antipa hadde
philips kinne broeder dy wif met crachte ge-
vomen. Ende om datten kinte iohan baptista
hier om het ispte. So dede hi hem bi herodias
rade doden.

Thoe herodes antipa benide sinne neue ende
vans conincs agrippen doot. **C**a ij

De herodes antipa ende herodias
vernamen dat dye keyser herodes a-
grippam aldus verheuen hadde en-
de coninck ghemaecl. Ja dat hem agrippa ver-
hief van houerdien als of hy seluer god ghe-
weest had al becoft hijt namaels swaerlic lo-
hadde sy's groten niet ends worden beyde te

a ij

rade dat si totten keyser varen souden om di
herodes antypa begheerde oec eens conincs
naem te vercrighen. **H**er doet herodes agrip-
pa vernam volchde hi hem na ende wroech-
den voerden keyser so dat hi hem wel na ghe-
doot hadde. **H**er die keyser nam hem galilea sp-
lant en gaft herodes agrippa sijn neue oek.
En deden versenden in spaengen daer hi sijn
quade wijs herodias die herodes agrippa sul-
ter was iammerliken tijf verloren. **H**er nae
wort gapus die keyser soe houerdich dat hi
hem dede aenbeden voer god. **E**nde daer om
wort hy inder poort te romen vermoert doe
hi vi iaer ende drie maeden gheregneert had.
Ende daer brocht herodes agrippa myt sub-
tijlhen daer toe di die senatoers claudium
ontkinghen ouer keyser. **E**nde dese claudius
gaf agrippam al dat ryc dat sijn oudeuader
herodes ghehad hadde. **E**nde doe herodes a-
grippa te iherusalem ghecomen was doe bes-
gouste hi daer om een muer te maken. **A**lsoe
hoech ende so dicke dat hy bliuen leuende tot
dat die muer volmaect hadde gheweest om
niet hadden die romeine op iherusalē ghestre-
den. **W**at si en haddet nymermeer mogē win-
ne oer hi bleek iammerliken doot in cesarie so-

voerseit is ð dz hi hem liet aenbede oure god
daer om loerch hem goods enghel Dese[n] he-
rodes dede iacob zebedeus soen ð thoefde dye
in galilien up leyt Ende oec dede hi linte pe-
ter kerckeren ð den iode te leuerē dien goods
engel verlostte bim miraculen Dese herodes reg-
neerde drie jaer ende liet na hem sine soē dye
oec agrippa hiet daer w[er]p na of scriuen sellen
Hoe die ioden eerst rebel worden en ð wat
saken

Claudius die keyser vernā dat agrippa
doot was En hi sende inder ioden lant
doe enē ruwaerts tlant te berechten die cestī
us hiet En dese hiltet lant in vreden. En nae
cestius wort ghesent een gheheten tyberius
alexander die tlant oec vredeliken berechte.
Tot desen tiden was ghewallen agrippa he-
rodes soen. Hoe dattē die keyser te indien
wert sende En gaf hem tlant ouer der iorda
en datter tweer geslachte was en eens halfs
en syn moeder sterf doe Hier na gheuiel dz ty-
berius alexander wt indien te romen waert
voer Ende doe sende die keyser in iudea enen
ruwaert hiet cumān⁹ ð tlant te berechte En
in des rechtens tide begōste die iode stuerich
te wordē in iherkē teghe die romeynen En sy

a ij

tierden daer na veel saken so d^r si haer eer da
er mede verloren en dit qua hier om Want te
ghen paeschen doet t^e kolk vā iudea ter feesten
ghetcomē waren en si haer feeste hilden inden
tempel so waren die roemische ridders inden
wapē om twolc te wachten vā perlemētē En
die vāden romeynē hadde der ioden feeste in
onwaerden Hoe dat een vā hare ridders dē
soden toende in hare feestē sijn ende al bloot.
En doe worden alle die ioden gram En liepē
alle tot cumanū en baden hem dat hi dien rid
der staphans leuerde dat syen mochtē doden
Over een cumanus antwoerdē mocht so qua
mē veel soden met stenē en worpē op die rid
ders. Hoe dat cumanus verslocht wort daer si
den ridder brochten gheiaecht. En doe dien
ridder sien stert ghetoent hadde Hoe riepē
veel ridders ten tempel waert in spot so dat
die ioden met so grote ghedruisch vten tem
pel quamen soe dat si wel xxv dusent mā ver
pletten om dat dye poorten te nauwe ward
en dat volc sa nydeliken dranc Tis verkeer
de die feeste in droekheden. Hier nae wortet
lant alsoe vol ridders ende moerdenaers dae
nauwe remant dat t^e sijn behouden en mocht
Ende die samaritanen worden oec nechtaende

op die ioden van galilea soz dat hier of grote
scade en scande qua En om dat cuman9 hier
ouer niet en rechte so toghen die ioden en oee
die samaritane en quadratū den ruwert va
lyzen en claechdē ouer cumanū ~~C~~her quadra
t9 hiet hem dz si te romen voeren den keyser
claghen van deser moert Ende hi sende celar
die ee vāden rouers was mittē iodē en sama
ritanē om deser saech te romen waert En a
grippa die coninc dede der ioden boetscap vo
erden keyser ~~Vanden moerdenare~~

~~Ca iij~~
His claudi9 die keyser haer claghe gheho
ert had so gaf hy hem goede antwoer
de en hi verboet cumanū die poert va romen
ende va iherusalem hier om En hi dede drie
vanden edelsten samaritanen onthoefdē om
dat si op den ioden ghelsteke hadde Ende hi
seynde celar te iherusalem gheuāghen om dz
mē doer die stat slepen soude en dan onthoek
den Hier na sende die keyser tot enē ruwaert
vāden iodē felix en oec va samarie en galilea
en gaf agrippen een deel lants meer da līns
vader was Ende hier na starck claudi9 doe hi
xvij jaer regneert hadde en viij maede enxx
daghe Hier na wort nero keyser ~~C~~her hi reg
a iij

neerdet ryc alte selliken wat sijn moeder en
sine broeder ende menighen edelen ma sloech
hi doot En oech menighen kersten dat ic hier
after laet onder historien vaden ioden te vol
ghen dese nero gaf noch agrippen veel meer
lants en heerlicheden Dese felix die ruwaert
was van iudea hy vinc eleasar die prince was
vaden rouers En mit he vinc hi veel ridders
die mit hem clant gheroest hadde wel xx jaer
lanc En dat hiet hem die keyser doe hien ver
hief Delsen eleasar sende felix te romen wert
en hi hencker veel van sine ghesellen En hier
waller so veel dattergheen ghetalen was en
hi verdeetse diet lant gheroest hadden Ende
purgeerde dus clant van iudea van alle rouers
Daer na so verrelen binnen iherusalem Een
ander manier van moerdenaers en van rouers
die des daghes binnender stat dat volc alleinx
ken moerden En si scoten ondert volc al hep
melic scut so dat nyemant weten mocht wye
le so scote En dus so vermoerde si groot volc
inder stat ia oec vaden edelstenen meesten van
der poort Wat si droeghe corde zwarden om
haer cleder ende si sloeghen Jonathas den bis
cop mede doot Ende hier of waller grote pla
ghe of binnen datt volc dus vermoert wort

Inder stat vā iherusalem **E**n oer waren daer
binnē bedrieghers die myt touerien t'olk be-
droghen en leidenseinden wildernissen ende
leiden hē si loundē hē groot wonder laten sien
Teghē dese touenaers sette hem felix seer en
sloegher veel doot vā haren gheeselcap **W**ant
hē doch dat si hē louden willen setten teghē
d' roemische ryc **E**n tot desen tiden quā daer
wt egyptē een groot touenaer en seide dat hi
een propheet was **E**n hi had wel xxx dusent
māner vergadert en brochtse bi nacht tot op
den berch van oliuetē en wouder iherusalem
mede winne **I**nd dagheraert alsmē die poer-
ten o'tsloet en t'olk op sijn hoede niet en was
En hi woude die romeyn daer wt iaghen **E**n
felix vernā dit en quam mit sijne roemischer
scaren en scofferde al sijn volc en verdreef hē
en sloech veel van sijn volc doot **C**her nochtāt
so meerde dit quaet vā rouers en van moer-
denaren alle daghe **H**oe dat al dat lant vā in
dea daer of verwoest wort. **H**oe die so-
den den romeynen haren sijns ontleyden en
hoe haer verdriet begonde **V**Ca n

Dier na wort groot gerukt te cesariē in
de stat want daer woenden binnē hep-
den en loden **E**n die wo zde stridēde welchā
re die heerscappie vader stat hebbē loude **E**n

hier sloeghen die heyden alte veel ioden doot
en naemē hē al haer goet **H**er felix vicker veel
van desen rouers **E**n na hē wort ruwaert fel
tus dien vero dye keyser daer sonde. **E**n als
festus int lāt ghecomē was vāt hi daer noch
daer veel rouers **E**n sonderlinghe vant hi da
er enen toeuenaer die groot volc vāden iodē
an hē ghetoghen hadde en festus lochten. **E**n
hi vernā dat si met sine volck in die wildernis
se ghetoghen was **W**āt hy seide den volc dat
hi hē groot goet gheue loude **E**n festus volch
de hē nae mittē romeynē en hi loechchē doot
met alden volc dat hi vergadert hadde **E**nde
daer so stark fest **E**n doe sende die keyser tot
ene ruwaert albinū en eer albinus int lāt quā
So dede auan die bisscop sinte iacob alpheus
soen doden dye bisscop was vāden keersten te
iherosolima **O**m dat dese iacob soe goet was
so toenaemden twolc iacob diemen hiet ghe
recht **H**i hiet oec ihesus ons herē broed **W**āt
hi was hem harde ghelyc ende hy was sijnre
moeyen soen **E**nde als albinus quam int lāt
soe nam hi dese ananum sijn macht **E**n agrip
pa die coninc namt hem oec ende gaf dat byl
dom vanden tempel dien hy wilde. **D**ese al
binus was so quaet dat hy nyemāt recht doe

er woude die hem gheen ghelyc en gaf Want
die recht hadde in haren laken op dat si hem
gheen ghelyc engauē hi gaf he omrecht en deet
se ontluē of in vägenis leggen En hier bleef
die stat en tlant vol onure des en rouers wat
die ghene die daer binnē woenden hadde ver
diēt dat om hare nille tlant en de poort ge
deltrueert worden soude Na dese quadē albi
nū-wort ruwaert int lant ee hiet florijc. En
ht dede den iodē groot verdriet Wat hi was
soe quaet dat albinus goet scheen tegen des
florijc quaethede te rekenē Wat albin⁹ was
bedect in sijnre quaetheyt Mer dese florijc hi
elt quaetheyt ouer eer En hi qua int lant als
moerdenaer en rouer nyemant en was sijns
ghelyc in lieghen ende in bedrieghen. En hy
hadde al syne sin gheset int volc ende tlant te
verderuen so dat menich man o sijnre quaet
heyt wil tlant ruimde En hier om qua cest
us dien die keyser bouensyrien gheset hadde
mit open heer in iherusalem En doe quamen
die ioden ghemeenlic tot hem ende claechden
ouer florijc ouerdaet Mer florijc onsculdich
de hem met starker gheloue Ende dus bleef
hi int lant ende der ioden ongheual wiesscher
mede Want florijc dede opter marct die lude

rouē binnē iherusalem en na wijs en kinder
en manen tot vi^e en xx en deder sien wille
mede nochtan en liet hier hem mede ghenoet
ghen **C**her hi pijnde hem hoe hi den tempel soude
moghen rouē vāden goude dies daer veel
binnē was **H**ier om versterke hiene quaerheit
En dede ghewapēde ridders comē tot iherkun
wert als op die stat te comen **E**n doe voer hi
so met sijne leghenē binnē teghē den iodē dz
si teghē die ridders te velde toghen dz meeste
deel vander poortcher doe si te velde quamē
so sloeghēle die ridders en iarchdene ter stat
waert **C**her dese vallsche florij̄s dedese weder
staen daer si in quamen en hy toech voert om
den tempel te winen **C**her dier binnen warē
sloten den poertael en wederstondē **E**n si hiel
dent seer vromelic voer dien toorn die die oude
herodes maken dede en hiet anthonia. **E**n
dus en mocht florij̄s den tempel niet rouen.
Cher hi voer thant vter stat inder poort van
cesarea **D**ese quade florij̄s deet dat die ioden
eerst staken teghen die romeynen **E**n en wou
den hem haren tynse niet gheuen **E**nde hyper
om wort namaels iherusalem gheuelset.
Ende dien tempel soe wy hier nae legghe
sellen **A**grrippa ontsach hem dz die romeyne

souden worden kridende op dye ioden en op
die poort en hi quā op enē dach te iherusalem
En vergaderde volc o dʒ hile gaern bescermit
hadde voer onghewal En hi toechde hem dat
si alte crāc waren te stekē teghen die romeyn
die verwōnen hadden galileen en griecke en
alle der ioden lant en burtaengē en enghelat
En al afrikē en menich stat en menich borch
en syrien spaengen egypte en aquitanien En
alt lant totter riuier eufraten En die vā per
sen En alt volc van desen landen dat diēt die
van romē En besiet oec of ghy starcker sijt dā
die van gallen en die aelmaēne of proeder dan
die vā griecken of moghender dan alt volck
vā aertryk Nu hebt ontfermenis op uwe wy
ue en op uwe kijnder en op die heilige stat en
op den heylighen tempel En laet ons niet al
le desen volc vrede hebbē en dit seide hi al we
nende Her tkolt antwoerde hem ende seyden
dat si den romeynen niet en weten her si we
tent florhs die hem al dit verduiet maecte En
herodes antwoerde daer op Ende beual hem
dat si den romeynen betaelden dē iaer tlyng
die si hem onthouden hadden Si antwoerde
si soudent garne doen Ende si vergaderden
alle afterstallicheyt vanden tlyns Ende doe

hiet hem agrippa dat si florijſs onderdaē wa
ren tot dier tijt datmen den keiser sijn quaet
heit te weten mochte doen En dat hi hem e
nen anderen ruwaert lende Doe si dit hoer
den so gauē si enen roop En ver spraken den
coninc agrippen en worpen steen na hē ende
iaechden vter stat Ende enighe vāden volcke
verwearden den strijt Ende onder liepen den
casstel mesunda daer die romeynen in laghen
en sloeghen alle die romeynen doot en leiden
haers selfs volc daer in Hier na so qua een in
den tempel die eleazarus hiet ende verboet dē
papen dat si der romeynen offerhāde niet dē
faen en souden En hier of qua groten scade
en standt Want alle die romeynen hadde dit
onwaert en worden daer arre om En om dz
si dit kerē woudē soe ontboden si florijſs ende
dē coninc agrippē dat si met ghewapēd hāt
comē souden binne iherusalem om dat si myt
cracht dese werringhe wouden vellen

Vanden eersten ghevewcht dat binne ihe
rusalem was **Capi. vi**

Florijſs en atwoerde hier op niet wat
hy was blide om dese werringhe Mer
die coninc agrippa lende twe dusēt
ridders in die stat En die poerters die garne

vrede hadden ghehadt si toghen aen dese rid.
 ders En dat waren die voerbaerste vand stat
 En si hadden te hemwaert dat hoechste vand
 stat. Hier die rechters vander stat waren in-
 den tempel en hadden oec tot hemwaert tne-
 derste vader stat En deen partie moude dus
 den tempel winnen daer eleazarus mit sijnre
 partien in was in vrelē Hier hi pijnde he oec
 tlant en die stede te winnen En si dochter deē
 op den anderden seue daghen En gheen vaden
 partien en cōden deen op den anderden winne
 Hier na quā een feestle dat die iode vierē mos-
 ten groet en cleyn na haerre wet Hier die in
 den tempel laghen waren rouers en moerde
 naer ende si en wouden niet vieren. Ende op
 dien feesteliken dach onder liepen si dye veste
 daer dat heer in lach dat agrippa daer ghe-
 sent hadde. Ende aldus wonnen si die stat.
 Want die ridders vloghen ende som sloeghe
 fier doot Ende doe ghinghen sp breken ende
 ontween slaen des bissops ananus huus en
 de agrippen husinghe oec Ende dat huus oec
 daer dye preuslegien in laghen vanden ghes-
 de datmen plach te lenen aen die rike in dier
 stat nazede ende castume totten armen luden

behoef En die preuilegien en brieue verharn
den si alle om dat die ghene van hare partyen
quijt daer of soudē bliuen dier in bescut wa
re En op de derden dach hier na so heleyde si
den toren Athonia En daer laghen si twe da
ghen voer en sloeghent al doot dat daer bin
ne was Hier na belage si des conincs sale Wat
daer waren alle agrippen ridders in die ont
uloeghen waren En op desen zael streden si
dach ende nacht Ende doe liepen si te messida
waert die daer voer laghen en waren want
daer laghen des oucs herodes wapine binnē
En daer wapeden si t'kole mede dat inder stat
was En si streden so ops sconincs zale dat si
met groter pinē den toren vallen dadē Wat
si mineerden Her si worden bedroghen Wat
die van binnen hadden ee mineeringhe teghe
hem een nuwe muer ghemaect Ende daer om
wordē si buten ghescoffert En si lieten alle a
grippen ridders wech varen die hi in die stat
ghesent had Her die roemsche scaren vloghē
alle op die hoghe toornē Die de oude herodes
wilen makē dede so dat si waen dat haers ge
lyc niet wesen en mochtē van vastichedē Deler
torē warē drie deen hiet op ilis dāder maria
nes na herodes wyt die hi dode dede Die dor

de hiet phaselus na sinen broeder En die iode
wonen cortelyc sconincs sale en sloeghe doot
al dat si daer binne voden En daer na roekde
si opt lant en stakender vier in **Hoe tot**
herusalem die romeynen versleghen wordē
en te cesarien die ioden **Ca vij**

Op den anderden dach hier na vonden si a
nas den bispel vanden tempel en ezechiel
as sien broeder en die sloeghe si doot op die
stat En ananyas hiet en was als ee prins en
heer vander poort en hi was inde toren mes
sida En hi dede halen herodes harnasch ende
hi wort aldus verslaghen Der ghemete vā
der stat was desen onurede harde leet om dz
si die romeynē onslaghen En si behaghē ana
nyas en sijn partye En si stormden so op dye
borch daer hi in was dat slyse wonnen En si
voden hem in enen hoec daer hi gheuloeghen
was en daer sloechme doot En dit dede si om
dat si hoepten vanden romeynē vrede te ver-
trighen Als si des viants quijt ware Her die
moerdnaers holpen ananya verslaen om di
si te bet hoer moertdade souden ghebrucken
moghen Dit was eleazarus pertye en ghin-
ghen hem pinen om die romeynen te winnen
die inden toernen laghen ende hoe sile verdri

ven mochten Ende als die romeynen dat ver
uamen soe pijnde si hem met groter list of te
comen Ende haer hoeft man vitilius leynde
an heleazarus ende hadt hem dat hy hem lu-
den haer lijf liet **H**i woudē wapen harnasch
ende al haer ander goet daer laten Ende dye
ioden oerlochden hem dat sy sekerlyc of qua-
men hem en scude niet messchien ende op dyt
belok quam vitilius ende sijn gheselscap vādē
toornen **E**n doe si alle haer harnasch of ghe-
daen hadden soe quamen die van heleazarus
partye op hem striden · ende sloeghense alle
doort sonder vitilius · Ende vitilius swoer hy
woude hem te besniden ende hem houden an
die ioetsche wet **D**esen moorddaet en crancie
den romeynen niet seer want hier waren lut
tel groter heren verslaghen **G**er dit was oec
een sake daer die poorte om onteert wort ·
En der goeder luden herten waren haer seer
bedroeft **O**m dat si ontslaghen dz god die ste-
de plaghen soude al en wrakent dye van ro-
men niet · **G**enich mensche weende hier om
want si duchtent te beopen om dat si deden
dese quade daet bestonden opten saterdach
die si schuldich waren te erē en te vicren nadē

ioden wet. **C**her si besmetten dus den sater-
dach **O**p desen seluen saterdach worden on-
der cleen en groot te cesarien xx dusent ioden
verslaeghe **E**n om desen moort wort al syrië
in roer **W**at die ioden verbarnden myt hare
partye die stede van syrië **E**n si en lieten gheen
lant noch poort daer in met vreden en si sloe-
ghen die wine en kynder doot **E**n die van sy-
rië deden dit seluer oet op die ioden **W**at tlat
van syrië was in twee ghedeelt so dattet te
ioden scheen **W**at daghes vachtet openbaer
En des nachts wast in groten vaer en vresen
Want diet roeden den anderen **E**n wie dat
neest rouen mocht hem docht dat hy die best
was die weghen en die graftē laghen vol do-
der luden beyde wyf en manē en kinder ionc
en out en si laghen alle al naer met hare sca-
melheyt dat iamē was **O**ec gheschiede groot
iamē in een poort hiet antipolus. wat dye
ioden dye in die stat woenden hadde grote
onurede mitten heydenē die daer binnē woē
den **H**oe dat si wet den heydenen vochten op
hoer volck **C**her dit vergheinc hem te quadens-
want die poerters ontsaghen hem dat die io-
den by nacht die poort op hem wisten sou-
den **E**nde si vraelichden hem of si vrede woudē

dat si vaste trouwe hielden **E**n dat si niet ha-
ren meysmiedē vter star toghen wonen daer
blende die ioden en hoedē hem gheens scāps.
En deden haren raet en toghen wt butē wa-
ren met al dat hem toe behoerde. Ende da-
er bleuen si twe daghen in vreden. **O**er ten
derdendaghe toghē die heyden vader poort
wt ende sloeghense al doot wel xxx desent ñ
der wiue en kinder ende manne en si namen
hem al haer guet **N**o sal ic voert tellen van enē
valsche iode die simon hiet wiesch hi plach

Dan enen valschen symon ende van sijne
moertdaet die hi op sijn volc dede. **T**a vijf

Binnen antipolis die stede was een iode
been edel mans soen die symon hiet **E**n hi
had lāghe tijt mitten heydenē gheuochten te-
ghen den ioden sijns selfs volc **E**n op die tijt
dat die van antipolis dus die ioden vermoer-
den soe en toech hi sijn zwaert niet om sijn lu-
den te helpen. **O**er hi riep met luder stemme
ende leyde. **G**hy heren van antipolis hoert
met recht soe doghe ic nu torment ende pijn.
Wat ic bens nu wel waert wat om die trou-
we die ic tot u waert hadde soe bereypt ic en-
de bracht toe op myn volc desen moert en dit
grote vdriet **E**n o d^r ic minē volc ontrou heb

gheweest So ist recht dat ghi mi die truwe
doet breect gi die vā eēre and wette sijt Om
dat ic myn wette besmet heb nu sterue ic hier
als eē verwate mā vā myns selvs hadde. Wat
dits die verdiente vā minē sonden En icken
bin niet waert dat mi myne viāden dode sou
den In desen doot die ic mi selue doden sel so
sal ic v toenen myn vromicheyt en myn stout
heyt En doe hi dit leide so toechde hi sinē ver
woeden sin. Want hy loech eerst sijns selvs
vader doot sijn wijsen en sijn brueder en alsijn
meysmede En daer nae loech hi sijn ridders
doot eer die vianden daer toe comen consten
dat hile ghedoort hadde En doe hile al versle
ghen hadde dye hem toebehoerden ghinc hy
bouen opten doden staen en doerstat he selue
met sinen zwarde daert menich mā sach En
dus bleef dese lotte stoute iongelinc doot De
se ionghelinc om dat hy so vroem was en soe
schoen en dat hi metten heidenen ghelwozen
hadde teghent volc van sijnre wet soe liet he
god dit verdriet en desen iā merlike doot ghe
schien Die moerdaet die hi in antipolis op de
soden halp doen binnen syzien al hier om soe
vermoerden die heyden die ioden oec aldus.
Wat die vā ascolon vermoerde die iode die bi
b ij

ne hare poorte woede wel xvi hōdert Te pro
lomayden indi stat warē wel ij dusent iode ge
dooot En die vā ty⁹ sloeghe oec die beste iode
dooot die de voerbaerste waren en dander ven
ghen si Ende die vā ioppe en vā garisa doden
oec die voerbarichste en vengen dander Dus
verderfden al die steden vā sriien die d̄der hē
woendi Her die vā athiochien en die vā apa
nien lieten dye ioden dye onder hem woen
den in paile haer wet houdē ende in garism
oec in sconincr agrrippē lant so wordē oec een
deel ioden vermoert Her dyc iode die dī mo
ert holpen doen toghen voer een casteel dat
dat apprhjs hiet en dien worpen si der neder
en slechte die vestē Hier na quamē oec veel vā
dē besten ioden en belaghen dye romeynē in
enen casteel die matheronta hiet En si boden
hem wouden si den casteel op ghegheue si sou
di hem haer lyst laten En op deser belofte ga
ue die romeynē den casteel blidelikē op inde
stat van alexandrien worden oec wel ij duset
ioden dooot ghellaghen om dier ouerdaet dye
si deden **Hoe testius begonde op die io**
Capi ix

His testi⁹ dit vernā diē die vā romē ruwa
ert gemaect hadde vā sprē So peisde hi

dat hi die ioden lichtelic u vonder doen soude
En hier vergaderde een groot heer en qua
op die stede Ende hem viel oer groot volc an
al met haertzen op den ioden wouden En cel
tius qua met sinen heer in galilea op een stat
hiet zabolon Mer tsolt waller al wt ghetogē
inden montaengen En hi en sijn heer die be
roedden die stat en verbarnendē Ende doe
woesten si al tlant daer omtrent En cestius
voer weder te ptholomaydē Mer daer na ke
erde sijn volc in sriien en roedent tlant Ende
doe cestius dus ghekeert was so sloeghen he
die ioden wel ij dusent ma of van sinen heer
En cestius voer te cesariē waert en wat tlant
va iosephet dat doe ioppe hiet En daer wor
den wel iij hondert en viij ioden ver slaghen
in dier stat En doe stakēt sijt vier inder poort
En woesten al tlant daer omtrent Doe sedē
cestius theer in galilea en daer wonnen si so
der weer die vaste stat sephoris Want die va
der stat gauen hem op om datse die ioden be
gheerden te rouen Ende die hem setten wou
den teghen dye romeynen si vloeughen op enē
borch die amason hiet ende daer woudē si he
ter weer settē Doe leinde cestius gapū mit enē
heer en bleide dese iode so dz hy die borch wa

b iij

en doe vloeghen en ontsaghen hem die ioden
seer wat die romeynen sloeghenre wel ic doot
En die romeynen streden daer soe starckelijc
op die ioden dat sile al verwonne en sloeghe-
te meer dan ij dusent doot Aldus sauerde ga-
pus tlant van galileen en keerde weder in ce-
sarien daer testius lach Nu toech testius met
al sijn heer te sherusalem waert Wat alle die
ioden vanden lande waren derwaert ghe-
ghen tot eenre groter feesten **O**er doe die ioden
vernamē dat dus die romeynē op he qua-
mē so lietē si varē die vierte vāden laterdage
en die feestē. **E**n toghen wt tegē die romeynē
en stredenre teghen so dz syre ij dusent doot
sloeghen en xv en vāden ioden worter doot
ghesslaghen xij Nochtā mosten si vlypen wed
inder stat **E**n die romeynē volchden he na om
dat si bider stat logiere woude **E**n een iode die
gavr heet qua mit een deel ioden slaede after
inden start vāde romeynē en sloech veel rida-
der doot en na hem en roek en brochte in ihē
rusalem dat preesmen he leer **D**us lach testi-
us ten pleyne lade logeert met sijn heer voer
die stat drie daghen. **O**er die ioden laghen al
op enē berch en wachte wat tijt dat hi wech
trecken woude Als die coninc agrippa aelsach

der rommeynē vrele an vallen in haren kerken
vāden ioden so peinsde hi dat hijt belette sou
de mochte hi En hi sende an hē twe ylone die
wel keden dz si die vāder stat troestē souden
En dat si vrede en paps makē soudē mit testi
o En dat si souden beterē dat si misdaen had
den ther die ghene daert verloghe an lachen
verloghen wouden si ontsaghen hem dat die
ghemeente vāder poort volghen soudē agrip
pen raet Ende daer om sloeghen si den enen
die daer ghesent was doot eer si yet begōden
te legghen vā hare boetscap ther dander ont
scoot hem En hier d wort die gemeent gram
en si ghuighen met steen werpe op die dit de
den ende drenense weder in die stat **Hoe**
testius ihkm wan en hoe dattē die iodē wedi
verdrenen met lachster **Capi. x.**

Doe testius hoerde dz de ghemeete dus
overbolghen was en datter volc vā binē
sider stat discoort was so logeerde hy op min
dā een mile nader poort En daer bleef hi drie
daghe stille legghede ther opten vierde dach
porrede hy ter stat waert en wan sondstrijt
die butenste muer vā drien. Wat t'folk hadse
ghelatē en was in die binneste stat ghetoghe
en inden t'pel en dit hilde si Wat dese stat en

desen tēpel en mochtmē nyet lichtelijc winnē
En doe testius binnē der butister muer gecō-
mē was so verbarnde hi veel vāden husinghē
dier binnē stondē en doe loech hy daer sijn ge-
teldē En had hi doe op die binneste poert gaē
Stormen hi hadse thant ghewonnen · en had
des oerloghens een eynde ghemact **H**er on-
se heer en wouts niet **W**at hy woude hem eē
meerre plaghe toe brenghen om haer quaet-
heyt **H**ier na hilden die ioden starchelijc haer
toernē en murē doe die romeynē op hem stor-
meden en vochtē vijf daghe **H**er si en wommē
niet En opten leste dach beual testius datmē
op den tēpel stormē soude ter nosrt side **H**er
die ioden dedēle achterwaet treckē **D**oe qua-
men die romeynē met daetsen an die muer en
begonden te mineren en si ontstakē die poer-
ten **H**ier om begōdē hem veel lodē tonshē dier
binnen waren · Ende die dit oerloghe meest
begonnen hadde vlogen vter stat Ende die
die ghemachten ondeden testius die poerten
en ontkinghen ouer haren heer Ende had hi
daer yet langher bleue men had hem dē tem-
pel oec op gegeuen **H**er god die optē sodē ver-
holgē was en woude nyet dattē oerloge dus
eynden soude · mer hi woudse swaerlijker pla-

ghen En testius en nam gheï grote waer op
die ioden. Want hi vergaderde doe sijn heer
ende toech haestelike wech Ende die roeuers
die vter stat gheuloghen waren worden doe
stout en voechden hem achter anden stert en
de sloeghen hem menich ma of So dat testius
in gabaa ontloech met groter pinen en gro
te volc dz si hem of sloeghen so roekden si veel
van sinen guede. Dus bleef testius in gabaa
twe daghe. Ende opten derden dach sach hy
op hem comē soe veel ioden dat hy bliue most
ter bethoren wert en hidedet al ontween sla
en dat he te prophijt niet comē en mochte En
daer testius te bethoren wert vloe so waren
die ioden altoes in sijn volck ende sloeghenre
alte peel doot Hoe dat hi seluer nauwe ontu
lien mochte soe seer gram was hy ende in soe
groter vresen Ende die ioden belaghen betho
ren tallen ijden Vor wort testius in groten
aert hoe hi soude moghen ontulien Ende hy
dede snachts iij hondert man daweyt doen
opter mire vander stat Als of al dat roemls
che rijk aldaer myt haren heer waer. ende
op dien nacht ontuloe testius myt sinen heer
xx Gadien van daer mit groter haesten Ende

des morghens vroe quamien die soden op die
poert dormi en worden ghewaer dat si ald9
ghehoent waren. En doe loeghen si dye cccc
edel luden doot. Die dabbeit daden en voich
den testius na. Mer testius die was hem ver-
re ontuaren. Wat hy en sijn luden vloghen so
haestelic dz sijn luden lieten legghē opt velt
haer tentē haer scachten haer rāme en māge
en haer ander instrumenten daermen die mu-
re mede plach te breken. Mer die soden namē
dit en vochtēre naemael mede op die romeyp
nen. En als die soden testiu en sijn heer nyet
verhalen en mochten so keerden si weder en-
de namen den roef ende dat goet dat testius
volc mit groter presen en haesten wech ghe-
worpen hadden. En ald9 keerden si weder in
sherusalem. Ende van haren luden en wasser
niet veel doot ghebleuen. Mer si hadden ver-
slaghen voetganghers van den romeynk xijij
ende lxx machtighe edele ridders dit ghescle
de op den dreden dach van nouember in nero
des keypers xxste jaer van sinen rijk

Hoe die soden haer lant besetten ende hoe
Iosephus galilea bewaerde. **Capi xi**

Dadien dat testius dit oerloghe dus verloren had so volchder hem veel wt iheru salē die hem vāden romeynē onslaghen. En peinsden dat dit quaet eynde nemē soude. En testius sende dese ioden die hem aldus volchden tot nero den keyser die in athis was dat nu hiet tlant van nerone. En hi onthoet den keyser dies die lake was van alre quaethepe. Wāt hi hoepte dat die scandē vā deser scaren al op florijns raken soude. Hier na sloeghē die van damasch in haren steden veel ioden doot wel x duisen ù die wreke vādē romeynē. Her hoe die boden die tot nero ghesent waren haer boetscap dadē dat laten wi hier staē. Wāt wyl sellenre hier na of scriuen. Die ioden dye testiū dus verdrezen hadden si maectē voech de vāder stat ananias haren biscoop en enē anderē mā. Her si en gauen eleazarū gheē heer scappie ider poort die veel roeks en geuechts op testiū ghedaen hadde. Wāt hi was ee pijnlic mā. En si besletten haer lant verre ende na tot beiden eynden van galilea ende leyde talen steden salcoirs teghen die romeynen. Jose phus die dese pesten screef die machathias so ne was. ende gheboren vanden machabeeus schen ghelachte dien maecten si lept's man en

ruwaert bouen al galilea voer sinnen vad En
om dat iosephus wel wille dat dye romeyne
daer int lant comē soudē so en dede hi al niet
die wile dat si vrede hadden dan dat si vesten
en muerdē die steden die in galilea warē wāt
daer waren die xiiij steden onder hem en die
dede hi mildelyc maken sonder sparen Ende
die ryste stede sephorus stichtē haer selue. En
hy beual ian ghiscola te stichten dattie ryste
stat was Ende ioseph⁹ ugaderde wt galilea
meer dan C dusent man En die leerde hy ter
wapijn alsoe die van romē pleghen En hi ley
de hem dat si voer hem saghen en dz si vroem
waren want si souden moeten vechten tegē
die die romeyne die bi nae alle die werelt ver
wonne haddē. En hi beual hem dat si niet en
souden legghen op stelē of op rouen noch op
moerden En dat men van hem luden nyet en
vertelde sulke quade zeden die de heidē haten
wāt hi leide dat die goede ridderē leer te pri
sen sijn die den strijde vroem sijn en daer toe
goede seden an hem hebben Oer die quaet en
vureyn sijn ende quade zeden pleghe alt volc
haetze En god wort oec haer viant dus troel
te ioseph⁹ sijn volc en leerdse tot alre vromic
heyt. Ende hi had lxx dusent man te voet en

20

et ende le ridders. Ende daer iij dusent en v
hondert man onder oors en te voet Ende hyer
toe soe had hi noch vi hondert man die tinen
licharm waer namen. Dyt was een schoen
volc dat iosephus had mede stride hadde god
mit hem gheweest Doe iosephus dit lat dus
beslettede so was een quaet valsche ian die veel
quaets conde. En van niet op ghecomen was
ende was gheboren van gliscola dese dede io
sephum veel hindres. want dese ian was al
te valsche ende zeer beueinst ende lieghen ende
bedriegen helt hi voer vroetscap Ende hi had
oec altoes een rouer en een moerdenaer ghe
weest in buschken ende in wildernissen ende
met moerdaden had hi hem altoes gheneert
Ende dese ian hadde vergadert iij hondert
man daer hi mede pleecht te rouen al met de
sen quam hi ende werp hem an in dienste mz
iosephum Hoe darten iosephus ontfinc En
de iosephus setten dz hi waer boue die merc
luden die de stede muerden. Ende dese quade
ian dede hem daer soe toe dat hi in corter tijt
alle der riker lude scat ontwant vanden lan
de naer hy pijnde hem in alre manieren ende
listen hoe hi iosephum verdriuen mochte en
de dat hi heer vande lande worde En hi dede

op iosephū een meerre dñe Ende leyde dz hy
al galilea verradē soude teghen dye romeynē
Nochtā en walt desen valschen ian niet ghe-
noech hy en broechtet daer toe dat al galilea
verbolghen was op iosephum En en hadde
si hem so lief niet ghehadt si souden doot ghe-
slaghen hebben Op een ader tijt so hadde de
se valsche ian iosephū verradē dat hi hē doot
gheslaghen soude hebben Her iosephus one-
schoet hem en ontloech hem En doe vloech
ian vten lande en voer te iherlē En maeckte
die vander stat so grā op iosephū dat si ja ga-
uen groten scat en ij dusent mā om dat hi io-
sephū doot slaen soude of verdriuen Dus ma-
ecte die valsche ian al galilea in roer op iose-
phū En oec die van iherusalem Her iosephū
was so subtyl dat hi met sijnre behendicheye
galileē thant gheureedt hadde soe dat si hem
onderdaen bleuen En hi hiete hem dat si alto-
es vromelīc met hem striden souden teghen
die romeynen Ananyas die bisscop vā iheru-
salem ende alle sijn partye die striden woudē
op die romeynē dat si maecke haer muer volc
en ander wapen en haer stede mede te behoeden
Hoe nero die keyser vespakiaen heual iude
am te destrueren

Capi xij

Doe nero die keyser hoerde hoe testis sy
drumaert in iudea gheuaren hadde. Ho
verwonderde hem dies en hi wort in vare va
der iode stoutheptcher van hutte toende hi sijn
houerdicheyt en teecht sijnre riddere traech
eyt andatter so gheuaren was dat sijt verla
ren so voerleyst is. En hi toende sijn houerdye
en seyde datter behoerliken hem waer en der
eren vaden keyser ryck dat mi dyt den soden
goude al water of comē mochte. En doe dede
hi vespasiaen voer he comen die van linien ion
ghedaghen tot sijne outheyt was een man
van vromē daden en wel vroem in wapen. En
die al die ghene plach te dwinghen ende ton
der te doen mit de roemsche hulpen die tegēt
ryc van romen staken. En hi vermaende vespas
iaens sonē dat si haers vader leuen na volge
soude in vromicheden. En ic waen wel datter
god vertoende dz vespasiaen namaels keyser
worden soude. Deus lende die keyser vespasia
en met vriendelike woerden wech om syriē
te srueren vanden rouers. Ende hi lende ty
tus des vespasiaens soen dye oek een vroem
man van wapen was in alexandrien om dz
hi van daer halen soude dat roemsche heer en
brenght in syriē te salcoirse. En vespasiaē

c i

toech ouer. En an hem toghen veel rōmeyne
die vluchtich hadden gheweest en oec som an
der volc. **H**oe die ioden van ascolon ver
slaghen waren en hoe vespaliaen quam ende
vurkin sephoris. **C**api xij.

Dus began dz oerloghe daer menich me-
lche sijn līf in verlielen soude. Om dat
die ioden soe goedensghe ghehad hadden te
ghen testius. **S**o waedenli dat hem die auen
tuers altoes mede vallen soude. En si toghen
voer ascolon om die stat te winnē en dye ro-
meyne doot te slaen dier binnē waren. **G**er bi-
nen der stat was een ruwaert dye anthonijs
hiet vanden romeynen. **E**n hi toech wt mit lu-
den te velde teghen den ioden en streter tegē
en verwāle en slocher doot x dusent en twe
va haren hoeftmānen. **E**n dāder die ontuloe
ghen in ydumea. **G**er die ioden worden wedi
verstout en quamē met meer volcx voer asco-
lon. **G**er anthonius beleydle en toech weder
wt ende nachter teghen en slocher wel viij
dusen doot en vencker veel vanden ghenē dt-
er ontuloeghen. **T**ot desler tijt quam vespali-
aeu te antiochien dat die hoeftat van sriren
is. **W**āt agrippa die ruwaert vādē lāde was
otbeide līns daer. **E**n vespaliae toech mz. finē

volc te ptholomayda **E**n die gauen hem haer
stat op behouden lyst erde goet. **E**n hi ontse
le ende lende daer binen een hoeftma die hiet
placidus mit **O**ridders ende mit vi hondert
man te voet die de stat houden souden totter
romeynē salcoerse dit was den ioden eē zwaa
er verlies van deser stat en den romeyneneē
grote hulpe Want dier binnen laghen deden
isolephū grote pijn en sijn volc die de stat also
vast ghemaect hadde al beroudz hem te spa
de Want si toghen daer wt ende doer woel-
ken alt tlat ende doer roedent ende verbarn
dent al Ende sloeghent al dor dat si vonden
So dat alt volc vlien most inden bewuerden
steden **H**oe vespasiaen met alle

Vespasiaen in galilea toech **T**a riij
Ghelijc dz ghi voer ghehoert heft so had
vespasiaen ghesent tytū sine soen tot a-
lexandrien om dz roemsche heer dz daer lach
En tytus quā en brocht al dz heer sine vader
tot ptholomaide die daer met vier coninghe-
sijns ontbeyde mit sinen heer daer ordineer-
de si en leynden noch salcoers placidum in se-
phoz in die dz lant van galilea seer pijnde en-
de woeste so dat alt volc vlien most vtē lade
in gheuesten steden Ende placidus toech mit

sinen volc op iorhabathae dat die starcke stat
was vā galilea wāt die waede hy vluchts te
winnē en daer of grote eer te iaghen voer si-
nē heer. **H**ier ten quā hē niet also hy waende
Wāt die poerters togē wt en wonde veel vā
placid⁹ volc en iōdrenē en placid⁹ otuloech
seluer met pine. **V**aer bleuere ses vā sinē herē
voort en vāden iōdē ij. **H**ier na porrede vespas-
taen met alle sinē heer. wt ptolomayden ten
lande van galilea waert en hi de ilde dus sijn
volc. **W**āt hi sende dat lichte voet volc en dye
die scutters voer om te besten of inden holen
en haghen enige iōdē laghen diet volc onuer-
siens souden moghen deren en daer nae dede
hi buschen ende haghen of houwē en berghē
slechten inden dalen. **E**n hier na quamt grote
heer van romen en den stadt vā romen. En
dat was een velt van goude ghemact en vā
label als enen vlieghenden aern. Ende dit be-
vlecht dat romen al so waer die hoeftstat vā
die sijn heer sach hy en vuaerde hē daer of en
alle aertrijc. **D**us quam vespasian met alle
sinen heer in galilea ende sloech daer sijn ghe-
telde lant ende wijt om dat hi die ioden ver-
uaren woude wāt nyemant en was so stout

die sy heer sach hi en veruaerde he daer of en
si vloeghen alle En doe iosephus heer dit gro-
te heer alach so ontuloech he veel sijns volcx
so datter hem niet so veel en bleef dat hi tegē
den romeynen dorste bestaen te stridē En io-
sephus vloech met veel volcx dat hem bleef in
tyberien Ver vespasiaen en sijn volc wonne
die stede en doden alt volc datter binne was
So gram ware die romeynē vader plaghen
die de ioden ghedaen hadden op testiu Al s io-
seph⁹ in tyberien ghecomē was so wort dat
volc leir veruaert Wat si wilten wel dz hi n
gheuloeghen en soude hebbē vāden romeynē
had hi enige hoep ghehat vā zeghe En si peil
den waer Wat he docht wel na dat ghescepē
was dz he alre best had gheweest dat hijtlat
op ghegeue hadde inder romeynē hant Wat
hy sach wel had hi pahs ghesocht aden romei-
nē hi hadde wel ghecreghē Hier hi had lieuer
te sterue dā dat hijt lant op ghegheue hadde
daer hi ruwaert en hoeft mā of gemaect was
Om dat men dā gheselst soude hebben dat hy
ee verrader waer had hi daer so scandelyc of
ghelschedē Hier d screef hi tot iherusalē dz di-
roësche heer op he qua En hoe he sijn volc of
ghegaen was En hy ontvoet hem dz si he sal

coirs senden hi soude die roomeynen bestriuen

Hoe iothabata beleit wort vādē romeynē

Espasiaen ghinc hem bereyden Ca xv

iothabata te belegghē wāt hi wist wel

dat in dier stat veel ioden ghetoghen waren

En dattet die Starcke stat was vā galilea En

dattet omtrent den poerten oneffen was vā

gheberchte Dzme te orsse nyet toe comen en

mochte En oec qualiken te voete soe lende hi

die voetganghers voer En dede al die straten

lechten en binne drien daghen voldeden s̄yt

werck En opte vijften dach hier nae doe qua

iosephus met sinen hulpen te iothabata bl

nien daer blide of waren alle die ghene die indi

stat waren Ende vespasiaen vernā dit wāt

een bode seit hem En hi leynde onder dach en

nacht te sephorīs om placido om dat si iosephū

daer belegghen wouden wāt vespasi

en was so blide om dat hy waende iosephū

daer te hebbē in sinē hāden den stoutste ende

den vroemsten vā alle den iodē wāt hē dochtē

dat alder iodē macht aen iosephū alleen lach

Ende placidus quam haestelijck met dusent

ridders Ende beleyde iothabata al om ende

omme dat hem iosephus niet ontuaren noch

ontrumē en soude Ende sdaghes daer na qua

vespaiaen dat alden heer en beleyde dye stat
ande noortzide en loech sijn ghetelt seuē sta-
dien veer vader stat op enē berch so dat die ge-
ne die binner der stat waren theer mochtē siē
om dat si dus te meer aertes hebben souden.
Wāt doe sijle van binnen saghen so wordē siē
so leer vuaert dz nyemāt vter statgaē en dorl
te an gheen lide. En die romeynen ghinghen
die poorten al om ende om belegghen mit dīt
en scaren om dat si hem niet ontulien en sol-
de Ende doe die ioden haren noot an saghen
so verstouten si want ggheen dyng en maect
enen man stouter dan als hi hem seluen ver-
weren moet vā node En die romeynen begō
den te stormen op die poort En die van binnē
weerde hem stout elic en en liet ent so saen nā
winnen **H**ier si dienē die romeynē afterwert
Hier nae quā vespasiaen mitten singhers en
mitten scutters en bestont dye muer daer si
vallste was so dat iosephus en alle dye inder
stat waren veruaert worden en duchten die
stat te verliesen Doe worpen die vā binnē die
stat die poortē opē **E**n āghinghē die romeynē
vā butē so vromelijc dz sile vader muer dreue
Hier dī bleue vā beydē siden veel ludē **W**āt ge-
lyc dz die iode stout en bout wordē o dē noot

diese dwant also wordē oec die romeynē hem
scamēde dat si wiiken loundē dē ioden. En dus
vochtē si alden dach totter nacht toe te velde
die ioden vā grampscapeū vā node En die ro-
meynen met cracht daer waren wel romeyn-
nen ghewont. Mer daer en bleeker mer xij
doot En der ioden xvij

**Hoemen op
iothabata stormide**

Capi. rvi

Des anderen daghes quamen die romeyp-
nen weder te gader om op die stat te stor-
me. Mer die vā binnē toghen anderwerue te
ghen hem wt Ende dus dedē si vijf daghēlāc-
ende streden starckelijc den enen op den an-
deren voerder muer vandi stat En die romeyp-
nen vochten starckelijc op dye vā binnē op dz
die vā binnē so veel scaden dedē an haer volc
Mer si en mochten niet op hem winnē. Noch
tāt om den doot te steruē so en woudens dye
romeynē niet latē si en woudē op die stat stor-
me al waer si noch eens so starck. wat iotha-
bata stont op een hoghe roetsche en daer on-
der was een valeye so diep datmen niet sien
en konde van binnē dat gras dat wies in die
valeyē mer allen an die noortzide vāder stat
daert ghebercht eynde nam daer mochtmen
der poorte ghenaken. Mer iosephus had daer
teghen doen makē so hoghen starcke muer dz

men daer die stat niet en had moghen winnē
en hadt groot auentuer ghedaen En vespas
aen ghinc mercken en sach die stat so vast dat
ter gheen winnē an en was En oec dat die io
den stout en stac warē. Doe vergaderde hy
sinen raet En heual alle den heer dat si drach
te draghen souden en die vestē vollen En alt
vole ghinc ghemeēlyc draghen onder taertse
en scilde hout en steen en volden die graftē.
Wer die van binnē worpē wtvert met stenē
en scoten vier en verbarnden dye dracht deē
voer dander na. Wer nochtāt wrochten dye
romeypen so vromelijc buten dat si teghē ha
ren danc die graft volleden En droeghen enē
berch daer si scutters op ley dē die die lude vā
der stede binnē leer quersten en wonden
Hoe ioseph⁹ die muren hoghē dede en vā
den ghebreke waters **Ca xvij**

Ioseph⁹ die vroet en subtijl was hi peil
de hoe hi dit benemen mocht So vāt hi
enen raet vā subtijlhedē dat hi boem dede cor
ten te punt en stacse bouen ter muer wt En di
dede hi tenden an hāghen natte hude en cle
der die muer al doer en doer teghen die scote
En daer dede hi die mure soe hoghe metselen
dzie scutters den volcke binen niet en moch
ten deren Ende teghen romeypen danc so de

hi die muer wel voet hoghe metselein en daer op veel toornen des hadden die romeynen groot wonder die de stat te voeren eerst meeden te winnen Ende om dat werc worden sy so gram ende vespasianen oech dat sy meerre wille en begheert hadde om die poort te wiuen Want die ioden waren so stout op deese muer dat si diewyl wt liepen strijden op dye romeynen Ende barinden haer loedsen ende tenten of ende hem menighen roef so dat vespasianen sijn volck verboet dz si ter stat waert nyet en toghen om assaut daer op te doen Wat hi woude die stat gheheel winne Ende skolt daer in verhongheren Ende hi dede alle die weghe belegghen die ter stat waert lage over die van binnen hadden alrehande vita lie ghenoch sonder water ende sout Want si en hadden binnen ghene fonteyn over in putten hadden si binnen een luttel waters Nochtant waren die putten wel na al verdroecht vander hetten vander somer want het was somer doe si beleghen waren En het reghen de selden binnen dier tijt So dat iosephus de volc dat water dede deylen alle daghe by ma ten Dit verhoerde die romeynen En waende die poort laen tot haren wille ghehadte heb

ben als dyt iosephus vernam soe dede hy ter
muren wt hanghen ghenette cleder tot enen
teyken dat si waters ghenoegh binnen hadde
En doe dat die romeynē saghen behaechdet
hem qualiken **E**n vespasian doch wel dz hy
die poort met hōgher ende dorst nyet en sou-
de moghen winnen **D**oe vāt hy in sinen raet
dar hi op die poort stormen woude int eerste
En dit begheerden die iode alle. vāt si hadde
lieuer cortelijck inden stride te steruen voert
swaert dā vā hongher en van dorst te verder
uē. vāt si en mochten nerghent ontulien **I**n
deser noot so vant iosephus oec enen anderē
raet. vāt nekkens der stat lach een seer diepe
valeyē verre butē allen werghe **E**n daer doer
senden si boden al heymelic dye hem binnen
brochten al dz si behoefden of te doen hadde
det heual hl hem waert dat si water vonden
dat si gaen souden ouer handen en ouer voe-
ten ende hi deedse ouerdecken met ruwen hu-
den Aldus schenent dan honden te wese. **E**n
in deser manieren so haeldē dese boden doert
dal al dat die stat behoefde tot dattet heer vā
romen des ghewaer wort soe dat sy doe dat
altemael beleide en bewarde **E**n doe sach iose

phus wel dat hi die stat niet langhe en soude
moghen houden. En ontsach hem sijns lyfs
En na raet mitten besten dier warē dz si mit
een deel volcx doer theer vā romē breken sou-
den en ontuarē. **H**er die ghemeente vāder poor-
te wort des ghewaer en si quamē alle vāden
minsten totten meesten omtrent hem ende ba-
den hem oetmoedelijc dat hy hem niet en ont-
uoer. wat dede hijt te waer he gheen eer. **O**ec
beloefdē si hem dat si alle voer he sterue wou-
den want hi haer heer ende haer troest waer
Her iosephus had garne sinē raet bedect. En
seyde dat hi nerghent om wt varē en woude
Dan dat hijt volt vā galilea vergaderē wou-
de en striden da op die romeynen om die stat
corts te ontsetten en hi leide oec. **O**m dat sy
mi hier binnen weten so striden si hier om op-
ter stat. En ben ic hier binnen bliuende so en-
mach ic v nyet alsoe wel helpen als of ic butē
waer. **H**er die ghemeente en mercte op dese
woerden niet die hi leyde. wat man en wijf
en cleyn khunder. En alle die inder stat waren
quamen en vielle voer sinē voeten al wenēde
Ende baden hem dat hi hem niet en ontuaer
in deser noot. **D**oe wort iosephus verwonne
met wanhopen ende seyde lieue vrienden up

ist dan tijt dat wi ons tot stride gheue want
daer en helpt gheen cronen teghen. Wāt by
gode tis eerlic dat ment līf gheeft om eer. Nu
dan so laet ons die viaden so vromelic an gaē
en so groten moert daer onder doen datmen.
daer ewelic of spreke Als hi dit ghesleyt had
so toghē si alle wīllichlyc mīz hem wt der stat
Ende si braken der romeynē lussen vāden tē
ten en haer aensien Hoe dat si toghen vrome-
lyc also bieen totte tentē vā romen En si bra-
ken en verbarnden haer anßen van haren tē
ten Aldus so nochtien si op die romeynen drie
daghen ende drie nacht vromelijc.

Hoe vespasian den ram ander thuer rech-
te En hoe hē iosephus weder stōt **C**a xvij

Vespasian mercte dat die romeynē aldī
vāden dach en nacht groten scade ledē
vāden ioden En hi beual wīselijc sinnen volck
als si drie ioden wtcomē laghen dz si hē wīkē
soudē Wāt hi leyde dat die iodē nyet en hege
erden dan die doot. En oec dattet alte quaet
een dīc is en onseker vol te thonē dat in wā
hopen is En hi sette teghen der ioden oploop
die scutters vā arabie en die singhers vā siri
en En hi beual dīc dat si die iodē wederstōdē
en si dedē also **D**it behaghede den iodē quali-
ken nochtant braken si doer den scoten Wāe

scraften doersteken dat hi weder van bouē ne-
der viel doot Doe waren daer noch twe brue-
ders philips en veteras die sprōghen doe oe c-
neder inde hoop vāden viāden en doerbriake
die roemsche scaren en verdreuense Doe liep
iosephus wt met den sinnen hem te help En
staken en verbarnden alle dye instrumenten
en die engiene die die romeynē omdre stat ge-
maect hadden tot haere weercher die romeynē
nen verstouten so dat si den ramdier gheuel-
let was weder op rechten nader middaech
totter seluer stede vāder muer daer hi te vorē
ghestoken hadde Hier gheuleit dat een vā bin-
nen die ter mueren stont scoot vespakiaen mit
enen quarele doer den voet daer hi stont . En
hier om wort alt roemsche heer veruaert .
Oher doe hem sijn wonde verbonden was so
verstoute hi wed ende alt roemsche heer met
hem Ende alle die romeynen verstouten dek-
den anderen om te wreken haers heren quet-
suer En si liepen alle opter muer stormen da-
er teghen dat elc stont Oher al wast dat iose-
phus ende sijn luden so ghepijnt waren myt
den steinen en slachten die van buten in qua-
mē nochtat dedē fistarcken assat op dē rā mit
vier met stee en met yser dat si daer op worpe

met ten bescoot niet noch en lette Wantmen
scoot van buten en men warp der iodē op dye
muer soe veel doot datter gheen ghetal in en
was wāt dach en nacht stormdenen op dye
poort En men sach des nachts die iodē op di
muer gaen al doer en doer mit vier En men
warp van benedē optē toornē en op die castelē
menigen steen dien die muer faelgierde Hier
ghewiel dat een steen van buten qua gheulo
ghen. En warp enen iode die nessē iosephū
stont dat hoeft of soe dattet welua een scut-
mael verre vloech En desen seluen steen ghe-
raecte een vrouwe die swaer ghinc mz kindē
en scorderde haer den lichaem en mittē steen vo
er haert hijnt uten lichaem meer da xl roet h
re Dus was groot geween binnē vādē vrou
wen en opter murē bleef menich ma doot soe
dat alle die side vāder muere deer mi stormde
al bloet was en roet vāden bloede al doer en
doer en die hoop vāden doden lach kure so ho
ghe dat mer ouer op die muer clymmē mocht
Wāt al datter stat vaer en vrese geue mocht
dat en ghebracker dach noch nacht Op eenre
nacht luttel voer den daghe wort die muer o
tween ghestoten mitten ra En die iodē wor
den al verwoet en liepē al ghewapēt voer dz

d i

gat staē **E**n die die romeynē brochte vrode ter
muer waert brugghen en lederen mer si had-
den daer zwaer auetuer **E**n vespasiaen broch-
te wel vroe sijn volc om op die stat te stormen
En hi ordineerde daer die ghene die dē staert
oſt gat bestaen souden dat dye ram ghestotē
hadde **E**n ander lude ordineerde hi tallen ga-
ten so dat nyemant vter stat ontulien en sou-
de ende daer die muer heel was daer sette hy-
flinghers en scutters **E**n dede daer in ledere
setten om datter vroem luden opclimē sou-
den **E**n dat dan die stoutle die binnen voert
gat stoden lopen souden voert gat daert volc
ouer climmen woude. **E**n datment gat sond
weer winnen soudē **C**her iosephus die behen-
dich was verstant een deel vāden rade vā bu-
ten **E**n hi sette doude luden vāder poort ende
die vermoeyt waren daer die muer heel was
om dat si dat daer licheelijc soudē verweren.
Cher hi en die stacste vāder stat ghinghē sta-
en ter weer voert gat. Ende daer wylde hy
hem hoe si vechten souden ende seide elc vech-
te stoutelijck nyet om lant te houden **C**her nu-
peynst dattet al verloren is **E**n elc vecht vro-
melijck op sijn lijk ende hebt voer oghen den
ouerdart ende quaethept. ende uwe wiue

uwe kynder en uwe brueders hyer namaels
sellēn moeten doghen. En p̄nt v nu dat op
hem te wreken Doe soe mochte men doe ind̄
stat horen groot gheween vā aldēn volc ghe
meenlic En̄ elc ghinc hem vromelic gheue ten
stridē. Die romeynen quamēn toe mit ghe
blase ende mit ghetrompe van hoomen. En̄
brachten haer plancken ten gate wert brug-
ghen of te maken Ende die quarelen vloghē
daer soe dicke dat die schim vander sonne da-
er of verdonckerde **Hoe iose-**
phus die romeynen verscalcte

Ta xx

Iosephus gesellen die mit he voert gat
stonden peinsden om dat hem iosephus
gheleyt had Ende doe die romeyne die brug
gheleyden ten muerē so liepē si daer voer op
en̄ vochten daer teghen hem en̄ en lietense n̄
voert comen En̄ si en keerdē oec niet achter-
waert voer dz si bi drien en̄ bi viue neder vie-
len van quetkinghen En̄ alsoe deden si oec ha-
er vianden vallen Her die iodeu worden hi-
er verladen. Want als si een scaer vanden
romeynen verwonnen hadden soe quam da-
er altoes een versche schaer daer nae. Ende
dit lette den ioden seer. Ten lessten quamēn
die romeynen met taertschē so dat die brug-

d ij

gheworsten en quastien totter schuer. Als iosephus dit sach so begonste hi hem seer tonken nochtant vāt hi enen raet in deser noot. Wāt hi nā gewelde oly en begoot daer mede t'kole op die scilde en daer mede worden si gheschēt onder haer wapen totten benen toe so die olt neder liep. En dat volc spranc vā anxt neder waert en vielen doot vāder brugghen en sulke cropen wech die te liue bleuen. Want si en mochten vander brugghe nyet achterwaert kerēn owt grote volc dat achter an qua d'rīn ghende. **D**us bleefker daer veel doot. **C**her den romeynen en ghebrac nye cracht noch weer in desen anxt noch den ioden wylsheyt. want al wakst dat den romeynen dir oly wee dede si liepen vast toe. **C**her iosephus vant doe enen anderen list. want hi dede doe senigrecū sieben ende deedet ghirten op die plancken alle sines. **E**nde doe worden die plancken also glat dat die romeynen daer op niet staen en mochten si en vielen vanden plancken neder. **H**oe datter daer aldus veel doot bleef. **D**oe dit vel passaen sach soe dede hijse achterwaert kerē van stride. **E**n hier bleuen vanden roemischen heren onder doot ende ghevont meer dā ccc. **D**it gheuiel op den xxsten dach in wedemaet.

Hoe vespakiaen en tytus effratae wonnen.

Vespakiaen troeste sijn volc dat **Cxxi**
hi hem noch vromelic lounde werē Ende
hi dede dye dracht noch hogher draghe an die
muer En op die dracht dede hi tooren makē
vijftich voet hoghe. Ende die dede hi ter stat
waert al ouerdeckē met yser om datse die van
binnen niet verbarnen en lounde In dese tooren
leyde hi flinghers en scutters die dien van
der stat grote moeynille deden dat hem har-
de na ghinc Binnen dese quam daer int heer
een nyemaer van enen stedekijn hiet effrata
daer veel ioden in waren ende die den romey-
nen groot quaet deden. Ende vespakiaen
sendde erwaert trayaen sinen soen myt enen
grotten heer dat hijt belegghen soude Dit ef-
frata was omme bewuert mit twee muren
en was seer vast ende doe die romeynen daer
voer quamen so toghen die soden te velde te-
ghen hem wt om te stryden. Cyer si verloren
den strijt so dat si mochten wederulien in haer
poorte Ende die romeynen volchden hem soe
cort after na dat si met hem inde poort brake
ende wonnen die eerste muer. Ende die van
binnen hielden die binnensle muer wel vast.
En alle die gheene die waren ende woenden

d ij

tusschen den twee stueten die sloeghen dye
romeynē al doot wel r̄ij duset bighetale Doe
trayanus sach d̄ die poorte was sonder mā
nen binnen. Hoe leynde hi om titū sinen brue
der dat hi quaem en wōne dese stat Doe quā
tytus te hant der waert en wā dese stat met
vechtender hāt en sloech alle die mānen doot
dier binnen waren ther die wiue en die kin-
deren vinghen die romeynē tot xxvi hondert
en xx toe En onder voer ende na waren daer
verslaghen xv dusent man dit gheuiel opten
xlijsten dach vā braech maent. Hoe io
thabata ghewonnen wort Capl. xxij

Thabata die valste stat die ghehouden
was met vechtender hant vromelyc vā
die van binnen wort aldus ghewonnen Opten
xliijsten dach na dattet heer van romen
dger voer ghecomen was Ho wort die drach-
te voldraghen en enen hoghe berch ghemaeck
mit groter pinen Doe quam een man wtges-
ronnen wt der stat en men brochten voer ves-
pastiaen Ende hi leyde hem datter luttel man-
nen binnen der stat waren. Ende dat die sel-
ue dier waren alte cranc waren worden van-
waken en van quetsinghen Voert leyde hi hē
dat si mit behendicheden dye stat dus souden

mogē wīnē sonder vechten Wāt die vā binnē
pleghen te slapē eerst inder dagheraert en te
stormde hi dan die poort si wonse c̄her vespas
iaen gheloefde dese man luttel Want hi had
de daer te vozen enen van binnen gheuaen en
om wat torment en om wat pijn dat mē hem
dede hi en woude niet legghen hoet in die ste
de stonde c̄her hi bat zeer dat men dode Hoe
datten vespasiaen dede crucen c̄her dese ves-
pasiaen dochter n̄ veel aen en laghe al
besochtelement dat hi ghesleyt hadde En hi hiel
ten gheuanghen En ten naesten daghe ordi-
neerde hi s̄jn heer dzmē ter muerwaert treec
ken soude al heymelic̄eert lichten soude van
de daghe En tytus ghinc ter muer wert mit
ren luttel volcx en auentuerde he seluen ende
si sloeghen die wachters doot En doe ghingē
si binnen der stede ende tſolk volchde hem val-
te na en si wōnen den hoghen toern En doet
dach was en die sonne op ghinc en tſolk ont-
waecte dat hier niet of en wilte Ho qua een
neuel binnen der stat vallende diet volc ver-
blinde Ende desen neuel duerde thent alle
dat volck vanden romeynen binnen gherome
was Doe ghinghen sy hem wreken vanden
scade dye sy ghenomen haddeν voer dye stat

d iij

En cloeghent al doot dat si vondent. **E**n si cloeghense en dan worpē syse ter muerē wert wt in die diepe valeyen. **H**i en spaerden niemēnt. **W**āt die ioden waren so onuerfienlic belopē dat si hem niet gheweren en mochten. Ende veel vanden ghenē die omtrent iosepho wareadden lieuer hem seluen te doden dan dat si onder die romeynē quamē om dat si he dresa ghen dz syse soudē hebben te spot ende dus stercker veel. **D**ie romeynē mochten wel blide wesen dat si dus die stat wōnen. **W**āt anders en hadde den syse niet winnen moghen sōdē grote verlies. Onder den romeynē was een prin ce die anthonijs hiete. **E**n hi sochtet volc dz in putten inder stat en in haghedachten gheuloghen was. **T**en leste quam hi tot eenre haghedachten daer hi veel ioden binnē vant. **E**n ò der dien was een edel man en boet anthonijs die hāt dat hi hem op naem. **E**n doē anthonijs op nemē soude en hi hem sijn hant voort so ghen die iaden doot. **E**n om deser woerdaet starf menich lode op desen dach wātmē doer sochte leer nauwe die haghedachten die kela res die putten en pashuse. **E**n alle die ioden diemen vant nāmen tlyk sonder wijs en kijnder. **W**āt wiue ende kynder worden daer ghe

wanghen tot rij hondert toe **C**ū vander tijt d^r
men voerder stat quā waren daer doot bleue
onder binnen ende buten iij dusent menschē
Vespasiaen dede al dese stede slechten dye hy
wan opten eersten dach vā hoymaent **I**n ne-
ro des keylers rij jaer. **D**ese iothabata was
die starcke stat vā galiea. **W**hoe ioseph⁹
gheuoden wort in eenre duwier **C**a rrij

Die romeynē lochten al doer en doer iose-
phū wat si mochtē ondert volc d^r si vd-
den in hagedochte en in putten **M**er doe die
stat gheronnen was die wyl datmen vacht
so ontloech hi in enē put die in die zide had-
de onder een grote diepe hagedachte als e-
nen kerre datmens niet lichtelic en mocht vi-
den **H**ier binnen vant hi xl edel ioden des hy-
blide was en vitaelgie ghenoech **E**nde die ro-
meynen hadde die stat al om en dme nauwe
belept dat iosephus niet ontulien en soude.
Des daerhs onthilt hi he in dese duwier **M**er
nachts soe ghinc hi wt om dat hi gaerne ont-
gaen hadde **M**er hi en mocht niet want soe
nauwe waren alle die gaten belept om sinen
wille alleen **I**n de sen put ontschulde hi twee
daghe **M**er ten derden daghe worts en wyt
ghe waer en li seyt den romeynē. **D**oe seynde
vespasiaen twe prinzen paulinū en galiranū

dat si hem op nemensouden en hy gaf hem lyf
lyf dese y price behoedē iosephū lekerlyc lyf
leuen mer hi endorste he niet opgheuen ende
hi antwoerde hem dat hi den romeynē so grote sca-
de ghedaen hadde. Vespasiaen sende doe tot
hem den derden prince en die nychanor hiete
en die iosephus welkende Ende ontboet hem
ghewarich teykē vā vrede En dese nychanor
die troeste iosephum dat hy wt quaē en ont-
singhe der romeynen vrienscap Oer ioseph⁹
was altoes in twiuel wat hi doē mocht Doe
worden die barone buten gram en wouden
vuer inden put werpen en iosephū en sijn ge-
sellē daer in verlmoren oer vespasiaen ver-
boet elken op sijn lyf dat sijns nyet en deden.
Nychanor seyde ioseph⁹ hoe toornich die pil-
ren waren dz hy niet wtcomen en woude en
hoe si hem daer om dreychden En hoe hi pey-
sende wort om den swaren droem die he god
snachts vertoent hadde daer hy an verstant
die onsalicheyt die den ioden nakende was.
Ende dat dreyghen vanden roemischen prin-
cen En oec hoet met hem vergaen soude Wat
hi was harde vroet van dromen te verstaen.
Oec so verstant hi wel die heylighescrictuer

vanden ppheten wāt hi was seluer paep En
doe bede hi te gode mit deser bedinge mit oet
moedicheit ende leyde Ay heer god die al aert
rijc ghescopen heeft hets dijn wille ende von
nisse dat der ioden wet tonder ghedaen wor
de en lyen ende eyndet onder dye van romen
Ay heer vader du vertrouste my ziel daer toe
dat ic al dit voer legghen soude Hyer om wil
ic my willichlyc op gheuen inder romeynen
hant In oercontscap dat ic mi na dijn vōnisse
an hem kerē wille Niet als verrader cyer als
dijn dienst knecht gheue ic mi op Doe gaf he
Iosephus nychanoren op Ende doe die ioden
dit laghen die mit hem daer binne warē Ho
ghinghen si alle om staen Ende claghedē ha
er wit en leyden Ay Iosephe gheektu di seluen
dus op tot eyghēscap en hebstu dus saen ver
gheten hoe menighen mā du hebste doen ster
ue om die vryheyt die du hieldes ende seides
Ende dijn vrientscap was al valsch ende loes
Hoe waenstu myt hem ter vrientscap te co
men ende in vreden wesen daer du so leir op
ghestreden hebste Waenstu dat si di niet ont
liuen en sellen En willstu hem bi bliue En al
ist dytu dyrē natureē vergeetste o dat hi die ro

meynen verwonten hebben Wy sellen noch-
tant die eer na onsen lade houden ende staen
di doot met onsen handen. Hier om sterft nu
williclyc doer die eer als onse here onse leyts
ma wat sterstu williclyc so en sellste nz bluuē
als een verrader **H**oe iosephus sijn ge-
sellen inder hoghedocht mit subtylheden ver-
wan

H Capitulum xxxij

H Is dit volc iosephum dus an spraken so
veruaerde hi he in ende ghinc he an mit
wijslicher talen en leide aldus lieue ghesellen
waer om willen wi sterue sonder noot Ende
verscheyden die ziel en dat lichaem deen van-
den aderen die mit so grote vrientscap te ga-
der sijn dz nye minne so groot en was inder
werelt als si te gader onderlinghe hebben
En dat dese twe onderlinghe wilt doen vech-
ten datteghen natuerē is **E**n dat wi begherē
te steruen als die romeynen en alle menschen
so ist heter dat men in wighe sterue. Dats te
verstaen daermen in staende stride is en vecht
Ende hier om byt also te steruen vanden ro-
meynen waerlijc my en soude niet veruaren
mi seluen te doden met mynen zwærde ende
met mynre hant Waer so oerbaerlyck als dz
mi die vianden doden Ende of die romeynen
sulc sijn dz si harē viant sparen wylle sellē wi

ons seluen doden ende ons seluen nyet sparē
Ic lye ende leg noch dattet goet ende oerbaer
lyc is te steruen voer die vrihept. Hier dat is
te verlaen vechtender hant op dye ghene die
se ons of winnen willen. Hier u en willen
onse vianden niet striden. Dec seldi weten dat
hi harde blode ende verslacht is die sōd noot
steruen wil. En die hem dat ontliest alle sijn-
re were te doen is. Hier om ghy heren laet os
onsen doot anden romeynenen kerren want
wy en weten of sy ons doden sellen of nyet.
Ende sellen wi ons seluen dan doortlaern son-
der noot dunct v dat een stout mans daet dz
hi hem seluen doot dat en behoert enen stout-
ten man niet toe mer enen bloeden. Dats een
bloede scipman die sijn scip inden tempeest
me werpt inden groende want het is teghen
die natuer dat enyghe leuende creaturen hē
seluen dat lyf nemmen souden daermen gode
seer mede vertoort dat een hem seluen lyf
neemt. Want het tis natuerlic dat gheen le-
uende creatuer gaerne en sterkt waendi god
sout wrekken an ons of wi onsen lichaem do-
den dien hi ons ghegheuen heeft in te leuen.
Hier om laet ons gode ghebruken laten myt
onser doot en dat sijn wy schuldich te doen.

Wat wi sijn alle sterflic her die ziel die god
inden lichaem ghesent heeft daer den lichaem
bi leeft die ziel leeft en duert ewelijc. Nu be-
siet ende merct die enen anderen sijn goet na-
em en dadet qualijc ouer en soudme niet hou-
den voer Ices en ontrouwe. Of da ee van gods
ghisten en sijn goet al willens en onwaerde
liken doet wt sine hande en wt sine lichaem
hoe waerd god en salt wreke. En en weti oec
niet soe wie bi auentueren haer leue wel ein-
den en gede doen dat si he schuldich sijn te do-
en dat si hier na ten doemdaghe den lichaem
mitter sielen weder ontsaen sullen. En dat si
ewelijc sonder eynde dan te gader bliuen sel-
len in groter blijscap. Wat die heylighhe varē
ten hemel daer si in groter salicheyt en blijscap
leuenc her soe wie die van wanhopen of
ander hem seluen tlyk newen si moeten ewe-
lijck inder hellen worden ghetorment. Ende
hy is ghehaet van god ende van allen heylighen
Moises die ons die wet ghescreue heeft
hi scrijft in sinen gheboden dat soe wie he sel-
uen doot datmen sal saten onbegrave tot dz
die sonne onder gaet. Nochtant beueelt hi dat
elc sinen vrient begrave lieue ghesellen het is
goet dat elck wel toeke dat hy gode nyet en

vertoerne myt sijne secheyt ende myt sijnen
 wercken Want willen wy ons seluen behou-
 den bliuen · waens dat ons die romeynē òc
 liuen sellen om dat wy onse stat teghen hem
 hielden so vromelijc · want begheren wy te-
 steruen soe selt ons eerlic wesen dat wy ster-
 uen van haren handen dye ons gheuanghen
 hebben · want ic en wil ten vianden waert n̄
 gaen om mijnen vrienden ende lude te verrade
 Ben ic quader dan dye ghene dye sonder he-
 dwanc in handen gaen den vianden die doet
 om vernoy ende verdriet te scuwen · Mer ik
 en does nerghen om dan om mijnen lyf te be-
 houden Nochtant woude ik dat mi dye ro-
 meynen mijnen losse braken · want daen si my
 doot na dat si my vrede ghegheuen hebben
 so sal ic sterue mit goeden wille · want haer
 lieghen sel mi dan gherekent wordē tot also
 groter eerē als of ic verwonnen hadde

Hoe iosephus hem op gaf inder romeynē
 hant ende hoeft heer op brac **C**ap xv

Distaniye ghelikenisse leyde ioseph⁹ sinē
 gesellen om dat hi hem gaerue verbedē

hadde dat nyemāt hem seluen tlyf nemen en
soude **Mer** si en woudē hier nae niet horen
dat si te voren becoort hadden gheweest hem
te doden **Ende** si toghē alle haer zwaerde en
quamē op hem om dat sine dootslaen souden
Mer hi hieelt den enen en anderendreyghede
als heer **En** den derden bat hi va anxt eur
node daer hi in was so elc mēsche vrelē mach
in sulcker noot **Ende** in deser manieren so be
dwanc hijse alle en verbotet he soe dat si van
vresen haer zwaerde lieten vallen **Wat** al wa
ren al so ouermoedich ouer he gewordē noch
tant ontsaghen sien alle als baren heer ende
wordē verusaert **En** om dat hise daer toe niet
brenghen en mocht dat sy hem den romeynē
opgheuen wonden **So** vat hi dese behendich
eyt ende leyde hem dat si hem ter auenturen
gauen **Ende** waecten onderlinghe een cauel
linghe **Ende** soe wie mitten cauel gheuondē
worde dat hi sinen hals wtreckensoude **Ende**
die hem naest waer dye soude hem thoest of
laen **Ende** aldus so en soude niemant sijn sel
uen doden **Deli** raet doch hem allen goet en
elck nam sijn auentuer int cauelen tot dat sy
alle onthoeft waren op iosephus **Ende** noch
enen daer hi mede ghecauelt soude hebben.

noch enen daer hi mede ghecauelt soude heb
ben qyer alst god woude so voersach ioseph⁹
dat hy niet en wist op wien dye cauel vallet
mocht vā hem beijde En oec om dat hi sy hā-
den niet besmetten en woude aen nyemāt vā
sijnre wet daer om en woude hy nyet cauelē
Mer met bloten swaerde dreyghede so dwāc
hi sijn gheselle dat hi hē op gheue molste Dus
gaf hem iosephus en sijn gheselle op nycha-
norre En hi leidse thant voer vespasie Alle
die romeñnen liepen te hoep om iosephū te si
en En die sulcke ware blide dat hi dus gheua-
ghen was En veel wasser die badē datmē do-
den soude. Bulcke die verwonderdē oec seer
vāder auenturen dz si so wandelbaer is Om
dat si nu iosephū gheuāghen hadde die alda-
er te vozen cortelyc enen groten heer ghesken
hadden. Wāt alle die prīcen die te vozen op
iosephū grā waren als si hem saghen so wor-
den sy sachtmagedich en hadden ontfermenis
op hem En tytus hadde ontfermenisse op hē
bouē aldē romeynen Wāt hi mercte aen hem
sijn ghelstadicheyt en sijn goede manieren die
hi hadde in sinen verliese. En oec hoe vroem
hi te vozen gheweest had inden strijt. Ende
hi mercte oech hoe hi ny gheuāghen stonton

e i

der sijn vlanden. Ende hi hiet escken en heit
mercken die waenden waerheit vander audi-
turen. Ende hy leyde datmen aen iosephus
welken mochte dat gheēdinc in aertrijc vast
noch ghestade en waer. Ende tytus halp iose-
phus al dat hy mocht voer sinen vader bouē
alle die ghene die int heer waren. En vespasian
aen beual iosephum vast te houden. Ende ge-
liet hem als of hi hem den keiser lenden wou-
de. Doe woude iosephus vespasiaen heymeli-
ke dinghen van goods weghen segghen. Hier
hi en woude niet datter yemāt hoerde sondi-
twe van sinen heren. En tytus sijn loen. Doe
leyde hy heer vespasiaen ic wil dattu weets
dat ick tot di gheset ben bode van goods we-
ghen di te segghen dat ghelschien sal. Du will
te mi lende tot neronen als of hy heer bouen
di waer. Hier ic segdi dese nyemaer dattu sel-
uer keyser ende heer sijste ende tytus dijn so-
en oec. Ende om hier of dye waerheyt te proe-
uen soe wil ick dattu my vast doestre houden.
Ende en vintstaut niet waer so doet mi iam-
merlyck mijnen lukt nemēr. Ende vespasiaen
en hielte hier niet of Want hi waende dat hyt

Ghesleyt hadde gheueinsdelijc om dat hy hem
dies te meer goers doe soude over daer na ver-
na hi dat iosephus ghesleyt hadde dien van io-
habata doe die romeynen daer voer quamē
Dat si na xlviij daghen die stat verlielen sou-
den ende haer volc. **E**nde het was waer en
also ghelschiedet. **E**n hier bi gheloefde hy hem
te bet dat hy hem voerlept had vāden keyser
rijc. **O**er nochtant deden vespasiaen spannen
in yler. **O**er hy gaf hem ghisten en dede hem
eer. **O**er tytus sijn loen dede hem altoes dye
wareste eer. **H**ier na so brac vespasiaen op ende
toech te ptholomayden waert en die stat hie
te nu akers. **H**ier na toech hy te cesariē waert.
En daer dede hy een deel binnē vā finen heer
en tander lende hi te cyrapoles om dat si daer
legghen soudē den winter doer en hem daer
rusten. Want sijn heer was so groot had hijt
altegader houde legghende si soudē ghebrec
hebben ghehadt van fitaelgien. **D**oe quam
daer nyemaer dat een deel ioden weder veste
laeft. **D**at testius daer neder gheworpen had
de en dat si scepen maecten mede te rouen op
die zee. **O**er vespasiaen lender van finen rid-
ders ende van finen voetganghers. **E**nde
sy onderghinghen doe des nachts den ioden

e ij

die stat ther die ioden gheinghen in haren sce-
pen en voerē vanden lande so dat menſe niet
crighen en mocht ther des nachts rees enen
storm so groot so dat die scepe deen aer dan-
der ontween staken En si scoerden oec op die
roetlen soe datter veel vaden ioden dus ver-
druen ther wie ten lande omtwemē moch-
te die sloeghen die romeynen doot dus bleue-
der daer doot vanden ioden xij hondert iode
En dye romeynen wonnen aldus iaefk sondi
striden en si slechtent al ter neder Ende aldij
wort iaefk twewerk ghewonnen en geslecht

Hoemē in iherusalem iosephū beclaechde

Dat hier nymer meer voert an iode ver-
gaderen en louden Hoe leyde hy daer tuolck
te orsse en te voet op een starcke veste dye hy
daer dede maken om dat si alle dye ioden wt
dien lande verdriuen soude. En dese voeren
wt en woestent lant al om ende omme. Hier
na qua nyemaer te iherusalem Dat iothaba-
ta ghewonnen waer en dat iosephus aldaer
verslaghen waer doe wort in dier stat groot
gheween ende hantgheschach en sonderlinghe
die haer maghen ende vrinden daer doot ge-
bleuen waren ther bouen al beclaechde si de

edelen man iosephus beide groot ende cleyn
Ende desen rouwe duerde xxx daghen binne
iherusalem Hier na quam die nyemae in ihe
rusalem dz iosephus int roemische heer waer
in groter eren ende leuende en wel varende.
Alle dye ghene dye te voren droeuich op hem
waren die worden doe zwærlyc op hem ver
bolghen ende seyden dat hi een verrader wa
er en sulcke sydens hem openbaer grote sca
de en lachster. Wat so hart waren die soden
so si meer verlore so si gramer worden. Wat
si worden so vermaledijt dz si de quader wor
den van daer hem ander luden of castien Wat
si lieten hem om iosephus wille als oft si alle
confuust waren. En of si nyemast anders en
gheerden te creincken dan hem aldus ghelie
ten sy hem in iherusalem en spaerden die ro
meynen Nu so toechvespasien voert in des co
nincs agrippen lant daer hi eerlic ontfanghe
woit Daer nae heeft hi vernomen dat tharis
sen en tyberien beide dese steden die op die ste
de van galilea stonden wouden noch oerlo
ghen teghen die romeynen Doe voer hy der
wert met groter macht en wa staphans tybe
rien Want dat volc gaf hem te hant op Daer

e ij

na voer hi te tharissen Ende die poorters had
den scepen ghe maect of sijt lant verloren dat
si ter zee op dye romeynen souden oerloghen
En vespasiaen diele winnen woude hi logeere
de verre buten der stat **E**n daer quamen een
deel vanden ioden die op die romeinen storm
dencher die romeinen dreuenle weder inder
stat. Ende doe sijt lant lieten liepen si weder
in haren scepen ende dan scoten si weder opt
lant hier na vernam vespasiaen ouerwaer dz
daer by te velde laghen een groot hoop iode
Doe sende hi der wert tytum sinnen soen met
v hondert vromer ridders. Ende doe tytus
vernami datter veel viandē waren en hy had
luttel volcr. Doe ontboet hi alleen sinnen pa-
der dat hi behoeckde meer volcx. Mer hy lach
sijn volc soe schoen dat mit hem was al walt
dat si som bloet warē hi woude mit hem stri-
den Daer ghinc hi opt hoghe staen daer hem
sijn volc haren mocht Ende hi sprac hem toe
met duscanighen woerden **G**hi romeynen mi-
deucht nu goet dat ick v vermane wjen wy
sijn ends op wat volck dat wy striden. **N**ye
en ontslnse onse macht vianc dye teghen ons.

Wat in alder werelt **E**n mi denct recht dat my
dese ioden pris om dat si nyet verwonden en
sijn noch oec mede te vechten Want om haer
onghelyc moeten sy stoutelijc vechten want
het staet hem soe Ende wy moeten vechten
met ghelyck ende met crachte Om dat wijt
daer mede al dat in die werelt is crighen **E**n
nu so bin ic harde blide om dat ic in ure ogē
sie dat ghi stoutelijc en blidelijc vechten wilt
En v in auentueren herencher nochtant ont
se ic mi dē onder v enighe luden sijn die hem
veruaren in vrezen om dat si al hyer teghens
ons sien soe veel vianden cher ghi selt weten
dat veel luden vanden stride niet vroet en sy
cher wi sijn goet te wapenen Ende oek sijn
wi wreest ende stout want wyp en waren nye
mildaen Ende hyer om weest elck nu vroem
ende stout ende wi willen stoutelick te betael
gien waert an Wat die auontuer is wel mit
ons Want mijn vader ende ic hebben altoes
goede seghe ghehad Ende ic en sel tot minen
vader nyet keeren als een verwonnen man
Soe dat ick van onsen vianden niet vlyen en
sal Want ick wyl nu beghinnen te strijden
teghen onse vianden Als tytus dpt gheseyt

hadde so worden alle sijn ridders also willech
te strieden dat tz wonder was ther eer men de
strijt begonste so quam troyane titul te hulpe
mit eere ridders te orse ther dit was tytus
en sijn volc leet dat hem enighe hulp quam sa
willech waren si ten stride want hem doch
dat lijs te mineren beiaghen souden En ves-
pasiae lende hem luden oec ij dusent ridders
die opt volc stormen soude ter mueren om dz
si niet wt trecken en soudē den ioden te hul-
pe die te velde iaghen. **H**oe tytus tha-
rissen wan **Capi. xvij.**

Tytus loech valt mit enen grote houwe
inder betaelgie vanden ioden en si ver-
werden hem een stuk tiets harde seer. Ther
int leste mosten si vlien in hare poerten Ende
daer si dus vloghē ter poort waert a so wz
ter menich iode dootghellaghen eer si binnē
mochten comen. En doe si binnē der poort
waren comen so wort tusschen den poerters
en hem groot twist inder stat. wat die poor-
ters wouden pays hebben mit den romey-
nen ende hem haer stat op gheue Ther dor die
vā buten inghecomen waren woudē dat we
verstaen Dit gheuecht hoerde tytus die butē
was en hi lepde thinen volck **V**alk trecket an

nu ist tijt dese stat te winnen sonder beiden.
wāt si vechte binnē **E**n doe hi dit leyde nā hy
sijn auētuer en reet op die zee side en doer der
zee in die stat wāt daer en was dye stat nyet
bemuerd. **E**n tytus volchde menich mā na en
alle die inder poort waren worden ghesco-
fieriē en veruaert vādē romeynen en som van
den volc die vloghē afterwaert en som ter zee
waert **E**n die opter zee woende roeydē wech
met scepen en men sloecht al doot dat mē cry
ghen mocht soe dat titus den romeynen ver-
boet meer te slaen. **E**n doe die iōdē die stat ver-
loren saghen so sloeghen si int lant. **E**n daer
vluchten oec veel mit haren scepen en doe oē-
boet dit tytus al sinē vader. **E**n dye wort seer
blide van deser boetschap. **E**n ten naestē daghe
beual hi scepe te maken daermen die iōdē me-
de winnen soude dye te sceep te watere ghe-
gheuloghen waren. **E**n als die sceep gemaect
waren so voeren die romeynen stridē op den
soden die hem inden laec ontuarē warē. **M**er
die ioden deden doe luttel werē teghē dye ro-
meyne. **E**n sulcke storuen voert swaert en sul-
ke sprōghen int water vā anxr en verdronckē.
So datter nyemāt den romeynē en ontginc
En oēder die te velde en in dyē poort en inder

zee doot bleuen warē vi dusent en v hondert
Dus na m vespasiaen diestede en die oude vā
den ioden die hi gheuāgen hadde rij hondert
en die dede hi doden ther hi sende nero dē kei
ser vi dusent starcke ionghelinghe gheuangē
vādē iodē vercoft hi En tghetal daer of was
xxx dusent en lij hondert sonder die gheuan
ghen die hi agrippē gaf En tachterste eynde
vā desen stide gheuiel op den achten dach vā
wedemaent Hoe vespasiaen gamala be
gonde te bestrijden Capitulum xxvij

Hodus was die poort tharissen ghevonen
nen die opt een eynde vā galilea stōt En
al volc vā galilea gauen hē nu den romeynē
op sonder twee steden die een hiet gyscola dā
der gamala En oec warē veel ioden gheulogē
op enen berch hiet taberius Gamala was so
vasten stat dat si den romeynen niet en ontsla
ghen Want si was veel vaster van roetschen
dan iothabata was De n berch daer dese stat
op stont was ghemaect als een kewel en stōt
al op roetschen En hadde die dale alte won-
derlike diep Ende hier toe hadde ioseph⁹ eer
die romeynen quamē om deen muer met een
re starker hogher muer al om en om En die
ghene die in dier stat waren ghetoghen hem

Was wel van lekerhedē om d̄ si vaster was
dā iothabata **H**er in gamala was min volx
dan iniothabata was ende si en waren oech
niet also stout als die waren **H**ier waren
veel ioden in ghetoghen die hem verlieten op
die vastheyt vander stat **E**nde eer vespasiaen
daer quam so had agrippa seuen maende vo
er die stat ghelegh en **H**er hi en mocht nyet
winnen **D**oe quā vespasiaē en belach die stat
Her hy en mochtse altemael nyet belegghen
wāt die dale waren te diepen te groot so dat
niet niet doe en mocht **H**er vespasiaen ghinc
die stat sen ter oest siden waert daer eenē val
ten hoghen toorn stont bouen alle der stat .

Ende daer teghen deede hy drachte draghen
ende die grakte ende dye dale vollen . **E**nde
agrippa ghinc doe ter mueren spreken te
ghen den soden of si die stat op gheuen wou
den . **E**nde een iode dye bouen op der muer
stont werp doe myt eenre slingher nae hem
ende raecten mit enen steen sen finen ellenbo
ghe dat hi hem zeer questte **D**oe worden die
romeynen so gram om dat die coninc agrip
pa ghequetst was . ende si peynsden wel dat
dyne ioden soe quaet waren dat sy nyemant

myeden en soudeu om dat s̄ agrippa niet en
myeden die van haerre wet was. **D**us ghsinc
daer doe menich mā draghen so dat die grak
ten gheuellet worden. **E**n men stellede daer
rāme op der muer. **B**innen waren ioden vā
tharissen en die begonden hem teghen dē stor
me te verweren. **W**āt si warē die voerbaerste
vander stat. **E**n dat ander ghemeen volck dat
halp hē. **H**er haer weren was thant ghedaen
wāt die scutters vā butē dedense achter kerē
ren so dat mē met den ram die muer begonste
ontwe te slotē en maecten een gat. **E**n die ro
meynē toghen binnē met grote gheruste sce
dattie vā binnē die weer verloren en vloghē
alle opt hoechste vander stat. **E**n die romeynē
toghen starckelijt in en volchdē hem na. **A**her
die ioden quamen tot enen keer van bouen lo
pen op die romeynen weder ende stakense da
er neder vielen en vā grote anrt vlien mostē
inden husen dye opten hanghendē roetschen
standen want si en mochten hem niet verwe
ren. **A**her dat si dus inden husen vlogen dat
verderfse. want daer vloecher so veel in dat
die husen van bedranghe ende lasse sce verla
den worden dattet een huis opt ander vvel
en rolleden alle die roetschen neder. **E**n der ro-

meynē bleuen daer binnen veel doot En o de
sen anxt moestē die romeynē wederkerē ende
vlien ten gate wert daer si in ghecomē warē
Mer dat ghestof vādē ghemul was so groot
dat sijt gat cumē mochtē vinden En vespasia
en seluer was inghecomen tot desen gate en
bleef daer voer staen m̄ een luttel volcr Mer
tytus sijn soen en wasser niet wat hi haddē
in syrien ghelent En vespasiaen dochter oneer
lyc hier te vliē wat hi peinsde om die eer dyc
hem voer ghesciet was En hy bleef dat gat
doe houdende so dat den viaden wonderde
En doe liepen si alle mit enen gherucht op hē
vechtende so dat hi achterwert weech mitte
rugghe tot buten der muer eer hi hē den rug
ghe keerde In dit assant bleef een prince van
romen doot en menich ander mā En in deser
noot ontloech al heymelic̄ een prince vā ro
men hiet gallus in een huus mit hem elstē en
berchden hem daer Ende tsaonts quamer
lude in etē En gallus hoerde hem ouer mael
tijt vertellen den raet vander stat hoe hi bin
nen was En des nachts loech hi alle die ludē
doot ende ontscoot alsoe vā daer sondē hechte

Hoe gamaſa en taberius ghewone wordē ell
hoemen tot giscol wert toech ¶ Ca xxix

Tespasiaen sach sijn heer staen seer besca-
ment ende droeue Want si scaemde hem
dat si harē heer ghelaten hadden in sulcker a-
uentueren. En si waren bedroeft dat si haer
volc somich en die stat dus verloren hadden.
want alluicken misual en ghesciede hem nye
Over vespasiaen troestle soe dat si alle weder
tot hem selue quamen En die van binnē troest-
ten hem een deel nu wel om dattz hem int be-
ghin aldus wel viel. Nochtant haddē si bin-
nen so grote braeck dat hem veel luden myt-
crachte ontscote ende liepen wech En die ro-
meynen ghinghen weder draghen dracht o
die stat te winnen Doren dus voer gama-
la lach so sende vespasiaen een heer om te be-
staen dye borch taberius dye wel xx stadien
hoech was En die xvi stadien maken een mijl
ende desen borch was xx stadien wijt En iole
phus had desen borch al om en om doen mue-
ren met eenre starker muren dien hi binnen
xl daghe nochtat volmaecte En in desel stat
was alte veel volcx. Op dese wort placidus
ghesent over hi mercte en sach dz op dese stat
gheen striden en was om te winnen. Daer o

ghinc hi an dat volc bouen ende riep hem dat
 u hem op gauen ter ghenaden ende te payse.
 En dye ioden quamen goedertierlike wt als
 of si hem opgheuen woudē. En placid⁹ sprac
 hem vriendelike toe om dat hijt volc wt wou
 de doen comen opt slechte lant op dat hijse da
 er honē mocht met gheuechte. Mer die ioden
 begonden eerst te striden. En placidus vloech
 vederwaert mit den sinnen den romeynen om
 dat sy hem volghen souden tot beneden andē
 berch. En doe si beneden comen warē so keer
 den hem die romeijnen en onderghingen he
 den berch. en sloegh ender veel vanden ioden
 doot. Ende hem otlieper veel inder stat te ihe
 rusalem. Ende dander die bouen bleuen gauē
 die stat op. Te gamala stormdmen vreselike
 dach ende nacht op die poert. En die van bin
 nen wearden hem vreselic. Ende die van butē
 deden enen toorn vallen met alden wachters
 dier op laghen soe dat al die ander wachters
 in vaer waren. Ende dye romeynen lyepen
 hier ende daer ende sloeghent al doot dz si vo
 den. Ende men scoot doe daer doot op dē mu
 ren dle voerbaerste vader poort die stat wort

doe in groten anxt **E**n cares die doe vā enen
euel siec lach vernāt en hi stark vā anxt. **O**er
die ioden dochten hoe si eerst binnē der mure
gheuare hadde **E**nde en liepen al niet binnē
nochtant waren si grā **D**oe quam tytus die
harde gram was op die poortes vāder stat
Om dat si den romeynen so groten scade ge-
darn hadden **E**n tytus nā mit hem hondert
ridders ende voetganghers oec **E**n mit dien
so beslocht hi die stede soe dat si binnen quamē
mit ghemake **E**n als die aewiters dat ver-
namen so liepen si te samen in wapen en setten
hē ter weer **E**n doe dat volc vād stat dat ver-
nam worden stalle in roer en vloghen mz wi-
ue ende met kinder alle ten hoechten wert vā-
der stat **I**a sulcke waren die vloghen en liepe
onder der romeynen zwaerde ende die slogē
stalle doot en tbloet liep al root die strate ne-
der **W**ant men sloecher daer soe veel dat niet
ghetal niet en wille **V**espakiae toech vast mit
sijne macht ten hoechten toorn wert daer
dat volck al binnen vloech. **E**nde dien toorn
stont op soe hoghen roetsche datmer qualijk
toecomien mocht **E**nde die ioden scoten ende
worpen steen sterckelijck op dye romeynen.
Oer de iode qua vā bouen also groten storm

Op die hem god lende tot haerre doot dz haer
scut en haer steen niet vlieghen en mochte die
si scoten en worpen ten romeynē waert. En
si en conden doer den storm oec niet siencjer
den storm dreef alle der romeynē scuttēn op
den ioden En binnen desen storm clommē die
romeinen op totten ioden en vinghense ende
looghense doot bi groten hopen Want om dz
grote verdriet dat si te vozen inden stat had-
den so en wouden si nyemāt sparen En veel
vanden ioden saghen dat si nyet ontulien en
mochten So liete si hem seluen vallen vāden
toorn met wiue en met kindere En oec van-
der rootsen nederwert int dal. Ende aldus
bleeker daer doot v dusent. En daer waller
verslaghen vi dusent En van alle den ghenē
die inder stat waren en ontgbingheure gheē
cleyn noch groot den doot sonder alleen twe
wiuen die men daer vāt naden stride en daer
om liermense leuen Gamala was aldus ghe-
wonnen opten xxijsten dach in october En
die romeynen laghen daer voer een deel meer
dan een maent Dus soe wort al galilea ghe-
destruert so datter nyet gheheels binnen en
bleef sonder giscola dye romeynen haddent
al gewonnen dat bynnen der ghemuerden

steden was . **H**er die luden die binnen ghscola waren begheerden paps ende vrede met den romeynen **H**er daer was binnen die qua de vallsche ouerdadighe ian lenys soen daer ic voer of ghesleyt hebbe dat hi iosephum verraden woude **D**ese ouerdadighe isghelinc had met he eē grote scaer rouers **E**nde hi troelte die vander stede een quaet spul om te houden haer poorte **W**at hi pynde hem altoes quaet te roeren ende altoes te stridene om dat hi sel uer altoes heer woude wesen **E**nde dit wiste veel luden wel **E**n vespafiaen sende der wert tytum sinen soen met ridders **E**nde liet al dat ander heer rusten om dat si die vromelyker striden souden op iherusalem **W**at hi had ver hoert dattet een vaste stat was en alte vaste van mueren **S**oe dat haers ghelyc niet wese en mochte van vallscheden **E**nde hi hadde wel ghehoert dat hy hier om coste soude moeten hebben ende pijn eer hi die stat wonne **E**nde hier om dede hy sijn volck wesen te ghemake ende aysareedser ieghen om dat si te willicher op iherusalem pinen souden **E**nde tyrus voer voor giscola ende omleide dye stat

met sien volcke **E**n hi mercte en sach dat in die stat soeder grote pijn soude moghen winnen **C**her hi had otkermenisse dat men die gode in den quadren ende wiue ende kinder en ontschuldiche mitre sculdighen soude doden **E**nde hier om was hi in die wille dz hysse gaeerne opnemen soude **E**nde doe sach hi ter muer scilde voerwert hanghende tot enen teykē dat si die stat souden willen houden **E**nde hi sprac inwert ende seyde mi verwondert dat ghi uwe stat teghen ons houden wilt **E**n wi ghewonnen bebben die stachste en die vaste steden die wesen mochten. **E**nde alle die bouen warē die mochten om ians wille zwighē ende nyemant en mocht hem antwoorden. **D**ese valsche iau stat sijn hoeft wtwaert ende antwoorde tytus ende seyde **D**at hi gariue soude voerwaerde mit hem maken van payse of ghenade **C**her om dattet saterdach was di en die ioden leir moetten vieren nae harē wet **H**oe en mochten si op dien dach niet spreken om opghe uen noch oek van stryden om dat si dye vyerte vanden heylighen sater daghe niet breken en wouden. **E**nde hy bat doe ter tyt tytus dat hy om dye eer vander ioden

l y

wet hē dien dach in vredē gheue woude **¶** It
deser loghene woude dese vallsche mā tytum
bedrieghen · wat hi en achte niet op dye vier
te niet vanden heylighē laterdaghe · **¶** Her hy
deet om dat hy snachts alſt nyemāt lie en sou
de woude mit linnen rouers vlien in iherusalē
¶ Her god liet dit ghelschien om dz hy daer sou
de worden gheuaen en tot meerre pijn ghe
doghen **¶** En dat hi oec enen scandeliken doot
smaken soude **¶** **Hoe dye vallsche ian**
wt gyscola vloech **Capi. xxx**

Tytus die een alte goedertieren mā was
en hem niet en hoede voer scamp hi gaf
hem dyē dach vrede en logeerde voer dye stat
en snachts vloech die ia en menich mā mit hē
te iherusalem waert mit wiue en kinderē **¶** Her
daer si vloghen qua so groten anxt om hē dz
si haer wiue en kinder afterlaten mosten dye
hem niet volghen en konden **¶** En doe maectē
die wiue en kijnder die afterbleue groot mis
baer ende alſt dach worden was so qua tyt
ter stede **¶** Ende die poorters ondeden hem die
poort en ontkinghen met groter eren · **¶** Ende
si leyden hem hoe die vallsche ian ontuloghen
was **¶** Ende tytus leynde doe haestelijc nae hē
¶ Her hi was te iherusalem binnen so dat si hē

niet crighen en mochten der s onderhaelde
wel na ij dusent ma ende die wiue ende kind
die met hem gheuloghen waren Die manen
loeghen si alle doot en en vinghen nyet veel
min da ij dusent menschen oder wiue en kin
der En tytus was harde gram dat hem jan
dus ontuaren was Ende hi toech te gyscola
inder stat En dede een d el vader wuer neder
vellen Aldus als ghy te voren ghehoort hebe
So wonnen die romeynen al galilea daer si
grote pijn en verdriet om doechden En dat si
menighen wan verloren so deden die iode cec
Na sulken wy voert scriuen vaden gheuecht
en den strijt op iherusalem Hoe onse heer god
ihesus cristus op die ioden aldaer der heilige
onnosel bloet wrack dat si daer vaden begin
wtghestort hadden Want nymermeer tot
den doensdaghe toe en seidi soe grote plaghe
horen als hyer gheuel den ioden dye god op
hem sende om dat si bouen allen melsche zwa
erlyc teghen gode misdaen hadden

Hoe dye moerdenaren verheuen worden
ende dwonghent aldat bynnen iherusalem
was

¶ Capitulum xxxi

¶ Is die voerleide valsche ia binnē iherusalem
qua lo qua alt volc teghen he en ieghen
f ij

die ghene die mit hē quaten om te vrāghē vā
nyemaer. **M**er si waren so ademloes vā vlien
datter cumz waren si. x. die den volc vertelle
mochten dat verdriet dat die romeyn dē volc
ke deden in galilea. **M**er die vā iherusalem en
geloedens niet dat die romeyn soe machtich
waren vā volcke. **E**n leiden dat si al willens
waren gherocomen gheuloghen in iherusalem.
Om dat die stede soe vast was dat si daer se-
ker in wesen souden. **M**er die vallsche ian die
hē niet en scaemde dat hi dus scadelic ontulo
ghen was. **H**i ghinc smeken mit den volc en
mit sijnre loghenen bedrieghē ende seide dat
die scare der romeynē niet groet en was noch
niet starc. **E**n hiseyde voert dat die iodē starc
waren ende vroem. **E**n wouden si hem voert
houden wel die ro neynen en souden niet mo-
ghen winnen op die mueren van iherusalem
mit gheenre auentueren noch mit list. **W**ant
si die cleyne steden winnē mochten in galilea
si hadde re so groot p̄jn om en verlozen der
soe menighen man om dat tet ontallike was
Mit aldustanighen troost ende mit ander be-
driechliken loghenen torch hy die lotte ende
dwase ionghelinghen aen hem ende sy wor-
den stout ende bout. **E**nde wouden die sted e-

houden watter na quaem d̄er die oude dye
vroet waren en veel ghehoert hadden si weē
den om dese verradenis wāt si voer peyldēt
wel wat daer na of comen soude en waren in
anxt om dat si wel wisten dattet al verloren
waer d̄er si en dorstenre niet teghen legghē
Want men soudse dootghessaghen hebbē **V**el
pasian? wā iāmē ende leyder sijns self volc
binnen Het gheschiede öder den ioden so wā
neer dat si enighen pays hadde met den ro-
meynen so worden si onderlinghe vechtende
Want dat oude volc dat veel wist en veel ghe-
ken hadde begheerden paeps mitten viāden
Der die ionghelinghen die lot ende kintsch
waren si begheerden striden En hier bi wort
alt tlant verloren. Want die ionghelinghen
wounen die ouerhant ende roedent volc bin-
nen ende buten dorperlyc Ende daer op settē
si al haer harte Ende hier om quamen alle die
rouers te gader ghescraert inder stat van ihes-
rusalem dye onberade ende sōder hulpe was
Der dye ioden dye binnen der stat in groten
anxt saten tot deser t̄yt sy waenden dat dye
quade rouers inder stat quamen om dye stat
salcoers te doe en te helpe in deser noot **D**er
hier mede wort die stat meest onteert. Want

f iij

dit quade volc verteelds die vitaelgie daerde
die stat mede soudē hebben ghehouden En hi
er om most die stat verwonnen worden myt
hongher Nochtant wast bouen alle quaet en
onuerdrachlyc die quartheyt die dat volc ind
stat dede deen op dander **S**i sloeghen die hel
te vander poort doot en namen haer goet hei
de cleyn en groot. **G**er wye hier in deser tijt
die macht of hadde en die ouerdade dat laet ic
cortelyc liden wārdes iāmers was alte veel
en alte groot **W**ant soe wie tot deser tijt dye
macht hadden hyer of binnen iherusalem en
den riken dien teghen die rouers an dz si die
stat verraden wouden teghen die romeynen
en dodenle iāmerlyc en namen hem dan haer
goet **D**ese moerdenaren die dus die poert tot
haran wille hadden hieten hem zelotē **D**at be
dier besermers nae dier wet nochtāt belmet
ten si iāmerlyc die wet. **W**ant si maecten enē
sotten onedelen tyran bisscop vanden tempel
die gheē paep en was noch die der papē diest
niet en conde wāt si hildent al ouer spot dz si
doen mochten al dz si woudē **H**ier na wartet
volc te rade dat lijs nyet doghen en wouden
om den doot te steruen **D**at dese zeloten dye
dese stat al oteerden lagher die ouerhāt heb-

ben louden inder stat. Als dit anan⁹ en dandi
heren vernamē die te voren princē waren en
biscop vāden stat. **H**otroesten sijt volc en rie-
dē hē dat si stoutelic op die zeloten vechtē lou-
den al waren si starck met haren gheselscap.
En alle die ghemrente vander stat wort hier
toe alte willich. **H**oe die zeloten inde te-
pel beleghē warē vā die vā pdumea. Ca xxrij

De zeloten wordē des raets gewaer en
da toghen mit groten scaren om inde te-
pel dien si hielden teghen die vander stat. En
si sloeghen veel luden van binne dootcher die
ghemeente vāder stat wort hem te starck. Wāt
anan⁹ en sijn hulper wonnen optē zelotē met
groter pinen die butenste muer vanden tem-
pel ende sloten die poorten. Hier anan⁹ diele
met craft winnen woude hi beleydse hi dage
en blacht mit vi dusent man. Hier die moert
daghe sā die wt giscola gheuloghe was daer
ic voer of seydr. Hi verrietse al mit sijnre vall
heyt. want anan⁹ riepen altijt tñnen rade.
En daer liet hi den zeloten den raet al heymen-
lijc weten. Hier dende ananus desen ian bin-
nen om vasten prede te maken mytten zelotē
want die gude luden vander stat en woudē
nyet den heylighen tempel ontsuuren met

bluede wāt dat wouden si verhoedē. Dese val-
sche ian ghinc binnē in ten zeloten eñ daer to-
ende hi sijn valscheit eñ dede dē zeloten versta-
en dat ananus boden sendē woude an vespas-
iaen om die stat op te gheuen. En dat hi die
zelotē ënner woude winne des eerstē daechs
of hi mochte. Aldus verrlet hijt al met sijne
valscheyt eñ met sinnen doen En he docht wel
dat hijse had gheuaen. Tis soe waren die ze-
loten in groten vresen ende en wisten n̄ wat
doen. Mer si senden haestelijc twee boden tot
dien vā ydumea die daer bi waren ende ont-
boden hem. Dat ananus boden ghesent had-
de an vespasiaen dat hi haesteliken quamē hy
soude hem iherusalem op gheuen. En si ont-
boden hem dzē anan⁹ verdreuen hadde myt
sijne partyen inden tempel om dat si die vry-
hept vāder stat houden wouden. En dat hijse
daer beleit hadde eñ dat hijse saen soude moe-
ten winnen. Als die van ydumea dit verhoer-
den so worden si leer gram. En van daer qua-
men te iherusalem wert xx dusēt mā om die
stedē op ananus te winnen. Ende om den ze-
loten te helpen. Mer ananus werts ghewaer
ende dede hem die poort voer slute eñ hi sette
wachters ten mueren. Ende hy ende een hiete

Ihesus die doutste was vander stat ghangē op
enen toorn staen wt sprekende. En ihes⁹ hilt
die tale teghen die van ydumea Waer om dʒ
si hem teghen der stat setten woudē en die ze-
loten helpen die om haerre quaetheyt en om-
den moert die si daden inden tempel besslotē
waren Dystanighe woerden leyde ihes⁹ dien
vā ydumea toe die buten waren Hier si en hil-
dender niet of ende waren harde gram dat si
niet in en mochten Hier men woudse nyet in-
laten si en dedē haer harnasch of en si en wou-
dens niet of doen Ende daer was een onder
die van ydumea hiet simon een die voerbaers
te was van hem luden. Ende die leyde tot hē
die van snen heer si doen teghen haer wet dʒ
si haer poerzen sluten. Ende besmetten haer
wet teghen die ghene dye van hare wet sijn
Want na recht soude dese stat open wesen al
len sodē Ende hier om hielden sijt te het ouer
waer dat sy binuen den zeloten sonder scout
ende misdaet beleyt hadden inden tempel.
Doe seiden si na dien dat men ons inder stedē
niet en wil laten dye hier om goet ghecomen
sijn noch indē tēpel oec So willē wy hier bu-
ten bliue legghede en wederstaē de romeyne
op dat si op deser stat comē willen En oec sel-

len wi ons pinen te wreken die quaerheit die
ghi ons doet En oec die zelotē die ghi beleghē
hebt om dat si die stat houden willen in hare
vriheyt Om deese woerden waren droeueich
anant en ihes En die van ydumea sloeghē ha-
er tentē neder voer iherusalem opt velt ende
waren leen toornich en grā Ende binnen dier
nacht so quā so grote koude en te mpeest dat
die van ydumea wel nae opt velt verdoruen
waren Wanttet dounrede en blixemde so leen
dattet scheen dat die aerde beuede Ho dz elc
mensche mercken mucht dat dit een voertēp-
ken was vāden grote ongheualle dz der por-
ten nakende was Die van ydumea die buten
laghen cropen te gader van anxt ende van kou-
den als of het verkens ghe weest hadden En
si decten hem mit haren scilden Mer die zelo-
ten die den tempel hadden waren leen droe-
ueich om die pijn die die van ydumea ghedoech-
den die buten laghen en si auētuerde hem en
toeghē utē tēpel en liepē al int heer van die ydu-
mea dat butē lach eert die van binnen otwaer
wordē En hi wort ee cōrote die zelotē en dye
van ydumea En si sloget al doot bepde clepē en
groot dz si vōdēsō sloeghē sise slapēdē sō wakē
de sō pliende en som vechtēde Ho dat si binnē

dier nacht doot sloeghen viij dusēt menschen
En si sloeghen oec ananū en ihesū doot Ende
roekden alt volc haer goet **E**n doe si ananū sā
merlyc ghedoot hadden en ihesū so en liete sij
se niet begrauen. Oer si dedense wtwerpen
sint velt om datse die honde eten souden Noch
tās was dit leer te ghens moyses wet dpe dē
doden beueelt te begrauen voer der sōnen on
derganc Daer sachmen dese twe grote heren
die biscoop waren inde tempel en gode eerlyc
plaghen te dienen voer den outaer onwaer-
deliken en iammerliken legghen als of beestē
waren gheweest Dus gheeft daudtuer tuer
naden zoeten **H**oe die zeloten wed ha
er moertdaet deden in shrm **C**a xxxij

His die zeloten en van ydumea ananū en
ihesum hadden verslaghen soe sloeghen
si te gader twolc vader stat **E**n si venghen die
oude lude en die ionghe om dat si dien twee
gheholpen hadden **E**n als sijle in vanghenis-
sen hadden so pijnden sijle alte leer iamerlyc
en dan sloeghensle sijle doot ende dadense on-
begrauen daer buten werpen Dus laghenre
veel edelre ioden ende ghemeen volc verslagē
mit he **E**n nyemant en dorst om sinen vrient
welen want wie daer om weende sloeghen

Si dec dootcher hi nacht alſt nyemant en lach
Hoe verdroech sulck op ſinen vrient daer hy
doot lach een luttel aerden wetter hant ende
met groten vreſenhet duldanigher onwaer
den floeghen deele quade moerdensers doot
wel xij dusent volcx **I**a dat alle edel iode wa-
ren dat iammer was waren die ioden waert
dat mense heclaghen soude **H**ieren bouen doe
Si dit volck aldus verſlaghen hadden lo ghi-
ghense valsche vonnisse iaghen **I**n dier poort
was een eerlaem ryc man dye zacharias hiet
dien si hatē om ſijn doecht ende om ſijn goet
ende si vinghen hem. **E**nde hier om riepen sy
lxx vanden ghemeenen volc d'ye beſte vander
stat rechters ende die wethouders **D**ie zelo-
ten leyden desen zacharias an. dat hy boden
gheset had tot vespafiaen om die stat te ver-
raden **E**nde soe luuerde hem zacharias van de-
ser valscheyt dat hi des onſchuldich was **E**n
proefdet oock wel soe d' die lxx wethouders
daer of quijt hielden **D**oe quamens twe van
den boutsten zeloten dye hem zeer bolghen.
Ende floeghen desen man inden tempel dook
ende spotten met hem en leyden **N**u hiltu van
allen gheabsoluteert **A**ls dit die van ydumea
laghen soe deerdet hem leet **E**nde si verſtonde

wel dattet loghen was dat hem vder tijts die
zeloten ontboden hadde doe si inden tempel
beleghen waren. Ende hem was leet ende si
scaemden hem dat si dus inder stat ghecomen
waren ter zeloten hulpe Ende si ontbode ha-
er luden dit mit hem daer ghecomen waren
ende vergaderden wel na xx dualent maende
roghen wt tot haren lande waert En die ghe-
meente vander stat wort hier of blide wat si
hoepten dat si nu die zeloten soudē wedersta-
en Ende die zeloten warens oec blide vander
ander side Wat si scaemden hem voer die va-
ydumea al haer quaetheyt te doen Want doe
die van ydumea wechwaren ginghe si moer-
den ende rouen ende slaen dat si wouden die
schoenste ende beste vander poort Ende om-
der vander vander stat vnghen si enen eersa-
men man en dien ontljyken sy buten der stat
Ende doe hi steruen soude soe bat hy dat men
begraven soude na schure doot Mer si ontsley-
dent hem ende doe bat hy om wrake vanden
romeynen. Ende datse god plaghen woude
myt hongher met oerloghe ende mytter gaa-
doort. Ende onse heere verhoerde sine bede
want alle deele plaghen quamen corteliken
op hem. Deele zeloten sloeghen doe soe veel

volcr binnen doot dat die stat al omte ende be
bloet was vader gheenre bloet die si doot slo
ghen daer en mocht nyemāt ontgaen dā dye
oude ende die cranche die gheen goet en had-
den Alle die romeynen groet ende cleyn had-
den also grote begheerte voer iherusalem te
trecken ende laghender vespasiaen om an en
seyden dat si lichtelijc dye stat souden winne
dat si binnen nochten der vespasiaen peis-
de waert dat hi voer die stat toghe dat si dan
binnen verloenen soudē Oec seyde hi dat ic
god dus tot harē proft wel het ordineerde
want si sellen soe veel binnen doen op de an-
deren verlaen dat haer grote volc minne sel
Ende dus sellen wi dese stat moghen winne
sonder striden · Want si en begheren binnen
harnsch noch mueren · Want elc vermoert
daer den anderen daer hy mach Ende dus ist
ons beter dat wi noch een lurtel verbeyden
En desen raet dochte alden romeynen goet

Hoe vespasiaen tot iherlm wert toech **Ca**

Hier na vernāmē saen **Wat pro** **Uxxiiij**
fiteliker raet dattz verbeydē was wat
alle daghe quamen int roemsche heer iodē ge-
lopen met grote hopē die den zeloten ontuliē
mochte **cer** die wt iherlm vliē woude t moste

he veel costen. Wat men lieter niet wat wt gaē
sonder myede. En soe wie wt iherlm gaē wou
de waest wijf of wan op dat si niet gheuen en
mochten men loechle staphans doot. Wat de
ze loten en hadde gheen ontfermenis noch
en hielden gheen wet. Hier die vallsche ja van
giscola daer wi voer of leyden die altoes stōt
na heer te worden bonen al. Hy vergaderde
ene grote scaer tot sijnre hulpen en ghincden
zeloten of en wederstontse so dat si vtermate
leer vochten den enen opten anderen langhe
tijt. Hier om toech menich wan vter poort en
leyde dit vespasiaen. En si baden alle dat men
die poort wōne eerment volc binnen al ver-
moerde. En vespasiaen begondes te ontferme
ende hi toech te iherusalem waert als of hijt
belegghen soude. Hier hi woude eerst winne
alle steden en borghe daer hem scade of scade
of mochte comē als hidaaer voer laghe. Die va
gasa ontfinghen in payse. En deden he haer
poerten op. Nochtant waren daer enighe bin
nen dies niet ontfanghen en wouden. En doe
men die stat op gat en s̄ys niet werē en moch
ten so vloghen die wech. En vespasiaen dede
breken die mueren van gala. Om datter ghe
en ioden weder in conen en soude die hem de

ren mochtē **E**n vespasiaen lende na die ghene
dier ontuloghen placidū met ee deel ridders
en met iij hōdert man te voet **E**n dese vluch
tighe toghen in een vast casteel daer si ionghe
lighen in vonden die met hem begonden te
striden op die romeynē **E**n placid⁹ reet voer
om hem den casteel te onderriden. en tonder
gaen **H**er dat t'kolt sloten daer buten wāt die
ioden vloghen voer sijn volc tē casteel waert
En hi volchde hem so cort na opte voet dz hy
wel na mit sijnre scaer mede binnen ghebro-
ken hadde **W**ant si stredē so leir voer d̄ poort
dat dye van bynnen met groter pynen haer
poortē sloten op dese borch stormde dese stou-
te man placidus leer mz sijnre hulp **E**n si slo-
ghen alle die ioden die si buten vonden doot
Ende die van binnen deden so cleyn weer op
hem dat hijse wā en sloecht al doot wijf ende
kind en mā en al datter binnē gheuōdē wort
Her die ioden die dapperste en stacoste ware
si ontuloechen sonder beyden **E**n men roefde
al die stede **E**nde hier mede worden dye iodē
seer ghebloet. **E**n placidus toech hier nae te
thericonia daer die ioden vloghen ware **H**er
die ioden toghen al voer vten landen. **E**nde
die romeynen iaechden alle totter iordanē
ende die si vinghen sloeghen si doot **E**nde doe

placidus ald⁹ die ioden ghedreuen op dpe ria-
uier die doe zeer ghewassen was metten regē
so dz si niet ouer en mochten vlien so bestreet
hile aldaer en si mochten vechte weer si wou-
den of en woudē Daer sloeghenre die romeyp-
nen doot viij dusent Her tghetal vāden iode
die daer inder iordaen verdroncken was soe
groot dat mens niet weten en conde Ja men
leest dat so groten hoop ioden lach inder ior-
daen so dat si der iordaen benamē haren stro-
em dat si niet loopen en mocht . Ende die zee
daer die iordaen in valt was so vol doder io-
den ghdreuen dat men te wonder ansach .
Nochtant hadden si gheuanghen xij hondert
ioden Ende die romeypnen wonnen so groten
roef dat ter ontellyc te seghen is Dus verwā
placidus alle die steden dpe teghen hem stre-
den totter roeder zee toe Ende hi bedwanck
oec die ghene die hem ontuloeghen waren in
der doder zee En aldus so dede hi alt lant ton-
der .

Van nero des keyplers dootende
hoe simon van massaïda rees **Capi. xxxv**

Djer nae wan vespaciaen alt dz lant van
ydumea . Ende hy verloech daer wel
tien dusent man ende vincker doe wel dusent
Aldus vryede hi doe alle dat lant . Ende hy

g ij

sochte een stat die hem best dochte daer hi die
soden die achter waren best soude mede we-
der staen En daer dede hi ene vaste borch ma-
ken ende leyde daer een deel van binen volcke
binnen Om dat si die soden wederstaen sou-
den dat si den heer gheen onghelyc en deden
als si voer iherusalem legghen soude En ves-
pasiaen beloot aldus nauwe tlant en ihrlm
dat he die soden nerghent en soude onculien
Nochtant wachtent die zeloten so nauwe dz
nyemdt onculien en mocht si en sloghen doot
Hier na voer vespasiaen voer ihrlm Ende in
de n weghe qua hem die bootscap dat die key-
ser doot waer dye gheregneert had riiij iaer
ende viij daghen dit was die quade nero Die
die quaetste keyser was die te romen ye croë
droechhet sijare quaetheyt so dede hi doden
sinte peter ende sinte pouwels int leste van si-
nen rike Ende in leste dode hi hem seluen Na-
delen wort gabba keyser Mer hi wast onlan-
ghe Ende om dese sake en woude vespasiaen
nyet trecken voer iherusalem hy had oerlok
ghehadt vanden keyser Ende hi lende tytus
binen soen totten keyser gabba waert wat hi
woude ghedaen hebben metten lande van su-
dea Dat hjt hem onthode • Dus voer tytus

ende agrrippa mit hem te romē totten keyser
gabba Ende eer si te romen quamen so quam
hem die nyemaer dat die keyser gabba doot
was ghelaghen doe hi gheregneert hadde se
uen maenden en seuen daghen Ende na hem
wort otto keyser die drie maende regneerde
Hier om keerde tytus weder tinen vader in
resarien En si waren alle in twuel hoet met
den ryc van romen dus cortelyc varen soude
Hier en binnen was bynnen iherusalem een
groot orloghe en gheuecht vaden ioden Hyer
was een iode een stout idghelin en een scalc
man die simō hiet en was ee rouer En vloech
te messayda waert dz een vast calseel was en
vol van rouers Ende daer voer hi wt rouen
mitten anderen opt lant Nochtan en was de
se simon soe scalc niet als die valsche ian van
gyscola was daer wy voer of gheslept hebbē
Dese symon stont altemael om heerscappye
te crighen ende vergaderde een groete scaer
daer hi alt lant mede rouede Dese symon oē
laghen sommighe steden in ydumea so groot
was sijn macht En hi maecte in ydumea een
grote starcke borchende vast Ende hi pepnē
de te maken holen en haghedochten daer hy
mitten sinen den romeynen ontslu'en moch-

g ij

te. En daer leyde hi sijn roef in en veel vitael
gien bi te leuen. Hi pijnde hem soe veel te doē
dat die van iherusalem veruaert worden voer
hem. En doe dat die zeloten vernamen so be-
leyden sien. En histreter teghen en hi sloechter
veel doot en iaechle weder in iherusalē. Oer
hi endorste hem niet steken teghen dye stat van
iherusalem. Ende hi wan een heer van die van
ydumea van xx duulent manen. En hi wan ce-
dren een oude poort dye vijf stadien van ihe-
rusalem is. Dese symō roelde al ydumea met
finen volcke so dat hem na volchden xl duelen
man soeder dander dye ghewapent waren in
ydumea. Ende hier bi worden die zeloten ghe-
crant. Oer symon endorste noch teghen dye
zeloten niet striden. So dat si sijn wijk vinghe-
ende voeren daer mede blidelyck in iherusa-
lem. Ende symon volchde hem na en swoer si
en senden hem sijn wijk weder hy soude doer
die mueren breken ende dz volc al doen doot
slaen soe dat hi nemaet sparenen soude wijk
noch sculdich noch oetschuldich. Ende si wor-
den des binnen te rade dz si hem sijn wijk we-
der seynden om dat hy te vreden wesen sou-
de. **V**anden quaden key-
ten die ian in iherusalem dee de. **E**nde hoe

Symon onfinghen **C**apitulum xxxvi

Hie dat foetsche volc was ald⁹ verwoet
so dat die een opten äderen vacht so wi
voerseyde so was gabba dte keyser vā romen
lachsterlyc op der mart verslaghen en nae hē
wort otto keyser ghecooren. En na desē kozē si
te romen enen keyser dse vitillius hiet dz een
lot was zoe dat otto en vitilli⁹ overlochden o^t
rīc te galachas in griecken. Otto wan den
eersten stryt opten eersten dach oyer ten an
deren dage verloes h̄jt. Wāt sijn volc vloech
vāden velde. En doe dode otto hem seluen hy
had gheregneert ij maende seue daghe. Ottē
ridders quamen vitilli⁹ te wille so dz hi voer
int lant van romen. Tot deser tijt lach vespa
baen mit sinen heer in sielen. En hi wāt hoech
te ydumea en vellede alle dye steden en berge
so dat die ioden gheen gemuerde stat en had
den sonder iherusalem alleen dat dz die starc
te stat was ende haer hoeftat oyer hier toe
hadden si drie ghemuerde vesten wallaida he
rodiū en macheronta. Indesen drien borghen
lagen die rouers ende moerdernaers dier volc
ende lant vermoerden. Als symon sijn wijs
weder hadde soe bleef hi daer legghende hu
ten voer iherusalem. En hi sloech alle die met

selaers doot daer hijse trijghen mocht die die
muer van iherusalem verlekerden. Wat dese
symon was buten veel felre op die ioden dan
die romeynē waren. **H**innē inder stat waren
die zelotē veel argher dan der romeynen wille
daē symons gheselscap die buten lach. **W**ant si
binnē vermoerde manē wiue en kinder drōc
kenscap roef en dieste hielden si al ouerspul.
Ende si vercrachtendie maechden ende vrou
wen binnē iherusalem. **E**nde dese oncupsheit
hilden si al ouer spot. Van desen quadri was
dese ian hoeftman. **E**nde sijn ptye had hier of
die heerscappye. **H**ier dan scheyde hem tghemeē
volc van binnē. **E**n deen ptye wort kriden
de teghen ian ende cloeghen veel zelotē door
ende wonnen ja of die zael daer hy in lach en
sy verdreuen en sijn ptye inden tempel en sy
namen hem al sijn guet dat gheroeft hadde.
Doe ghinghen si ja en sijn partpe belegghen
inden templende lochten raet hoe si ian sou
den moghen onteren. **O**er god die dye ioden
alte mael verderuen woude. **H**y keerden harē
raet ten archten. want si wouden symon da
er binnen ontkanghen dan daer mede tever
deruen. **S**o dat si symon baden dat hi die stat
in hoeden name ende ian verderuen woude.
Alsoe saen als symon binnen iherusalem ghe

comen was soe belette hit niet sien volc alle
die stat so dat si hem niet en mochten omkeren
si en mosten onder hem bliuen. wat hi en had
gheen betrouwien op die ghene dien ontboden
hadden noch op dye zeloten oec noch op ia en
sijn pype die inden tempel gheuloghen ware
en symon toeck voerden tempel en beleyden
mer ian en zijn volc wearden hem sterckelyck
En si maecten daer bynne vier grote starcke
toornen om hem daer in te verweren als sijns
noot hadden **A**ld? samerlijc stontet in die hei
lige stat binnen. **H**oe vespasiaen keyser
wort en hoe hi iosephu verlost **E**n hoe tytus
te iherusalem wert toeck **Capi.** xxvij

Vitilius qua inder stat van romen myt
ten duytsehen ende laghen inder poort
met cracht ende veroedent volc. Ende als ves
pasiaen dit vernam soe was hys harde gram
dat vitilius keyser van romen worden wou
de. Ende oek noch meer om die ouerdaet die
hi ende zijn volc binnen romen deden. Ende
en hadde hi niet soe verre van daen gheweesk
hi hadt ghewroken. **A**ls vespasiaens princen
dit oec vernam so toghen si te gader tot ene
raet ende worden des te rade om dattet dus
inden lande stont dat si vespasiaen keyser ma
ken wouden want si hilden hem alle hier an

dat vespasiaen ende sijn soen het waerdich
waren dan vitilli⁹ En si hadden vast gheloue
dat alle menschen mit hem dit vast consentie
ren soude Ende doe ghanghen si alle ghemeē
lic mit alle den heer en si baden hem of hi dat
richt woude helpen te vreden en vitilium ver
druuen Hi ontsept hem En dat heer moester he
toe dwinghen met ghetoghen swaerden eer
hi dat keiserijc ontfaghen woude Doe creech
vespasiaen eert in sijne hulpen en hulde egip
ten ende alexandrien ende dat tyberius ende
alexander mit menigherhande heren hylden
van den keyser Doe dese hoerden dattet heer
van romen vespasiaen keyser ghecoren hadde
Soe waren sij alle blide ende swoere hulde
mit hem en met al haren lade Dus wort ves
pasiaen eerst keyser in oriente En alle die va
syrien ontfinghen blidelic Hier of quam dye
nyemaer in pannonien ter stat meesijn en alt
volck swoer he hulde Als vespasiaen dus key
ser ghemorden was so docht hi op iosephum
die hem dit voerseyt hadde dat keyser wordē
soude Ende doe dede hi hem uten yseren boey
en slae alte mael en delibereerden stapphans
En van dier tijt voert an so debe hi groot eer
iosephum ende gheloefde hem in allen dingē

Vespasiaen sende missiaen myt enen groten
heer vā syzien teghen vitiliū te romen waert
Aher eer hi daer quam so hadde een hiet anto-
nius die van vespasiaens siide was enen strijt
op vitilium ghewonnen daer hi in versleghē
hadde wel xxx dusent en ij honder man. **E**n
anthonius had verloren iij dusent en v hon-
dert man **E**n hi tide vast te romen waert **E**n
aldaer street vitilius seer teghe hem van bin-
nender poort **E**n alle die van vitilius heer wa-
ren bleuen van anthonius heer verslaghe
En vitilius wort gheuanghen en voer anto-
nijs ghebrocht daer he grote scande ghedaen
wort **W**āt me n sleepen en sloech hem seer.
En int midden der poort sloech men doot doe
hi viij maende en vi daghen gheregneert had
de **D**elen strijt die anthonius binnē romē te
ghen vitillium hadde gheschiede opten derdē
dach van october **E**n daer waren verslaghen
I dusent man **I**n delen strijt bleef doot sabint
vespasiaens brueder **E**n des daghes hier nae
qua missiaen mit sinnen heer en trapanum ves-
pasiaens soen rechter binnen romen dye op
die seluer tijt te romen quam. **E**nde dye dede
die stat besette vā syns vadis wegē **W**āt god
ordineerdz aldī **O**z vespasiaen binnē so corter

tyt keyser wort en heer van aettryck. **H**iet na
gheerde hem vespasiaen om te varen te romē
waert. **E**n hi sende tytū sinnen soen mit enen
grotē heer om iherusalem te winnē. **H**ier la
ten wyp van vespasiaen die reden Ende sellen
voert tellen hoe tytus sinnen soen iherusalem
beleyde. **T**ythus scheyde vanden vader in alex
andrien dats in egypte. Ende haestē hem seer
te comen te iherusalem waert. **H**i quam doer
der wildernis van syrien met sinnen heer te ce
sarien daert grote heer vergaderde om myt
hem te trekken voer iherusalem. Ende eer tit
wt egypten quam soe wist hi wel datter vole
binnen iherusalem seer vacht onderlinghe en
in twee ptyen ghedeyst was om dat die ze
loten bynnen den tempel beleyt waren daer
die vallsche ian heer of was. Ende oech dattie
quade man symon die beleyt hadde. Ende dat
hi heer was vander stat. **E**n seer opten tēpel
street om die zeloten ende ian te winnē. **M**er
dese partye daer ian bouē was ende die inde
tempel warē si scheydē hem an twee want
die zeloten ende eleazarus dye te voeren haer
hoeftmānen hadde gheweest. **S**i haddent on
waert dat ian alleen dye heerlappye bouen
he allen hebbē woude. **W**at alsoet hier te voerē
gheseit is wast meest des eleazarus scout dat

men vacht teghen die romeynen **E**n dese elea
zar en die zelotē namen tot haren behoef vā
ians gheselscap dye hem mede wesen woudē
Ende si onderghinghen iā die binneste muer
vanden tempel soe dat si bouen toghen en iā
bleeker onder want so inder coninghe hooc
ghescreuen staet so ghinghen omtrent den te
pel drie paer mueren. **D**us was dese vallsche
ian in tachsterste deel want eleazarus en die
zeloten streden op he vā bouē **E**n simō met sy
re partye vā ūderdus wasdē strijt an drie ge
deypt die dach en nacht dee opten anderē stre
den **H**er dese ian ghint maken van groten ce
deren homen die agrippa inden tempel ghe
set hadde om de tempel daer mede te verleke
ren een stellinge also hoech dat hi daer of sou
de teghen eleazarus moghen striden **E**n oerk
soe sette hi die op dat hem eleazarus met sijn
re partye niet veel hinderen en mocht vā bo
uen **H**er eer ian dit volmaert hadde **H**o qua
tytus mz sinnen heer voer der stat die hem dit
wereck benam **E**n hi sloech sijn ghetelde wel
xxx stadien vader poort dat was wel na twe
milen vander poorten **H**er titus selue logeer
de tot an dier poorte mit vi hondert wt ghe
tozen mannen om te besien of si van binnen

hem yet verslaghen souden of si hem saghen
Want hi hadde wel ghehoert datter ghemeē
volc den pays begheerde Ende haddent hem
die moerdenaren dye binnen waren niet be-
nomen diese haers ondaens dwōghen te vech-
ten teghen die romeynen. Oer tytus en sach
binnen gheē volc Oer doe hi der stat bi was
so worpen si binnen haer poorten op en t'olk
quam tot hem wt lopen Ho dat si tytum au-
beyden ziden omgaen hadden En dat hi ende
sijn volck wel schenen al verloren Want si wa-
ren in twee ghescheyden en en mochten ner
ghent henen vlien Als tytus sach dat hy dus
omringt was dat hi nerghēt kerēn en moch-
te met sinen volc En om dat hi soe ghelsceiden
was va sinen volc En dat tusschē hem en sijn
volc menighen viant was Hoe mercete hi wel
datter gheen ontulien en was anders da myd-
den doert volc Ende doe bat hi sinen vriendē
vriendelijc dat si hem stoutelijc ende naerste-
lijc na soudē volghen En hi noepte tros myt-
ten sporen al sijn macht en brac myddē doer
die vianden in grammen moede. Ende hyer
mocht men mercken dat god titū en sijn volc
beschernde Want si vromelijc doer dye ioden
vochten ende ontbraken sonder anxt Ende si

scoten na hem sijn quarele en gaueloten ther
et misten alle bins Nochtant sloech tytus me-
nighen man doot inden strijt in beydē ziden
als hi doerbrack ther daer bleeker twe ver-
slaghen in die perse vander pinen . Ende dus
wort tyt verlost met alle sine luden Om dat
die ioden dit vordel inden beghin hadden soe
wordens stout ende bout Tytus quam bi nach
te tot emaus grote hulp En alst dach gewor-
den was so logeerde hi naere der stat op enē
berch hiet scoffos . En van daen mocht men siē
diestat ende den tempel van iherusalem Desen
berch lach seuen stadien vader poort dz was
omtreent een half myle en hi dede den berch al
dine mueren met eenre valser muer al om en
dme Om dattet heer seker soude moghen leg-
ghen . want hier binne leyde hi twee legio-
en . En dit was een stark verwaren teghen
den oploep vaden ioden ¶ Nota Een legioē
is ee scaer volcr van vi duilet vi hōdert en lxvi
mānen Achterste vier stadien verre dede tit
noch een legioen logere En haer logeringhe
deck wel ommemueren Ende snachts quam
daer dat derde legioen van shereconta ¶ Ende
dien dede hi enen berch die hiete alecon ende
die hietede hi beuelsten ende daer toe legghen

Desen berch leyt oestwert vander stat Ende
tusschen desen berch en der poort lach ee gro
te valeye die cedron hiet. **V**anden drie ber
ge die tyt⁹ voer iherk m makē dede **C**a xxvij.

De binnē iherk m waren vochten dach en
nacht op malcander cher doe si saghen
dat die romeinen buten drie vesten makeden
En dat si op quamē so dartet hem allen aent
lyk ghinc so verwonderde si hem des leer En
si lyeten onderlinghe haer vechten inder stat
Ende maecten enen vasten vrede in dier ma
nieren cher binnen waren si in so groten ha
te dat sulcke iodē seydē wi sijn stout geno ech
deen op den anderen quat te doen en moore
Hier om sellen ons dye romeynen die stat of
winnen buten haer verlies En aldus troestē
si deen den anderen binnen en liepen te wa
pen en liepen doer dye valeye cedron striden
op dat legioen vanden romeynen dat lach op
den berch alentoen daermen metselde en die
muer makede cher dit legioen en wist niet dz
die ioden dus op hem quamē en dus vondē
se die ioden onuerken en onghewapēt **W**at
die ioden haddendz legioen wel ghescoffiert
cher tytus qua hier toe met eenre scarē ende
versprac dit legioē waer om dat si sus bloede

waren Ende si vercouereerden doe weder en
tytus gout desen ioden haer ghescal en dreek
se weder neder tot in der valeye Ende doe die
ioden neder ghecomen waren ten slechten la
de so scaerden si hem ten gheuechte En noch
ten daer teghen tytum ende sijn gheselschap
te middaghe toe En doet een luttel overmid
dach was ende tytus dus gheuochten hadde
so sende hi een deel volcx achterwert om die
muer te maken Her niet veer van tytus sce
lont een spier op enen berch en maecte ee tei
kente iherusalem waert met enen clede Ende
doe quamē dye ioden wt lopen als verwoede
beesten ende doer braken die naeste scaer van
den ro mein en som vloghen hier ende daer en
wordē weder ghedreuen binnē alencon Her
tytus bleef staende met menighen edelenma
teghen den ioden anhanghe vanden berghe
En den sulcken duchte dat hi daer verslaghe
soude worden Ende die baden tytum dat hy
achterwert keerde en seyden hem dat hi niet
alleen peinsen en soude o dat hi ridder waer
Her dat hi heer waer van alle aertryc Ende
tytus gheliet hem of hi dese woerden niet ge
hoert noch verstaen en hadde En wederstōt
die ioden daer promelyc ende en woude nyet

b i

vlien Eualle die bihem waren vloghen van
hem achterwaert van groten vare

Hoe die vallsche
ian opten paesdach dē binnensten tēpel wan

Capitulus xxix

His tytus dus alleen bleef staende daer
alle die romeynen vloghen soe worden
hem die romeynen scamende d̄ si haren heer
lieten in sulcker noot Ende keerden hem pro-
melyc weder om opten ioden so dat sile wedi-
neder dreuen vanden berghe Ende daer ble-
uen si staen vechten int dal. Dus wan tytus
hier den prijs ende hielt mit hem een deel lu-
de om die ioden te wederstaen d̄ si den bergh
rypamermeer winnen en souden Ende hy be-
val den anderen dat si die muer vastmake sou-
den ende dye vesten op dat si hem daer in te-
ghen den oploep vāden ioden onthoudē sou-
den moghen. Ende die ioden toghen achter-
waert met haren scaren in iherusalem Eu-
de die romelinen ghanghen vast mueren ende
ende vesten ende beleypde dus dye stat vā she-
rusalem mittendryen berghen die si maecten
ende stormden altoes daer op Ende die ioden
die daer binnen warē sy en wareu noch niet
moede haers oerloghens dye een op den ans.

deren Al wast dat si yet ophilden als si teghe
die romeyne wt toghen. Nochtant wanneer
si binnē quamen glinghen si öderlinghe vech
ten Ghislut hier wonderlike dinghen horen
Een paesdach quam dien die iodē grotelijck
vierden Want alsoe voer in exedo staet so wa
ren haer vaders op dien dach verlost wt egip
ten vā phamons dienst En pharaō verdranc
mit al sinen heer in die rode zee. Doe hi hem
naulchde om weder te vaen tinen dienst.
Hier of is paeschen gherome En hier om vier
den die ioden dien dach Nu seldi horen hoe de
se quade ioden diemē honde hiet alle doecht
varen lieten. Eleazarus daer ic voer of seyde
die mitten zeloten die binnenste muer vāden
tempel teghen ian hielet. Hi ondede op desen
paeschdach om die eer vāden daghe een poor
te vander binnenster muer vāden tempel o
dattet volc daer in soude comen om te beden
soet ghewoenslyc was Nu hoert wat die val
sche ian dede Die ghene die van sijnre partye
waren ende diemē niet en kende die dede hi
wapenen an doen onder haer clederheymelic
Ende deedse opgaen inder binnenster muer
om dat hi den tempel alsoe winnen woude En
also saen als si binnē comē waren so worpēt

h ij

haer cleren wt ende gheinghen slaen op die ze
loten Hier bleefter veel doot vaden ghemene
volc dat daer om beden bynnen comē was en
dat niet misdaen en hadde dus besmette dese
moortdadighe ian desen goeden dach En die
zeloten verloeden weder mit hem Ende dus
worden die drie partyen weeder ghedepkt in
tween Want ians compaengie en die zelote
worden een partye En nochten op Simon die
buten was **H**oe die ioden de romeynē
hoondē En hoe iherlm ghemaect was **C**a xl

Gitus sloech sijn ghetelde het naere der
poort Ende hi deet al slechten ter muer
toe berch en dal En dede menighē boemgaer-
de rodē ende die boem of houwen En doe die
ioden dit laghen so pijnden si hem den romeynē
laghen te leggen Want die stoute toge
tot eenre poort wt en toenden litteyken of si
pays begheerden En dat si daer om wt qua-
men En dander laghen oec ter mueren ende
toenden ghelaet als of si paeps begheerden.
En badē dē romeinē dz si naerre comē woudē
si louden hem die poort ondoen En dit seydē
die roemsche ridders titū En waenden thāt
die poort te wille te hebben **O**er titū hilt dit
al ouer valscheit Want hi had hem dicke den

Vrede ghepreseteert mit iosepho die daer ho
de of was mer si en woudens nyet ontfaen.
Hier om hiet hi hem dat si he wachten soudē
vāden ioden Hier somighe die stout warē en
hilden van snen woerdē niet en liepen totte
poorten mer dat becoftsen si swaerlyc Want
doe si bider poort quamen en si gheleden wa
ren die ghene die wt quamē en baerdē als of
te si payn wilden Dese begonden doe vā aſ
ter op die romeynē te slaē En die opter muer
warē scotē op hem en worpenre steen op Ho
dat si daer op een corde wyl veel romeynente
doot sloeghen en wonden Wat die romeynē
mochten qualyc ontulien om datmen van vo
ren en vā afteren op hem sloech. Si scaemde
hem dec dat si sonder raet der stat so na ghe
toghē waren En si begōden die ioden weder
te slaē diese vā achter sloeghen en brakē doer
haer scaer En aldus quamē die romeynē so
tot haren volcr met groten verliese. En dyc
ioden spotten achter haren rugghe met hem
dat si hem also haddē laten honen en dec quec
ten si haer scilde te romeynē waertende haer
spere also oft syse al verwonnen haddē Tpt
balch hem alte seer dat si sonder raet ter stat
wert toghen En hi sprac hem aldus toe De
h ij

se ioden dye altoeg in wanhopen sijn si doer
haer saken wijselijc En conen wel laghen ma-
ken. En dauetuer valt he mede om dat si een
drachtich sijn van haren daden wat si sijn de-
den ander en trouwe En die romeynen die ge-
roerich wesen souden daer ons daudtuer om
pleech mede te wesen. Si doen anders dan sy
doen souden na castume dat si sonder ghebot
en onghescaert voer enighe stat hem plien te
trecken tot onsen vianden wert Ja daer dye
keyser voer oghen is Heker dits grote mis-
daet wat sal myn oude uader legghen als hy
dit hoort die van sijne ioncheit oec oerloghe
ghevolcht heeft En nu soe verre ghecomen is
ende hi en dede nye om ghene noot teghe tge-
bot en die castume van roemslcher wet Wae
die roemslche wet bewijst dat men doden sel so
wie sonder raet en onghescreert enighen strijt
bestaet En hyer in heeft al ons heer misdaen
Nu mercket wel en besiet gi die dese querda-
et ghedaen hebt teghen die wet van romē wat
gi daer mede verdient hebe Dit seide tit tot
te herē o dī hile mitter wette verdomē wou-
de die sonder sijn beuelen ghetoghen waren
dus voerde poort van iherusalem onder der
vianden handen Die heren die hier in misda-
dich waren ende haer luff te verliesen waen

den vloghen van anxt vā tytus **W**er doe qua
men vander heren en̄ baden tytū dat hi hem
dese misdaet verliet **E**n̄ hi bat hem dz si voert
meer voer hem saghen en̄ wachten hem vād
soden verradenis die sel en̄ quaet waren **E**n̄
tyt⁹ peinsde seluer hoe hi dese valscheit moch
te wreken op die iodēn binnen dzen daghen
haddent die romeynē al gheslecht totter slat
toe heyde berch en̄ dal en̄ al dat hindere moch
te **E**nde binnen desen dzen daghen dede ty-
tus alt heer naerre der stat trecken **E**nde alſt
heer in porre was soe dede hijt wel bewaren
mitten scutters dat hem die iodēn ghenen op
loop doen en souden **E**n̄ die scutters die scho-
ten menich quareel inden hoop vander iodēn
ende nyemāt en dorste vter stat comen **E**nde
drie legioen ledēn die stat ende logeerden twe
stadien vander stat nochtan bleef een legioen
legghen optē berch alentoen **E**n̄ titus sloech
sijns selfs tenten op een hoecheit vander mu-
er daer een toorn stōt die vast ende starc was
ende hiet phineos **E**nde hy dedet ander heer
logeren teghen enen toorn die ypitor hiet **E**n̄
si logeerdē so si naest mochtē der muer ia euē
na **N**u sal ic u segghen hoe iherusalē gemaeck
was tot desen tiden doe tytus daer voer viel

b iiiij

Iherlin was al om en drie ghemuet mit twe
paer mueren sonder andeen zide Want daer
laghen so diepe daelen en graften dye so vast
en so leker waren dz ond die zide mer ee muer
en was Want die stat stont op tressen berghē
en tuuschen desen tressen berghen was ee gro
te diepe valeie die al wel bestimmert was mit
schonen husen deen an dander staende opten
hoechsten berch om dat hi so leker was Hoe
dede coninc dauid wisen daer op maken een
borch die dauids steede hiet en dye was wyt
en starc En hier teghen laghen buten der stat
twe hoghe berghē Die die valeye so diep had
den datmen van daer die stat nymer meer en
had moghe winne met stridē En daer waren
noch starcke muerē die noch stodē na dauids
en salomons tiden dye si en ander coninghen
hadden doen stichtē dye binnensle muer ginc
die stat al om en drie dader muer ghinc al d
me die dale ter zuytziden vader poort En oec
al die poort om beyde west en noort en oest
En die dorde muer ghinc oec al verre die stat
om ande oest zide en noortzide En dat binnen
desen mueren was dat hiet die nye stat Wat
desel derde muer was gemaect ander stat om
tvolcx wille dat daer buten den mueren huse
de om dat sibinnen deu tressen muerē alle niet

husen en condē die att die stat vielen te wilen
doe si wel voer **V**āden iij toorn en vās

sconincs sael die de grote herodes makē dede
Herodes als colonita maecte dese **C**a xl

derde muer groot ēde dicke nye en sach
mā starker muer noch het ghemaect dā dese
was had se volmaect gheweest. Mer om dat
alscolonitaden coninc tyberius en den keyser
ontsach so en dorste hysle niet volmaken wat
hi ontsach hem dat men had moghen legghē
dat hi hem teghen die romeynen steken wou
de **E**n om dese sake so en leyde hi mer t'konda
ment vā deser muren en lietent also legghen
ghelyc der poort lecht. wat had hi daer die
muer volmaect mē had darr die stat niet mo
ghen winnen so starc soude daer die muer ge
weest hebben. want die steen ware so groot
dat men die muer mit ghenen engienē en had
moghen breken. Dese muer waren xx cubit⁹
hoech en x cubitus dicke. Ende doe her odes
doot was so maecten die ioden op deser starc
ker muer enen toorn xv cubitus hoech en da
er op enen anderen die xx cubit⁹ hogher was
dan dander muer was vander stat en dien to
ren was vierkant. En elke zide was xx cubi
tus wijs. Op dese nyewor muer maecten si xx
toornen aldus ghewrocht en tusschen elken

toorn was spacie vā xx cubit⁹ En die stat vā
isherusalem was r̄y omgāghe wijt en elc om
meghanc hielt xx stadien En xvi stadien makē
een grote mile ende aldus waren dese muren
seer te verwōderen nochtā was daer an dier
muer enen toorn die bouen al te verwonderē
was Ende desen toren hiet lophines. en stōt
opten noertwestē hornich en was lx cubitus
hoech En die bouen in desen toren stōt als die
sonne onderghē gaen was dye sach van daer
arabien En van daer mocht men oec die zee siē
alt lant van iudea al om ende om Hi was ge
maect met viij hoeken En men vant nie van
dusstanighen toornen lerende. En inden ouden
hoeck soe stonden drie toornenchen vant nye
gheen schoure noch so wel ghemaect En die
dede doude herodes oec maken En desen to-
ren leken allen toornen in hoecheden in schoē-
heden ende in grootheden diemen wist Wat
die grote herodes die sinen soen doden dede
hi leider al sinen sin an om dat hi dese toornē
alte schoen ende starc maken woude Den enē
maecte hi in mariannē sijns wijs naem dien
hi doden dede ende hieten na haer Den ande-
ren in facelus sijns broders naem Den der-
den hiet hypitos ende desen was drie hokich

Ende elcke zide was xv cubitus wijt vñ xxx
cubitus hoech vñ steen Daer binne was ge-
maect een cysterne om water in te houden dz
daer vergaderde van reghenwater En desen
put was xx cubit⁹ diep En bouē was thuus
dubbelt met tween wāden deen bouē dāder
daermen in wonen mocht en wanderen myt
menigherhande solaes gemaect En daer wa-
ren oock veel winkelenghe maect desen toren
was oock wel ghebarbetaent en ghekarteelt
om te striden daer of Ende hi was hoghe mit
dr̄n daecke lxxxv cubitus Aldus was ypitos
ghemaect Dander toorn hiet facelion na he-
rodes brueder facell⁹ Desen toorn was effen
wijt Mer hy was recht ront ende xxx cubit⁹
hoech ghemuert Daer waren hoghe beha-
ghelike woninghen in ghemaect Cameren
ende salen die leer costelijck daer waren

¶ Daer waren oock an ghemaect toornen
barbecaen ende kartelen diemen niet licht en
soude hebben doerbroken An desen toorn en
ghebrack gheen dinck dat eens conincs ghe-
make toebehoren mochte Ende hy was cec
wel tneghentich cubitus hoech met allen
In deesen toorn lach symon den quaden ty-
ran Ende den dordten toorn hiet herodes na

auen wiue mariane die hi ontlueuen dede. **E**n
delen toorn was schoenre ende voerbarigher
en edelre dan dader twee **C**her dader hadden
meer werens **E**n dat was om dat si na mans
naem hieten **D**ese was den schoensten om dz
hi inder coninghinnē naē ghemaect was **E**n
hi was l cubitus hoech **D**ie twe erste toornē
waren groot en hoech en stoden op enē berch
En die coninghinnen toren daer hi stont dat
was xxx cubitus neerre of lagher da dye stat
bouen **E**n hi was al ghemaect vā edelen wit
ten mermorsteen diemē nu seer luttel vint en
die wel gheeffent waren **E**n die steen waren
xx cubitus lanc en xi breet en vijf dicke deese
steen waren soe subtylic gheleit inder muerē
dat men niet ghewaer wordē en cōde waerst
deen op den äderen vergaderden mer s sches
nen al van enen steen **D**ese drie toornen ston
den inden hoeck vander muer äder noertzide
vander stat bet inwaert stont die sael dye co
ninghinnen sael hiete **P**ye man en sach scho
enre werck dan delen sael was van maecsel
Die mure daer of warē xxx cubit⁹ hoech en
daer op warē ghemaect behaghelike toornē
ende garite en woninghi daer die ludē groot
solaes in nemen mochten **N**iemant en mocht

vertellen vāden met merstenen daer hi of ge-
maect was vā hoe menigherhande verwē dī
si warē En die al duer en doer wel vergadert
en gheuecht beide clein en groot dattet ghe-
noechlyc an te sien was Daer waren so veel
proseel en colūmen seer duerbaer en cisternen
en duishuse en seer springhende claer fontei-
nen soe dat ic niet en weet daer of tghetal De
sen sael en hadmen niet te vollen moghen pri-
sen ⚡er die dieue ende die moordenaers dier
blinnen waren haddent al verbarnt doe si on-
derlinghe vochten ⚡er dat mineerden die ro-
weinen oec en slechtent T Gheslicht vāden
tempel En hoe herodes dauids gram op dede

DV wil ic scriuen twerc vāden T Ca xlj
tempel dien die ioden deden destrueren
met haerre quaetheit Men sal weten dat die
tempel die salomon makede dien destrueren-
den dat volck van babilonien ⚡er daer nae
stichtē die iode weder bi titus des conincs vā
persen oerloue En hi was ix cubitus hoge en
ix lanc binnē murē en xx cubitus wyt En doe
die grote herodes coninc worden was so ver-
tierde hi den tempel seer en deden hoghen so dz
hi also hoghe was alsen salomon eerst makē
dede wat doe die iode vā babilonien ghecomē

waren **H**o en maecten sien niet so hooch alle
salomon eerst hadde doen maken **H**erodes de
den dus hoghen int leste iaer van sinen ryk nye
man voer noch na en sach alsulcken werck.
Herodes leyde an groten scaet **W**ant al was
hi sel en ouerdadich hi was nochtat milde en
vroet ende stout **M**er hi en roecte niet
waer hijt goet ghecrighen mocht **E**n doe hy
sinen scaet dus verdaen hadde so qua hem inde
moet hoe hier voertijts **I**au hircan coninc da
uids graf op ghedaen hadde en hadder gro
ten scaet wtgewonnen **H**ier om ghinc die co
ninc herodes des nachts dattet nyemant en
wist met hulpe tot dauids graue **E**nde hi de
de den inganc vaden graue ontgrauen **M**er
hien vant daer gheen graf als hirtaen deede
Mer hi vanter grote duerbaer iuwelen ende
gulden vaten en die deede hi draghen in sijn
behout **E**n doe hi wel nauwe grauen ende so
ken dede so dat hi toter tomben qua daer da
uid ende salomon in laghen **D**oe quam daer
een vlame wtgheschoten die der twee van si
nen serpante verbernde **E**nd doe en woude hi
nz meer sokē ende scheyde veruaert met anxt
van daer vade graue **E**nde en quam nz meer
darwaert **D**ese felle mylde herodes vercier
de den tempel ende deeden maken alsoen sa-

Iomon te voren hadde doen maken. Als voer
inder coninghen boet wel ghescreuēt is. In de
sen tempel so was vergadert gout ende sul-
uer wt al aertrijc. Om dat inder werelt niet
en was ghemaect properre tempel ter even
goods sonder desen alleen. Men leest oec van
tween tempelen hier voer den enen dede ma-
ken onpas een paep vanden ioden in egyptē.
Ende den anderen deeide maken een hiet ma-
nasses bi alexanders des conincs wille op de
berch van garisim. Her op dese twee en acht
men niet allmen dede op den tempel van ihe-
rusalem. Want an desen tempel was alte gro-
te cierheyt en hi was dme bemuert mit drien
muuren. Ende die blāde van desen poorten die
in deese mueren stonden waren al besslaghen
mit gulden en sulueren platen menich sijns
onder ende bouen en dye posten en stilen oec
En die monster binnen was oec al meest ouer-
dect mit goude soe ghebruneert dat aller ye-
maut op sien woude dat hem docht van clae-
heyt die oghen verkeren. Ende soe waer dye
muer nien bedeckt en was soe was si al wit
van witten marmerstenen daer die muer of
ghemaect was wel effen ende verhouwen
soe dattet van verren scheen eenen wytten
berch in dye hoecheyt vanden tempel bouen

anden kant vander muer ghinc al drie enen
scarpen guldē bant **O**m datter gheen vogel
op biten en soude die den tempel onreyn ma-
ken mochte **I**c en macht v niet segghen thon-
derste deel van desen schone u werck **W**ant ic
ducht dat ghys niet louen en sout **T**er noort
westziden vanden tēpel stont op een roetsche
wijt en groot een toorn dye vyftich cubitus
hoech was en die hiete anthonia **D**us schoe-
nen toren en mochtmen cumē gheuindē deesē
dede die grote herodes maken inder eren au-
thonys sijns vrients **H**i was hoghe van sinen
voet daer hi opt stont xl cubitus **D**esen toorn
was binnen ghemaect als eens conincs sale
schoon ende moghelyc daer waren plaetsen
prieel en bade salen ende gariten en meniger
hande ander dinc daermen ghenoechte en so-
laes au nemen mochte nochtat scheent al een
muer te wesen **E**n op die vier hoekē stonden
vier coruele ende elck was liij cubitus hoech
Ende den toorn die ten zuyptoesten hoech stont
die was lxx cubitus hoech vanden voet daer
hi op stont. **V**an op desen toorn soe sachmen
den tempel alte wael. **W**er desen toorn ende
desen tempel was ofgewonnen so voer ghe-
leyt is ian ende sijn partye **E**nde die iode vel

leden oec om dz daer die romeynē niet in leg-
ghen en souden en dat si den volc gheen pijn-
lichept daer wt doen en souden. Nu laet v ge-
voeghen dat ic v aldus veel ghelycht hebbe vā
den ghelijcht vander poort en vāden tempel
wāt ic laet meer dan dye helst after om dats
vewant verdrieten en sel. En nu sal ic voert
tellen hoemen op die stat ghinc stormen

Hoemen dye eerste muer bestormde en wā-
lle die poorters vāder stat **T**Ca xliij
ghereyden hem ter weercer die quade
ian ontsach hem Dat symon hem den tempel
ondergaen waert dat hy hem pijnde weer te
doen op die romeynē Want simon bleef stille
legghen als hidie romeinen drachte lach dra-
ghen En die romeyne droghen so hoge haer
drachte dz si met ghewelt rechten drie bocke
ende mangē ende predieren ende si worpen
vast met stenen op der muer En hier na ghin
ghen si makē grote brede dame en rechtenre
twe rāme op En al wast datmē die poorters
leer loech nochtan wederstoden si die romei-
nen leir in haerre dracht te draghen want sy
vochten dach ende nacht op hem ende deden
hem veel scaden. Mer die romeynen vochten
altoes met rade ende met auise ende quamēs

te houen soe dat si haer ramme rechten Ende
tytus beual vaste die muer te breeken ende te
sterkene Ende binnen wort groot ghescal so
die poorters binnen seer vreselijc worden roe-
pende ende misbarende soe dat allen den ro-
ueren ende moordenaren docht dat si verua-
ren mochten. Want hem docht bleuen si als-
dus sonder weer datter hem allen te groten
scanden ende scade comen mochte Ende si rie-
pen dat si alle ghemeenlijck wouden dat ro-
emsche heer wederstaen. Ende symon ryep
op totten valschen ian dat hy hem ende de sp-
uen enen vasten vrede gaue dat sijn mannen
behendeliken strijden ghanghen teeghen dye
romeynen mit hemals of si ghebroeders wa-
ren. Doe liepen si alle ter muren ende scoten
starkelijck ende worpen inden dracht ende
op die engienen die dye romeynen gherecht
hadden Die stoute ghanghen buten mueren
ende braken ende sloeghen ontween die ma-
tele die die romeynen bedecten oyer alle haer
manlicheyt die si daden quam hem van stout-
heden sonder raet Tytus was by sine ludē en
troestele en setzte neffē de rā scutters die de
romeynen bescreinden en si drieuen die ioden

met drien met vierē altemet dat si quamē **E**n
die ramme wordē so seer stotende op die mer
merstenen muer soe dat si den enen hoeck vā
enen toren of staken . **C**her si en mochten die
muer mit den toorn niet doē vallen te gader
Hyer mede begauen die ioden haer wt lopen
Want ian gheboot hem selue dat si alle wech
toghen te gader **E**n daer lieten si haer stridē
onderlinghe **C**her die romeynen waenden dz
die ioden dus ofghetoghen waren van auct
en dat si van pinen stille stonden **E**n si hoedē
hem des te myn ende dat loende hem qualijc
Want die ioden liepen wt met groten hopen
tot eenre posternē die bidē toorn ypitos stōt
Ende quamē mz vier ghelopen ten engienē
om die te verbernen **E**n van daen liepen si tē
roemischen tenten wert . **C**her die romeynen
die voet van stride waren quamens saen te
bouen daer wort seer gheuochten **E**n die io-
den ontstaken al dat si mochtē **E**n die romeyp
nen bluschten oec den brāt mz al hare macht
ouer dāder side **D**aer was menich stout iode
daer die romeynen ende haer enginē seer me-
de gheacht wordē **D**ie stoute liepē butē mu-
eren en braken en sloghent al ontween dat si

i ij

mochten so dat die ioden met haren vier wel
na te bouen bleuen waren **H**er die van alerā
drien quamē methare scaren en weder stōdē
die ioden soe datt; tytus oec toe quā met sīha
re betaelgien **E**n tytus sloech seluer doot al-
leen xij ioden vanden stoutsten **E**n aldus ont
uloech elc lode die mocht binnen muren. **E**n
met deser auenturen behieldmen die enginen
Daer wort gheuanghen een iode dien deede
titus cruce om dat hi daer mede dander nee
uaren woude en soude **D**aer wort oec een so
de doot ghescoten dat een leitsman was van
der scaren vā p dumea en hiete ian **E**n hi was
vroot starc en stout **O**p enen nacht hier na ge
uiel den romeynen groten vaer. want tytus
hadde drie vaste toornen ghemaect vā houte
en wel mit yser ghelect datmēle niet verber-
nen soude en elck was vīstich cubitus hoech
daer men den ioden veel quaets wt dede **H**ier
gheuil dat een vā desen toornē op eere nacht
viel **H**oe dat met dien gherufte die romeynē
waenden dat alle dat iortsche heer in poere
waer. want si vernamen hoe dit toe quam.
want op desen toornen deedmen den iode so
veel quaets mitten scut ende mytten slinghe
ri soe dat al den stoot vanden ramme qualijck

Wochten heletten **G**her doe die ioden saghe dz
die muer verre buten der stat lach **E**n si noch
twe muren binnen hadden daermense soude
moeten winuen dus so liete si dese muere va-
ren en toghen alle ghemeenlyc binnen der au-
der muer **E**nde die romeynen wonnen al
dus desen muer en quamen binnen ende dede
die poorten op **E**n alt heer qua in opten ryden
dach na dat si op dier muer begonden te stor-
men so wonnen sien **E**n dat was opten seu-
den dach in meye **E**n tytus dede vellen die hu-
se en al datter binnen stont **E**n hi sderh bin-
nen deser eerster muer sijn ghetelt buten sco-
ten vander stat **E**n tytus stormde seer op de
se stat **E**n die ioden deelden hem ter mure en
wederkonden die romeinen seer **J**a lach op
anthonia die coorn stont biden tempel **E**nde
symon vacht oec ter stede waert wt dicwyl
deden si die poorten op en vochten teghe die
romeynen ghebateliert **G**her die romeynen wa-
ren den ioden te starc **E**n si deden haer dinc-
bi rade ende auise al warre die ioden oec stont
en starc. **D**us vochten si datse die nacht ver-
scheyden. **G**her die ioden en ontslaghen hem
niet dz si die stat verliesen souden **G**her die ro-
meynen ontslaghen he niet dat si die stat verlie-

sen souden c̄per die romeynē ontsaghen hem
dattie ioden hē haer ghetelt of winnen soudē
Hier om laghen si alle nacht in haren wapen
En also saen alst dach was soe ghinghen si op
beiden sden op malcader striden. **E**n die iodē
namen haer schilde voer haer borste die stout
waren en eer voer haren heer beiaghen vrou-
den. **E**n liepē die romeinē o p**E**n die vā simōs
sīde waren alte willich ten stride. **E**n si ware
simōs ladderdaen hadde hē beuolen dz si hē sel-
uen doot soudenhebben si soudēt ghe daē heb-
ben **C**her die romeynen en lieten hem niet ver-
bloden om dat si altoegheworn waren sege-
te hebben wātmen cōdse niet verwinnē. **O**ec
en was gheen volc onder der sonne die meer
en bet vā wapen wisten. **E**n gec was tyt⁹ als
toos ghereet dpe sijn te troesten als si streden
want wye datten in sijn aensicht sach hy en
pijnde hem niet afterwaert te kerē want si
en onslaghen hem niet. **E**nde om haers heren
eer soe pijnden si hem veel te meer. **H**oe die

Sptyen binnen iherusalē ghedepl̄t warē
Imon die binnen was had. **T**ca rliij
elijne ptyen wert wel x dusēt mā alsōd die
vā ydumea die met hem daer ghecomē warē.

Wt desen tdes hi wyltich princē die haer hoeft
mānen warē **H**er hi was seluer prince bouē
Al voert hadder dese quade symon tlynre xi-
den vā die vā ydumea l' dusēt mā en die had-
den xx heren **H**er die vallsche ian die inden tē
wel lach had vi dusēnt mā en daer bouē warē
xx hoektmannen **E**nde an ians partye warē
oec die zeloten gheualen die hadden ij dusēt
volcr en icc en daer was eleazarus heer of de
se symon en dese ja die dus oede rlinghe voch-
ten si roedent volck vander stat en sloghent
doot die hem dede an enich vanden pertyen.
Ende nochtant dat dese vermaledide lude sa-
ghen dat dye romeynen voerder stat laghen
nochtant en lieten sy haer vechten niet inder
stat want dit was den ioden alte groot after
deel **A**er twas den romeynen voerdel dat si
dus binnen vochten want dese moerdanighe
pertyen vochten binnen felliker deen opre a-
deren da die romeynen dedē op hem die noch
rat die stat woudē winne **E**n die wyl als dit
volc binnen dus vacht so ghinc tytus als een
wijs mā al ome merckē en besie waer hy best
die muer vander stat aengaen mochte ende
bestormen. **E**nde hy vant wel dat dye stat
aen deen zyde mer een muere en hadde.

i iii

Cher daer laghen so grondelose diepe daelen
veer dz aldaer gheen winnen an en was **E**n
oec vant hi ende mercen dz die butensste mu-
er vander stat hoecheden ghebrac en dat si n^o
volmaect en was **E**nde hi wort te rade dat hi
die stat daer an vaerden woude **E**n daer tle⁹
dus om die muer ginc met sijn gheselscap soe
wort nychanor die neffen hem ghinc ghesco-
ten in sinen arm **W**ant hi ende iosephus was
ren een luttel naerre der muer dan tytus om
dat si den volck gaerne gheraden hadden om
pays te soecke **A**ls tytus dese moerdadicheit
sach so heual hi vast datmen drach ghinc dra-
ghen om die muer te breken en deet al vellen
ende breken datter voer stont **E**nde hi settede
veel scutters voer die werck luden dat si dat
volc vander mueren laghen souden

Hoe tyt⁹ dader muer bestormde **¶** Ca xlvi
In desen stride gheuiel dat een betaelgie
vanden ioden stot ghescart buxten en
onder die romeinen was een stout starc ma-
die longin⁹ hiet **E**nde hi toech ouer en sloech
inder ioden betaelgie twee ioden doot vande
schoensten en toech weder te sine onghescaet
Hier om worden die romeinen so verstout dz
si hem niet en ontsaghen die ioden ware oec

Gout in die wer **E**n en achten niet wat tyt
dootsloech op dat si oec mochtē enighe romei
nē dootslaen. **T**ythus beual oec sinen volc dat
si wijstelijc met rade vechten souden. **W**ant hi
seyde hem dattet gheen eer en waer sottelyc
seer te striden. **M**er hi hiet hem vriedelijc vech-
ten sonder oplopen. **W**ant die ioden en vech-
ten niet anders dan in wāhopen vā haren ly-
ue. **E**n daer om auentueren sijt sottelyc. **E**nde
tythus deede rechten met groter pinen en met
gheuecht enen ram ander noortzide vander
poort reghen enen toorn daer een valsche iode
op lach die castor hiet. **E**nde doe den ram an-
den toren stiet soe boot castor sijn handen tot
tytum waert als of hi hem opgheuen woude.
Ende tythus waende waers en verhoet dzmek
re niet meer an en stiet noechen scoot. **E**nde
hi vraechde castor wat hi woude. **E**n castor
antwoerde dat hi hem garen op gheuen sou-
de. **D**or seyde hi tythus des bin ic blide. **I**c wou-
de alle die stat soe doen woude. **E**n ic hem ge-
warighen pays en prede mocht gheuen. **O**p-
ten toorn waren si thien mit hem die viue sei-
den dat si hem gaerne opgheuen soudē behou-
den haers lijs. **M**er dander vint seyden dat si
nyimmermeer den romeinen dienen en soudē

Ende si hadden leuer voert swaert te sterue
dus wort dien strijt opre muer akter ghelate
En castor die scalc was en tytū den keyser ho
nen woude soe seyde hi sinen ghesellen dat si
voer tytū ghebarren louden of si deen den an
deren ghenade baden om hem op te gheue dē
keyser En dat dan deen op den anderē schietē
louden en ghelaten of si hier om deen dē ade
ren dootsleken louden En si dedē aldus ende
vielen te gader neder of si doot gheweest had
den Doe had tytus op dese ontfermenisse En
hat iosephum dat hi desen castor op naem Jo
sephus antwoerde dat hij niet en dede wat
hi sach wel datter verrademis was want ty
tus stont veer beneden en mercte haer vall
schept niet also wel als iosephus dede hier en
binnen wort castor ghescoten va beneden vtē
roemischen heer Mer tytus ontsuldichde hē
ende seyde dztet hem leet waer Ende doe cal
tor hat den keyser dat hi sijn ghelt ontkinghe
soe sende tytus lude diet ontaen louden En
die een ondede sinen scoot Ende castor warp
van bouen enen groten steen Ende eneas die
den scoot ondaen hadde hi ontscoot van on
der mer een roesch ridder wort met dē worp

seer ghewont. **E**n doe titus die valscheit vernā
so wort hi herde gram. **H**er hi peinsde dat mē
inden stride niet toghē en soude tot grote dt-
fermhercicheit ende goedertierenheit. **E**n ti-
tus beual veel te stuerlicher den rā te stoten dz
dien toorn began te waghe. **E**n doe castor en
sijn ghellen laghen dz den toorn begonste
te gaen so staken si tser daer in ende vloghen
Ofcher die van buten waenden dat si hem sel-
uen inden toorn mede verbarnt hadden. **D**at
wan titus daer dāder muer opte vijste dach-
na dat hi die eerste gheworsten hadde. **E**nde
titus die toech daer binnen dier muer niet du-
sent man die bi hem waren ghewapent. **E**n
die ioden toghen achterwert. **H**er om dat ti-
tus thant die muer daer niet en dede velle so-
quā hem daer of groten scade want hi lietse
van goedertierenheit om dz hi garne daer me-
de die ioden toe ghebrocht hadde dat si pays
begheert hadden. want doe si inder stat wa-
ren doe en lieten si ghenen gheuanghen do-
den noch hyus noch hof verbarnen. **H**er die
ioden die vechten wouden daer vachtmen te
ghens. **H**er die hem op gauen dien beloekde
titus haer goet ende līf weder te gheuen.

Wer die vechters en rouers die binne der stat
waren hadde dat onwert. **E**n si seiden dat
tytus dit dede van blootheden en si dreychde
die poorters so wye dye hem op gaue of om
pays sprake wie hi waer cleyn of groot men
souden dootslaen. **N**o waren die straten ter
muren wert herde nauwe en oer den romeyn-
nen niet kondich. **E**n die ioden quamē mit ho-
pen en cloeghen der romeinen veel doot ende
om sijn geldense lo datsluit ten mure en togr-
nen wtspronghen. **D**ie romeynē die butē wa-
ren hoerden binne dz parlemēt en gheuecht
vanden romeinen die vāden ioden om besin
ghelt waren. **H**ier bleuen veel romeynē doot.
Want die straten ende tgat vander muer wa-
ren so nauwe al hadde die romeynen willen
vljen si en hadde niet gheweten waer. **E**nde
en had tytus die ioden niet achterwert ghedre-
uen met sinen scutters al dye romeinen dye
daer binnen waren hadde daer doot gheble-
uen. **W**er doe die iode n achterwert toghen
Doe toghen dye romeinen weder doert gat
vander ander muer die si sa eerliken hadde
ghewonnen mer oneerlyc weder verlozen
Hoe tytus dander muer anderwert wan-
ende velledele

Capt. xlvi

Do worden die ioden stout en ouer moedich ten striden ende waenden ditzie romeynen nymer meer en louden weder dorre comen op die poort En om dat si quaet ware so was god haren raet teghen So dat si niet en micten opt grote heer dz die romeine hadde noch si en ontslaghen niet die grote gebreke die si hadden en hongher die hem nacht en dach aenwiesch daer nu die lude of sterue sou den want die moerdenaren die binnen waren lietent volvā högher steruen En si namē hem haer spylē en deyldent met haren ghesellen mit maten en ghevichten Oec worden si binnen te rade dat si ghemeenlic die romeine weder stondē doe si ter scuren weeder incomē wouden vander stat Die ioden stonden ghewapent drie daghe voert gat en ghedoechdē daer grote slaghe Mer op den vierden dach bestantse tpt seluer so vromelic dat hijle achter waert dede kerē so dat hi mit sijnre betaal gien in qua ter scuerē En hi dede alle die muer vader noortziden so verre so nae En hi ley deder zuytziden wisselijc sijn ridders voer enē toorn En pe insde dz hi die muer bestaen woude wat he docht dz hise wel winne soude waert dat hijls hem pijnde Ende hi woude noch

een luttel beyden om dat hy hoepte dat hem
die moerdenars vā binnen opgheuen souden
vā hongher Want haer rouen was al ghedaē
en die romeynen waren so veer ghecomen dz
si hem rusten mochten en leedich wesen of sy
wouden Op den dach als die ridders van ro
mē haer soudye ontkinghen so beual hem ty
tus dat si haren roek en haer goet deylen sou
den. Dat die ioden sien mochten al haer goet
en rycheden die die romeynen deylden Want
dit was den ioden alte grote droefheyt dat si
den romeynen aldus saghen haer goet deylen
En des hadde die romeynē te meerre bliscap
Nyemant en was soe stout onder den ioden
hi en veruaerde he doe si die romeynen aldus
legghen saghen in so groter sekerheyt En dz
hem die auentuer so wel mede was. So dat
die scaren vander moerdenaren die binnē wa
ren gaerne inder romeynen hant ghegaē wa
ren hadde si om der poorters wille die stat op
derren gheuen Want so hadden si misdadich
gheweest teghen der stat die in soe grote wā
hopen waren ghecomen. Dat si lieuer inden
srijt voert zwaert hadden te steruen dan he
op te gheuen. Sinnen waren die moerdena
ren so quaet ende soe fel dat si den goedē mit

76

ten quaden ende al te verraden hadde dat men
se verbarnde **D**rie daghen lach dus tyt⁹ met
den romeynen der ander muer in groter we
eldicheyt ende solaes daert die soden saghen
Ende peinsden dat si hem opgheuen souden
ien payse **D**aer na ghereide hi hem als te stri-
den want hy lach wel dat dye ioden vander
stat pays noch vrede en wouden **E**nde tytus
deylde sijn heer in tweē ende dede tot twee
steden dracht draghen **D**een dracht ant ouer
ste eynde vander stat daer se crancste scheen
teghen den toorn anthonia Want hem d' ocht
dat hi den tempel niet winne en mocht hi en
wonne den toorn mede **E**nde nochtant bleef
die stat ongewonnen **E**nde daer om dee de
hy dander dracht teghen der stat starchelyck
draghen **E**nde symon wederstont dat volck
starchelyck dat teghen der stat droegh **E**nde
ian wederstont die die teghen anthonia dro-
ghen **E**Want ian lach op anthonia **E**nde sy
worpen seer nederwert mytten enginen diē
si hier voertijts op testius wonnen **D**oen die
soden vten lande dreeuen **E**want sy wonnen
doe op hem iij hondert felscote en xl magne-
len **E**n hier mede scoten si starchelyc en wor-
pen in die romeynen die die dracht droeghen

Ger tytus wist wel dat hem dauetuere me-
de was al ghedoechde hi verlies van sinnen vol
ke En hi street vast op die stat Nochtans so my
de hi hem al dat hi mocht En bat de iode dat
si hem opgauen Want si en mochtēs niet la-
gher houden En tytus bat iosephus dat hi die
saken in hebreeusche vertrecken woudē Wat
hi hoepte dat si te bet daer nae horen souden
om dat hi een man van haerre wet was en wt
dier stat ghebozen Doe ghinc iosephus staen
veer buten scoots en sprac ter stat wert in al-
dus **W**hi heren hebt ontfermenis op v sel-
uen ende herat v En en syter niet felre noch
argher in dan die romeinen sijn dat is wel ge-
daen want die romeinen die erenden tempel
daer hi staet En waer om en doe dijs dan sel-
uer niet Oec sidi quaet daer an wat ghi den
tempel moecht houden staende Ist dat ghi de
vrede ontaet vaden romeine dien v gaerne
gheuen sellen En en doe dijs niet so seldi met
uwer quaetheyt de tempel doen vallen ende
ter aerden neder werpen Befiet hoe die ro-
meynen v die mueren of ghevonneu hebben
met crachte En de tēpel die noch staet merc
die grote cracht van romē dat men daer teghē
niet steken en mach Daer v weest he onddaaē

om uwes selfs profijtcher ic wil dat ghi ver
staet en weet dz ic wel weet dattet grote eer
is te steruen om die vriheit te behouden **C**her
dz en is nu ter stede gheen noot wātmē sout
vanden beghinnen ghedaen hebben soe hadde
te pris en gheweest **C**her wi sijn langhe tijt tō
der ghedaen en hebben onse vriheyt verloren
En op dat wy nu dies on tbreken willen **S**o
dunc mi dat wi meer begheren te steruen dā
eer te verrighen ende vriheyt **O**ec sullen wi
mercken en besien dz die romeynen òder heb
ben alle die werelt **E**n waer souden wi dā hē
moghen ontulien **I**a en merct oec hoe dauen
tuer hem mede is **E**n hoe dz god vā hemelrijc
die alle die werelt maerth dien van romen tō
der ghedaen heeft alle mēschēn en oec die beel
ten so dat si dē moghenste dienē moetē **V**oert
so leest ende besiet uwer voeruaders auontu
er die beter ende starker waren dā ghi noch
tan dienden si die van romen

Joseph sermoen op die vād stat **C**a xlviij
En hadden niet onderdaen gheworde
nen hadden si niet van gode verstaen dat
tet sinnen wille waer dz si die heerscappie heb
ben soudē bouen alder werelt dyt hebbē wel
verhoert **E**n ghi mochtet nu oec wel merckē

k i

en bekien Wildi of en wildi ghi selt moetē die
vā romen in die hant camen leuende of doot
Want ghi siet wel dat si v tmeeste deel thant
of ghewonnen hebben uwe ondanks ende
uwe muer doerbroken uwe poorters sijn sōd
weer en sonder macht **Wat** waendi men we-
tet in dyt heer wel den hongher en ghebreke
die gi blinen der stat hebt en ghedoecht wat
uwe ghemeen volc is van hongher onmach-
tich en sterter of met groten hopen **En** uwe
wachters sellenre oec saen of verdoruen sijn
want al lieten dye romeynen haer strieden op
die stat ghi hebt binnen alte groten strijt die
ghi niet verwinnen en moecht ten si dat ghy
wape hebt daer ghi hem mede vter stat d'riue
moecht **Hier** om so ist nu die beste raet om der
iammerliker plaghen wille dat ghi ouer een
dracht ende gheeft v den romeynē op in ha-
den want si sijn goedertieren ende willen v
gaerne vergheuen datter misdaē is op dat gi
dit doen wilt want si sijn van natueren goe-
dertieren **En** hem dunct oec dattz iammerlic
en slade waer dz si dusstanighen schonen ver-
maerden stede destrueren soude **En** dat si ale
lant datter omtrent leyt oec souden late ver-
woest legghen sonder volc want tytus is be-
reet in te otfāghen met allen paeps en vredē

en niet lekeren ghelostē op dat ghi wilt **H**er
wint hi v stede mit stride hi en sel niemāt spa-
ren cleyn noch groet hoghe noch nederē. Nu
merct dat hir twee mure of gherwōnen heeft
En hi waent oec die derde saen te winnē **E**n
al en mocht hile niet winnē sovecht daer bin-
nen voer hem den groten hongher die v volc-
doot Aldus sprac iosephus den ioden an dye
op die toorn en op die mueren waren. **H**er si-
vloectē leer en scoten na hem en versprakene
En doe hi sach dattet volck sijn tale niet hore
en woude so hoopte hi dat hijse te bet hem sel-
uen soude doen kennen en bregense tot doech-
den met exempelen vanden heilighen vaders
van hare wet die voer gheweest hadden ende
hi riep lude **C**atyue en acht niet op ure wi-
ue en cleyn kinder die v minnen **W**aendi dye
romeynen te verwinnē **W**aer vondi ye enich
die haers ghelyc waren **G**od die heer is van
alder werelt hi heeft vāden beghinne altoes
gheweest met onsen vaders als hem pemāt
quaet of onrecht deede **E**nde en merckty niet
dat ghy uren quaden daden ende wercken
dese heylighē ende ghebenedide stat otsluuert
hebt ende iammerlyc belsemet. **W**ildi myt de-

k ij

sen exampelen onser voeruaderen volgē dye
gode so seer verbolghen hebt Onse voeruaderen
hebben dicke dese stat verloren met stride
Mer ic ontſie mi nu te vertellen Ja die des on
waerdich sijt te horē goods woorden en sijt
wercken En mi om niet daer mede te pinen .
Of ghi niet mercke en wilt op romeynē Hoe
peinst op dat wonder dat god voertijts myt
onsen vaders ghedaen heeft in haren daghen
Op den tijt dat abraham toech in egyptē om
den hongher te scuwen so was in egypten co
ninc dothias die pharaos hiet En want sara a
brahās wijk onser alre moed seer schoen was
so namense die van egypten abraham onse va
der ende brochtense den coninc pharaos Mer
wat dede doe abraham al wast dat hi hadde
ccc ende xvij knapen hien wrack hem seluen
niet met stride Mer hi vaste ende bat godz oet
mordeliken en keerde sijn handen te iherusalem
waert in bedinghen Dat gi nu seluer oet
reynt en besmet hebt mit uwer quaetheyt .
Ende god plaghede seluer pharaos So dat mē
abraham des anderen daghes sara wederleij
de onbesmet En mē gaf hem siluer ende gout
te soene voer sinen laster. Oerk en ghedencty
niet hoe onse ghellachte woerde in egypten in

swaren dienst en warē eyghen en katisue cccc
saer so datter daer veel haer līf verlore Wat
plaghen en hoe veel deder god om in dien läde
de Onse vaderen hadden hem doe wel mogē
wreken mz gheuecht hadden si ghewilt cjer
si en woudens niet doe En gauē gode al haer
liden op en lietent hem wreken Hier om leyd
se god wt egypten doer die rode see en hielte
obesmet va bluede te stortē en daer in verdrac
hi pharao en al sijn ghelschap doe hi onse va
ders volchde Adus so wracse god Daer nae
doe die philistinen oerloechden op onsen va
ders ende si met stryden hem ofghevonne
haddē goods arke en plaechdese niet al ia hy
Ende dagon haer god wort onthoeft om dat
si en settē bi goods arke ende ten lesten doe
si seer gheplaecht waren van gode so waren
si blide dat sise weder senden mochten mit gis
ten in onse lant Ende hier om als onse vaders
die wapen leiden ende hem te bedinghe gauē
ende leyden gode haer doghen op so wrac hy
se Hennacherib die coninc va assyrien en lach
hi oec niet voerder stat met groten heer Her
wie scoffierden ende verdreeffen mer gheen
man en deet want doe onse volc in anxt lach
soe quam goods enghel binnen der nacht en

k ij

versloech binnen sinen heer. Endusent ende
lxx dusent man. Ende doe most hi myt scae-
den vander stat vlien. Ghy weet oec wel hoe
onse vaders om hare sonden wille waren
gheuanghengheuert int lant van babilonien
lxx ier ther si en mochten niet ontgaen van
daer voer dattet gode tyt dochte want weet
voerwaer wat onse vaders doen woudē myc
wapen sonder goods hulpe dz verghinc hem
ten quade. want als si mit ouermoeide vech-
ten wouden so worden si mit scanden verwō-
nen ende verdreuen ther als sijt gode op ga-
uen. So verwonnen si ende bleuen te bouen.
Peinst oec hoe zedechias die coninc street tegē
nabugodonosor teghen iheremias rade. Ende
en wort hi niet daer om ghevonnen ende ge-
vaen. Ende en wort dese stat ende den tempel
niet om gheworpen ende gheuellet. Nu peinst
oec wat zedechias dede. En merct oec wat gy-
lude doet hoe onghelyc ghy hem sijt want te-
dier tyt riep iheremias al dz hi mochte dat me
die stat destrueren soude ende t'olk vaen noch
tan en woude hy niet dootslaen. ther sonder
die quaetheyt ende den moort die ghy doet in
der stat die ick u niet legghen en mach op dz
icsdye stande niet en hebben. Ende om dat ick

Sunre salicheyt legghe mochtgi ghi sout my
dootlaen **C**her sond den moort en quaetheit
die ghi doet so en wildi niet datmen v verml
ede. **E**n en dencsi niet hoe antiochus wisen
oec dese stat beleyde **E**nde hoe onse voeruads
teghen hem wt toghen en worden verlaghe
en die stat ghewonnen **E**n hi nam oec den te
pel en roefden en vermeensamde **E**n dit viel
oec om onser voeruaderen sonden **E**n den te
pel bleef doe langhe woest en wat helptet dz
ic v meer castie Wie brocht de romeyne eerst
dat si striden souden op dese poort sonder die
quade valsche moert en werringhe dye bega
de tusken hyrcaen ende aristobole. **W**at den
onurede die tusschen desen tween bruederen
was brochte popey eerst in deser poort **E**n
god de de die ioden sonder om dz si niet waer
dich en waren vi te bliuen hier nae gheuielt
in aristobolus daghen. **O**en antigonus dye
stat ghewonnen hadde ende hi heer was dat
herodes antipaters soen ende iulius mytten
roemlichen heer ons beleiden ses maende en
de wonnen die stat op ons soe dat my swaer
lyc ose sond moste becopē **E**n wi wordē waer
lyc heroeft. weet oec dz is geoerlost wapē te
bezighē na onser wet ende andere niet want

k . lij

waerlijc setti v te ghen die roffeyne so sal des
tructie v afterste lach wesen. want ick wane
dat die ghene die de stat houden dat si niet en
misdoen op dat sijre gode mede laten ghebru
ken En pinen hem te doen dz die wet ghebiet
Hier nu legt my wat ghi cleen of groot vadi
en dat moses inder wet gheboden heeft Gy
sijt veelquader da dathau en abyron die daer
de verswach. wat quaethedē ist ghi en doet
se Dats dielte loghen moortdaet verradenis
se roef hoerdom bouen maten En hier en bo
uen soe kyllerde uwe quaetheden inden tēpel
ende duetse en ontreyten da mede Dien die
van romen tot hier comē ende aenbeden om
sijn heylicheyt Ende si hebben dicwyl ose ste
de ghebetert na onse wet meer dan ghy doet
Sel v dan dese heylighe stat in staden staen
daer ghi soe veelquaetheden in ghedaen hebt
Ghi sijt exemplen van onrecht want ghi in
onsuerheden gode aen ghebeden hebt o hul
pe Ezechias die wisen coninc was van desen
stat Hi voet oetmoedeliken sijn handen te go
de waert in desen tempel Doe sijn viaden he
beleit hadden ende god verhoerden ende ver
noechse om dat sennacherib sinen eet brac en
daer in gode blasphemende En tyt die hier

lept en wil niet dat ghi hem alsoe dient myt
sulcken goede als uwe vaders gauen den si-
nen En wildi dit doen hi gheest v warachty
ghe vrede en pays en vergheeft v alle misdaet
En laet v die stat en de tempel en alt lant en
uwe goet ende wette sal hi v ghebruken late
tot uwen wille Hier is grote verwoetheit dz
wi willen dz god den quadern also goet s als
den goeden En peinsdi niet wat god chenna
cerib dede opten eersten nacht dat hi voer die
stat ghecomen was Ende wildijt wel merckē
hadt god ghewilt dat wi in vrheiden gheble
uen hadde n so wel had hi dat self ghedaen po
peio ende snen heer En festius ende and pri
ce n oec die dese stat wonnen Ende vespasiaen
oeck doe hi galilea destrueerde wie dede hem
quaet of wederstontend Her god heeft hem ze
der eer ghedaen ende heeft keyser doen kye-
sen bouen al die werelt Tytus leyt oec hyer
voer die stat die grote ontfermenisse daer op
heeft nochtant toentet god hi miraculen dat
tet snen wille is want doe hi hier quam wa
ren die konteynen verdroecht voer Ende dye
soteyne vā sloedaermen cumne water invant
Ende al dander sijn nu soe reynende soe vol
waters als s begheren Merct ende peinst wz

god wisten toghede dat die fōteyn sijn loep v
droechde doe nabugodonosor die stat destru
eerde en den tempel Nochtant was doe beter
volc lder stat dat nu is o die grote quaetheyt
die ghi daer binuen doet. want die fontey die
doe verdroeghede gheuet nu allen vianden wa
ter ghenoech. waendi dat god met uwē son
den is die alle heimelicheden claeer en condich
sijn want hi hoert al dat men swijcht wat ist
dat ghi soe heymeliken hebt uwe vianden en
wetent. want si weten uwe quaetheden nu
Ende ghi strijt alle daghe deen opten anderē
als of elc om eer dede **o**merct en besiet dz
ghi nu mer een straet en hebt van salicheden
Dats soe wye sijn sonden beliet dat hijse vrie
ende quijt en daer na ghewarighe penitencie
doet **D**arr om soe werpt of uwe wapen ghy
vermaledide lude en scaemt v **E**n merct ende
besiet terre ende nae dat om vwen wylle dit
lant is verwoest besyet wat scoenheden ghy
ghedestruert hebt die stat ende den tempel die
vry waren breit ghi ter vianden handen diet
om uwe quaethedē verbernen sellen ten si dz
ghi v op gheest. **E**nde wat is vasser en stac
ker inder werelt dan steen nochtan machme
breken ende scoren **E**nde al sdi soe hart dz gi

op den tempel op der stat ende opt lant nyet
en acht c̄herct en hebt ontfermenis op uwe
wiue v kinder v maghen die saen van honger
ende ghebreke v rdozue sulle wesen ic weet
wel dat myn wijk ende myn maghen die da-
er binnen sijn haer ljk niet auontueren Hulc
ke wanen dat ic om hare wille v dus anspre
ke Ende gillaetle daer om ter doot vā quaet
heden Stort myn bloet ende slaet myn doot
want ick om beters wille my pijn v te raden
v salicheyt dunc v groot eer ende vro ne dat-
tet lant om uwen wille dus verderft wort

Vanden ghebreken die inder stat waren.

Capitulum xlviij.

De iosephus dese woerden ter stat wa-
ert riep met groten gheweien die moer-
naers daer binnen waren dye en hilder nyet
of wan si vuaren in groten vuanhopen ghe-
uallen dat si niet vueldern en cōsten c̄her tge
meen volc vander stat had hem gaern op ghe-
heuen den romeynen mer sy en mochten en
daer vuaren luden die al haer goet ende ha-
ren scat gauen om haer ljk ende si zvuelchde
gout in om dattet hem die romeynen niet ne-
men en souden En dan vloghen si te romeyne

waert en baden ontfermicheyt en colte haer
lyf mitten ghelde dat si in haer lichaem had-
den **C**her tytus ontfentker veel sonder ghelyc-
ende deliuereedse en hier om lieper vter stat
veel meer om die plaghe totulien en tyt9 liet
se al vri ende quijtcher doe ian ende simon en
die met hem waren dit wisten so deden si gro-
te hoede doen dat niemant vter stat lopen en
soude. **C**her wye ten romeynen waert vlyen
woude die sloechmen doot op dier stat **W**at
arm en ryc toghen si wt bleuen si binnē si wa-
ren in auentueren van haren liue **S**onder dz
si hopen mochten an haren vianden ghenade
te vercrighen of haer lyf te copen. want een
der plaghe vander hongher wast vreselijck
inder stat binnen. Ende den hongher welch
vreselijck inder stat **H**o datter veel van hon-
gher storuen. want daer en was gheen corē
binnen Ende die diels dier binnen waren na-
men den luden thaer openbaer en si doer loch-
ten husen ende hoecken Ende daer sy yet von-
den corēn of spile daer loghē si dye gene diest
was of stakenle ende dan namen sijt hem **E**n
daer si niet en vonden daer tormentē en pijn
de si wijf of man dat si hem spile wisen soude
si waenden dat wat was Ende wyen dat sy
yet saghen hebben si nament hem Ende dien

si vonden gheswollen van hongher die won-
den si daer totter doot **H**er dien si saghen dz
thant steruen soudē si en woudē die niet doot
slaen. **D**ie rike ludē gauen alle haer goet om
een muddekhijn gherste. **E**n dan soten si hem
in hups met groter ellendicheyt en maecter
of iamerlyc broot va groter noot. **H**ulc namē
taru en kaudense en nerghent in dier poort
en dectmen takel. **S**i toghent broet half de ech
wt de quen of vten vuer ende atent als beestē.
Die machtighe luden dye hadden luttel mer
die arm en hadden niet. **D**elen hongher namē
alle vrietcap en trouwe wat die wiue namē
haren manen teren. **E**n skijnt der moeder en
die moeder den kijnde. **H**en had nyemāt daer
of so liek **H**en vergat sijnz alsmē yet tetē had
de. **E**n die rouers merctē dit. **E**n so waer si die
husē ghesloten saghen daer brake si in om dz
si waenden dat men daer at. **E**n vonden si dae-
er yet si nament al. **H**ulcke kauwede haer spi-
se nauwe half en sulcke swischle al gheheel.
Daer en was wijf noch kint die enich vordel
hadde. **D**ese rouers stoerdē die poerteren om
eten als of si honden gheweest hadden ende si
toghent den kinderen vten monde dat eeten
dat si daer in hadden. **E**n als die kijnder dan

an hem heughen soe worpen syse niet groter
onwaerden teghen der arden en cloeghense
En som die ghewaer wort datmen hem sijn
spile nemen soude hiswachse al gheheel eer
die rouers quam en **E**n dan daden si hem gro
te lelicheit wat si toghense bi haer scamelheit
en staken hem stocken ten fondamente in om
dat si hem niet toorne of dwinghen wouden
een broot **E**n da deed men hem pink so groot
datmens niet en soude willen gheloue **H**ulc
ke scoten vter poort en liepen ondert roem
sche heer in auonture en lasen daer cruit opt
velt **C**her alsoe saen als si weder inder poort
quam so worden si vernielten en men namt he
al dat si brochten **E**n hoe onfermelijc dat sy
baden datmens hem ee luttel gaue te mocht
hem niet gheschien **C**her si mochten herde bli
de welen datmense niet doot en cloeghe

Vhoemen die ioden cruuiste en hoemen dye
derde muer bestont **V**Capitulum xl ix

De ghemeeente vander stat ghedoechden
dese iamerlike ouerdaet. **C**her rike lude
leydemen voer simon den tyran ende leyden
hem verradenis op **O**f dz si omme lopē wou
den ten romeyne daer en mocht hem nyemēt
ontschuldighen ten most hem tleuen costen.

want die ghene die symon verdreef en roefde
 die ontkenct ian Ende die ian verdreef ontkenct
 simon **D**us scuerde deen den anderden altemael
 en namen den luden hyst ende goet **H**aer onsa
 licheyt dede si deen den anderden al dat si moch
 ten want elck wouden van desen tweeën dye
 ouerhant inder stat hebben. **I**c waen dat nye
 staten was die dustanige ouerdaet ghedoech
 de noch nye en was so quaet noch onghena-
 dich volc deen op den anderen als dese ioden
 onderlinghe waren **T**ythus dede niet groter
 haesten die drachte voldraghen an dye muer
 en dede wel wachten die iode die doer die va-
 leye liepen om cruyt te lesen en om spile so dz
 mi daer op een tijt vijf iode vint en die cruu-
 temen alle mer eermense cruuiste soe gheseld-
 mense leer **T**ythus had hier op grote ontfer-
 menisse cher hem en doch niet goet datmen
 dus veel dols volcx soude laten gaen en hem
 dochtert grote pijn ende verlies datmen dus
 veel dols volcs soude in gheuanghenisse hou-
 den Ende hier by en verboet hyst niet te crui-
 cen. **D**es volcx moet soe velen gheuanghen
 ende ghercucet dat den romeynen hout ghe-
 brack crucen of te maken. ende oock lants

bider stat die cruce op te rechtē **I**ls die moer
denaers die binnen warē dit saghen so verua
erden si die ioden binnen ende seyden merckt
dit ende besiet hoemen die ioden begaet die v
ter stat vlypen hoe iā merlijc d̄z mense alle doot
Ende die ioden die binnen waren doe si haer
volc dus saghen verdoen en gaern wt ghega
en hadden ten romeynen **D**ie en dorsten niet
vlype n̄ten romeynē vā anxt tot dier tijt wāt
si vnamen dye waerheyt waer om dat mense
dodē. Nochtāt waren veel ioden die wt liepē
Ende hadden veel lieuer gheruist te wordē
dan binnen van hongher te steruencher men
hinck daer nyemant dan diemen met cracht
vinck **T**ythus hadde oec veel gheuanghen en
hi dede hem die hant of laen en dan sende hi
se binnen tot symon en tot ian om dat si daer
an souden mercke dat hi he gheen quaetheyt
en soude doen dye tot hem gheuloghe quamē
Ende dat hi oec niet en meende te verderuen
die goede stat noch den tempel op dat si noch
ghenade hadden willen soeken **H**er en wou
den si des niet doen soe toende hy hem dat sy
eer yet lanc souden moeten ghedoghen sijnby
haers ondancr **H**er si waren so quaet dat sy
hier of niet en hilden **H**er daer si bouen op d̄

muer stonden so vloecten si tytum wtwaert
en vespasiaen **E**n seydē dat si lieuer hadde te
steruen dan eyghen te worden **H**ier en binnē
droeghen die romeynen met groter pinen ha
er dracht en volleden die graft opten xxisten
dach van weye **E**n als ian sach dat si hadde een
drachte ende esken hoech ghemaect teghe de
rozen anthonia. **H**oe wimeerde hi onder die
dracht nacht en dach ende onderleitend myt
hout **E**nde dan droeghen si daer in smout en
vier en doe verbarnde dz hout daer die aerde
op lach ende sloech so neder met die dracht en
gaf enen groren lach en wort een alte grote
vier dus bleef der romeynen arbeit verloren
ende doe waren si harde grancher ouer twe
daghen hier nae toech simon wt want die ro
meynen begonden haer rame ten mure te set
ten om die ontween te steken **D**us liep simo
ende sijn partye **E**nde barnden den romeyne
twe ramen of. Want si en weecken cluppel
noch swaert Want hoemense sloech si liepen
vast doer ten rame waere en ontstaken die en
giene **A**ls die romeynen dit saghen liepen sy
toe om die enginen te ontsetten **C**her die iodē
wederstandsen starckelijc tot dat die engy
enen al verbarnden. **E**nde doe ontsaghen he
l i

die romeynē seer om dat si besinghelt waren
int vier ende toghen haestelijck achterwaert
tot haren tentē Hier die ioden volchden hem
tot daer na en leuerden hem daer wijch Dus
so vachmen daer harde seer die ioden vochtē
van node en die romeynē om eer Hier en bins
nen vernam tytus dat dye strijt groot wort
Ende hy quam daer toe ghesslaghen met den
knen ende versprac sijn volc ende bescudse van
desen stride Want die ioden en mochten niet
langher duren Ende en hadden si niet ghe-
keert in hare stat men hadse alle gheuanghe
ende doot ghesslaghen

Hoe tytus een muer maecte al omrende ges
me iherusalem **C**apitulum . I .

Do waren die engiene ende dye drachte
mit crachte al verbarnt Hier om ware
alle die romeynen seer gram want hem doch
te datmen die stat niet winnen en mochte so
der drachte ende engiene Tytus na raet hoe
hi in die stat bestaen mochte Ende sommige
rieden he die stat te bessormen mit alden vol
ke opter muer om dat die ioden teghens ale
volc niet ghestreden en hadden Ander rieden
datmen dye graft mit drachten wed vollen
soude Ander rieden datmen dye dalen al he-

seyde so dat nyemant vter stat come en mocht
te en also soudemen die stat mit hongher vol
ne **Honderlinghe** om dattet quaet striden is
op luden die lieuer hebben te steruen da te le
uen **Tytus** dochtert scande dat hi soe langhe
stille legghen soude mit so groten heer als hy
met he hadde **Oec** dochter hem zwaer wesen
te vechten op dat volc dat verwoet was van
wanhopen ende hem en dochter niet oerbaer
lyc wesen drachten te draghen oec so dochter
hem grote pijn ende vrele dustanighen stat te
belegghen in alle die diepe dale **En** liet me he
binnen doer dese dale spise of lyftoch halen so
mostmen te langher voer die stat legghen.
Voert ontsach hem titus dattet te minre eer
wesen soude laghe hi daer langher voer **Doe**
docht hem best dat si die stat al ome muerden
mit eenre muer **Want** hy daer mede alle dye
slope besloten om dat sy binnen hier mede in
wanhopen souden moghen vallen en dan die
stat opgheuen als si van hongher amachtich
waren **Dus** gheboet tytus alle den heer dat
si dese muer make n ghanghen sonder langer
beyden. **Ende** god gaf alle den volck te mael
goeden wille daer toe. **Dat** sijt garen ende
willichiken ghanghen doen. **Deese** muere

l ij

was omme gaende lac lir stadien dat warē twe
grote milen en een half ende buten der muer
maecte hy xij castelen den enen veer vanden
anderen staende En si volmaecten dyt werck
al binnen twee daghen Mer dit gheloest cu
me yemant dan diet laghen In elken casteel
lach veel volcr ghewapent Ende si deden int
heer binnen der nacht drie sciltwachtē Deerl
te sciltwacht hielte tytus met den sinē Dan
der hielte ale rander van egypten met den sinē
Die derde die maerscalc vanden heer Want
si en hadde rust noch vrede want eer deē sla
pen ghinc so was daunder ghereet ende dit du
erde alden nacht doer Nu verloren die icoden
al haren hoop van tongaen ofte ontlopen
wat binnen wies den hongher leir en die hu
sen waren vol doder luden beyde van manen
en va wiuen en va kinderen dye va hongher
ghestorue waren ende die straten laghen oec
vol doder luden Ende die ionghelinghen en
die marchden zwollen sommighe van hon
gher g'elic blase ende al gaede vielen si doot
chen mochte binnen der stat doer gheen stra
ten gaen cleen noch groot om den stanc van
den doden luden die daer in laghen En die le
uende waren so cranc dat sijse niet begrauen

en mochten **H**om daer hi sinen vrient graue
woude so viel hi op hem doot **G**enich mēsche
ghinc binnen Iherusalem al leuende thinē gra
ue waert **C**ūnyement en weend om noch en
claechde wāt die hongher dwancle en haren
quaden wille die stede was vol droekhedē en
die huse en die graue waren vol doder luden
Cū dā quamen die moerdenaren en toghent
dē ioden wt dat si an haddē en droghēt wech
al grīmende Nochtan doerstake si die doden
en laghen of si enich leue in haddē **G**er die lu
de die om den anxt vāden hongher dē moor
ders baden dat sijse dootlaē wouden o haer
pyn te corten dien ontseiden sijt **H**ier na de
den die moerdenaren om dē groten stanc ghe
bieden datmē die dodē graue soude **G**er die
binnē waren en mochtent niet ghedoren **D**oe
werp mense ter vesten wt in die diepe dalē so
datmenre veel vollede **A**ls tptus dese doden
dus sach legghende so iammerlyc ghelwolle
van hongher so wiende hy en hief sijn hāden
op tot onsen heer en toende daer goods wra
ke en datter sijn scout niet en was dat si daer
aldus verdorzen. **A**ls die romeynen laghen
dat die moerdenaers sille binnen laghen soe
waren sij sblide ende waenden gaen breken

I sij

die mauer want si hadden bi na haren wille o-
uer den ioden Ende veel vanden romeinen stō-
den en toonden die van binnen veel spise om
dat si hem daer mede lede doen wouden Noch
tant en mochten sijse daer toe niet brenghen
dat si hem op gheuen wouden Tytus hadde
grote ontfermenis dat ghemeeen volc dus va-
hongher starck ende hi hadt garen weder ver-
lost Ende hi dede weder dracht draghen ende
die starck endedicke maken nochtant moesten
sijt hout halen ouer xx stadien • Tytus dede
starckelijck teghen den toren anthonia dra-
ghen drie dāmen veel meerre dan dand wa-
ren. Ende hy troeste sijn volc leer ende seyde
Nijnt ny blidelyc ghy hebt die moerdenaers
v vianden in uwen hāden Mer die ongheual-
lighe katjfs en achten op haer līf niet. wāt
al mocht hem dat līf bliuen nochtant bleuen
si verhongherde luden. Hy mon dede binnen
vermoerden enen eersamen man die hem die
stat halp houden ende dese hietede mathias.
Ende noch dede hi veel ander heren dootsla-
en ende beual dat menle niet begrauen en sou-
de Ende si vinghen oek iosephus vader ende

leyden oec in enē kerke en̄ bodē dat nyemāt
so coen en waer dat hi teghen hē sprake Wat
si seyden dat hi een groot verrader waer En̄
die ghene dien beclaechden Noechmen doot ·
Dit sach een hiet iudas die vā symōs partye
was ende hielt enen toorn van hem Ende hi
seyde den thienen die mit hem waren aldus
Hoe langhe sellen wy in bedwanghe wesen
aldus onder den quaresten dief en̄ tyran dye
wesen mach Want den hongher torment ōs
totter doot Oec mercket dat alle die romeyp-
nen saen ryc wesen sellen van goede d̄ ū op
ons sellen winnen Hets beter dat wi gaen in
handen en̄ ons en̄ die stede behoudē Want sy-
mon sel groot misual an̄ comē ende selt beco-
pen dat hi doet Dese iudas ende sijn tien ghe-
sellē worden des eens ende riepen anden ro-
meynen ende seydent hem eyer som en̄ wou-
dens sijt niet ghelouē mer ū haddent ūwaert
dat si seyden Want ū waenden thant die stat-
te wille hebben Als tytus darwaert toechd̄
dese op te nemen Hoe vernamt symon en̄ hy
wan die toorn op dien dach daert die romeyp-
nen anslaghen Ende sloghen al dese ghesellen
doot ende worpense ter muren wt

Hoe die romeypnen dat gout sochten

I 113

inden iode huic en tghetal vade dode Cali

Iosephus was doe bider muer gegaen
en riep opwaert altoes ende hadt hem
dat si hem op gauen. **H**er hi wort daer ghe-
worpen met enen steen van bouk op sijn hoeke
dat hi sitten ghinc en was verdraest mitten
worp. En die ioden ronnen wt dat sien binnē
halen wouden. **H**er tytus deden halen die in
twiuel was waer hidoot of leuende was. En
die mordenars maecten binnen grote bliscap
om dat si waenden dat hi doot waer. En doet
iosephus moeder vernam daer si lach inde ker
ker so maecte si groet hātghesslach van rouwe.
Her dese loghen wort thant becort. **W**ant hi
stont op en riep anden moerdenaren ende sey
de. **A**c sal waerlyc eer yet lac ghevroken wor
den ouer o. En tghemeen volc was harde bli
de dat iosephus der doot ontgaen was. **H**er
het was den moerdenaren harde leet. **S**ulcke
vaden ghemeynen volc spronghen ten koornē
wt en sulcke namen steen als of si vechte ghi
ghen. En dus ontliepen si den romeynē. **H**er
van dese volc so tammer veel haer selue klyf
Wat als si int heer quamen en begoden tetē
so aten si soe veel van hongher dat si daer of
staruen. Ende ander waren die hem wachten.

Her doe quam hem een ander plaghe an **D**ie
vā syrien saghen enen ontuloghen iode ter ca-
mer gaen en si gaderde alte schoon gout vē
drecke. want veel ioden die vlien woudē ver-
swolghen gout om tontdraghen **A**ls dyt int
heer condich wort di die vluchtighe iode vol
gouts waren. **H**oe quamen die van syrien en
vā arabien ende en suedense op ende sochtent
gout in haren lichaemdz si ghewolghen had-
den **O**it was een quade plaghe want in een
re nacht wasser wel twe dusent op gesneden
Hier om wort tytus soe gram dat hijt vernā
dat hi welna had doen dootslaen dye ghene
die ditz deden **H**er den wille vanden ghewin-
ne was soe groot dat si wouden ewelijc rjck
wesen. want gheen sonde en is ghelyc ghe-
richeydt **G**od diet werck verbānen hadde hy
verkeerde alle der ioden salicheydt ghelyc der
verdomenishier o wortet also veel verderft
Hoe grotelijc darret tytus sinen volc verboot
dat si die ioden niet ondersoeken en souden si
en lietens niet want bi nacht sloeghen si dye
ioden al heymelijc doot ende sochten tgout in
haren lichaemen dat si ghewolghen hadden.
Ende om desen iamerlikken moert keerdē die

soden die vter stat vloghen waren weder ter
stat waert in **N**o hoet wat die valsche jan de
de als hi niet meer ant volc en vant dat hi ro
uen mochte soe stal hi ende nam die vaten da
ermen mede die de inden tempel **O**er die cier
heyt inden tempel die augustus die keyser ly
wijs ouer menich iaer hier te vozen den tem
pel ghelsen hadde die en nam hi niet. wāt die
keyser van romen had dien tempel hier te vo
ren in groter waerdicheyt en dede hem gro
te eer **E**n sende hem grote presente. **O**er nu
wast daer toe ghecomen dat een lode die pre
sente vte tempel roekde die daer van veer ge
sent waren **E**nde hi verteerde mit sinen ghe
sellien den wijnende dolpe daermen gode me
de ghedict soude hebben **O**er ic waendt die
ghene die dese ouerdaet deden sellen argher
einde nemen waren die romeynen binnen ge
comen dan of si versoncken ware optier stat
of verdroncken inder dissenen of dat si ver
barnt waren mytter blireme en verzoncken
want waerlyc dese ioden waren quader van
leuen dan dye sodomiten waren nochtan en
soude ic niet micken den torment die si in die
stat deden **E**nde van symons pertyen een die
annanus hiet ende hadde een partye in syne ho

den die quam ghelopen int roemische heer en
seyde voer tytus datmen vanden rijsten da-
ghe van aprille totten eersten daghe van hoep
maent slyne poorten wt brocht by ghetalle
Cdusent ende xxv dusent ende lxx doden.
Nochtant seyde hi datmenre veel vanden bes-
ten groef Ende datmen veel vanden doden o-
uer die muer werp in die vesten **T**oer hier
na quam en vele edelre luden vter stat gher-
nen die leijden voerwaer dat wt elker poort
vander stat meer da **C**dusent doden ghedra-
ghen waren Ende dat binne niet volcr ghe-
noch en was dat dye leuende dye doden wt
draghen mochten nochtant laghenre grote
hopen inden husen besloten want leer die ro-
meynen omtrent den poorten ghemaect had
den soe een mochten die ghemeen luden geen
crypt buten halen tot haerre nootorft. **H**ier
om doersachten si die wessen ende priueytē
ende aten van groten hongher welschen drec
dz alte eysschelic ante sien was Ende als dyt
die romeynen vernamen soe hadde si daer op
ontfermenisse **T**oer die moerders binne diet
mitten oghē anlag hē ten deerde hē niet wat
dz oghual en wāhope maectse blint so dz hē
god ouer lende dat si daer nyet om en gauen

Dus stoncket een langhe tijt in iherusalem
Hoemen derdewerk die muer bestot **Ca lij**
DU wil ic voert bescruuen hoe dat iherusalem ghewonen wert Inder stat mere
de die plaghe alle daghe **Want** so die moorde-
naers meer ghebrers hadden so hem harc lus-
te en begeerte meer wiesch om moortdaet te
doen **Want** die stat was so vol van moerde-
naren dat retyschelijc was an te sien **S**i qua-
men bi viue bi tienen te gader om te roue dye
lude die noch leefden daer si yet vinden waē
den **Hier** toe was den stanc binnen soe groot
als of een heer aldaer verslaghe waer so veel
volcx lach daer doot **Ende** die leuende warē
soe verscouen dat si niet en peinsden dz si oec
van hongher verderuen souden ghelyc den a-
deren **En** als die romeynen die dracht voldza-
ghen wouden si moste hout daer toe halen o-
uer xc stadien veer **Want** si en vonden gheen
naerre en dat was wel na ses grote myle ver-
re **Her** die romeynen pýndent soe leer dat si
haer dracht voldogben binnen xxx daghen
Her si warē altoes in groter vrelē dz hē die io-
de haer drachte of winne souden mitten vier
Ende dat was om dat niet en wisten waer si
ander hout halen souden . **Ende** dye soden
waren binnen oek in groter vresen vander

hogher dracht want si ontlaghen dat si van
de vier ouerscieten souden inder poort. **H**er
die romeynē si stonden myt groter craft voer
haer dracht en beschermdense nochtāt toech
die valsche ian wt mit sijne partye mit vier
en waende den romeynen die drachte of win
nen die si ghedraghen hadden voer anthonia
en die enginen die si daer op ghelstelt hadden
Op ten eersten dach van hofmaent gheuiel
daert menich man sach dat die ioden vander
muren ghinghen **E**nde die romeynen staken
den ram starchelyc van bauen met scut **E**nde
die ioden weerdent mit stenen die si worpen
op die romeynen totter nacht toe dat die dōc
kerheyt beyde pertyen verscheyde **E**nde dye
muer en wert niet leer ghefaelgeert sōder te
dier stat daerse die valsche ia eerst ghemuerkt
hadde ende deerste dracht verbarnde soe wy
voerleyde **H**er des daches hier te voren had
de hi teghen die scuer doen makē binnen een
nyewe muer **D**es andere n daghes warē dye
romeynen vrdech ter muer **H**er doe si vernas
mē datter binnē teghē der scuer eē muer ghe
maect was so warē si harde grācher doch vō
di si daer een dinc aen dat hē wel bequa dzmē
die score vāder muer wel op climmē mochte

Mer nyemāt en dorſet bestaen te doen om dī
men thant vā bouē ghedoot soude hebbē. En
hier om vergaderde tytus dpe alre vroemste
vā sinē heer en̄ troestele mit schonen woerdē
en̄ seyde Hoe wie eerst bestonde op die muer
te clymmen op dat hi te liue bleue hi soude hē
so grote ghiften gheuen dattet alt heer beny
den soude hier op en̄ antwoerde hē nyemant
dā cen̄ ridder die daer was die filius hiet en̄
was gheboren wt syrien een stout bruyf ma
gher mā Dese vermat hem tytus bede te vol
doen En̄ hi decte sijn hoeft teghen die worpe
mitten scilde en̄ clā ter mure op en̄ hē volchdē
si xi nachter hi vacht bouē lāghe alleen eer dā
der op quamen nochtāt worpme grote steen
op hem dese filius clā stoutelijc op tot dat hi
quam opte hoechste muer daer hi dē iodē veel
onwille dede. Mer dicke valt et dat die auon
tuer doet den menighen swaer pijn gheden
Want des wās aenganc was seer stout Mer
eer yet lanc so werpmen en̄ steen op hem vā
bouen soe dat hi plat van bouen vallen molte
Ende doe die ioden dat laghen so omringdē
si hem en̄ gchinghen op hem slaen Mer hi rech
te hē op sijn knyen en̄ decte hem mytte scilde
ende sloech seer starckelyck opten ioden ende

wōder veel. mer hi mosser doot bliuen opter
 stat **H**ec so bleuender doot drie vanden eluen
 ende die viij ghewont dije hem na gheuolcht
 waren Ende die droechmen ten tentē waert
 ende beclaechle seer **D**it gheuiel opten rijstē
 dach van hoymaent

Hoe den toorn anthonia ghewōnen wort

Capitulum liij

Over twee daghen hyer nae wordē ſt xx
 vter sciltwacht snachts beraden dat sy
 met hem namen enen standert dragher ende
 noch iij blasers Ende ſi quamen bi nacht en-
 de clommen stoutelyc op anthonia ende von-
 den daer die wachters slapende Ende ſi sloe
 ghense doot ende wounen die muer ende gin-
 ghen doe stoutelyc storm blasende Ende alle
 vander ioden vloghen vander muer **E**n wsē
 den daret grote heer binnen ghecomē waer
Doe tytus die trōpen hoerde wapende hi hē
 en dede die ſijn ter wapen gaen. **E**n hy seluer
 deerste die op clam. Ende hi vernam dat die
 vloghen ten binnensten tempel waert. Mer
 die vallsche iā en ſimon ſtōde daer mettē harē
 in groter grāscap **H**o dat op die tijt blīne seer
 geuochte wort Mer die romeynē die i quamē
 pīndē hē dē ſēpel te winnē mer die iode wed

Stopdense starckelijc En dedense weder after
waert sieren tot anthonia Oz scut en mocht
daer niet veel helpen daer o vechten si al mit
zwaerden. Men mocht hier niet wel onder-
scheyden welc deen op dander ptye was dye
straten waren daer soe nauwe dat daer nye-
mant ontulien en mocht ~~o~~ hier wye voer was
hi molt daer doot bliuen of die weer behoudē
Want die daer after aen quamen benament
dat deerste niet kerken en mochten ~~o~~ us stredē
si vander middernacht totten middaghe toe
mit groter cracht an beyden siden. Hier en
wonnen die romeynē niet veel Her het doch
te hem wel ghevonne wesen dat si anthonia
den besten toorn ende die beste veste ghevonne
hadden aldus op die van binnen inden to-
ren anthonia stont Neffen tytus side eē prin
die hiet byokaen En hi sach dat die romeynē
after waert toghen ende hi was des drousch
nu moechdi van he wouden horē hoe hi sprac
in die betaelgie mit cracht en brac doore totte
iodē ende iaechtse alleen afterwaert ende hy
soecher menich doot Want niemāt en moch-
ten wederstaen Hoe dats tytus groot won-
der hadde Her hy bleef daer met onghewalle
doot dat gheen man scuwen en mach Want

men tsnachts sciltwachte doe loude Ende hi
 wapende hem seluen en woude mede vechte
 Over sijn lude verboden he om dat bi nacht
 den strijt vreselijc was Want dye romeynen
 en wouden niet slapen mer altoes bereet we-
 sen ter weer en si streden mit grotte wille En
 die romeynen riepen haer gheselschap ende si
 wiesschen ende ghinghen te stride wylselic en
 decten hem mit haren scilden Die ioden qua-
 men oec an lopende en si sloeghen deen opten
 andere ten daghe toe dz si bien mochten Wat
 nachts en mochten si walcander nyet onder-
 kennen Op desen dach waren die romeynen
 veel te vromer inden strijt want elc vachtom
 eer En die ioden vochten daer oec starckelijc
 om haer leuen te verweren Want die moert
 dadighe ian stont seluer en iaechde die ioden
 ten stride waert over te teroy tide vanden da-
 ghe so streden beyde die pertyen En nyemast
 en was vanden anderen verdreuen Nochtan
 deden si menich swaer ontmoet onderlinghe

Hoe die ioden den heylighen tempel eerst
 ontstaken Capitulum ix

Op desen seluen dach demen al ter neder
 van ondi dat fondament van den toren an
 thonia en de muer daer qntrent oec En men
 n i

waecte daer een brede straet ten tēpel waert
daer die ioden noch bouen laghen nochtant
haelden sijt hout ses stadien verre En si pijn-
den hem seer dē tēpel bouen te winnen En die
ioden die bouē laghen hadde grote ghebreke
cher si visierden ene scalchept hoe si op die ro-
meynen enighé vitalie winnen mochte . En si
toghen opeen scaer vāden romeynen die si so-
der hoede waenden gheuonden hebben . En
daer op deden si enen loop Mer dye romeyne
wordens ghewaer en wederstōden die ioden
starkelijc s̄ vochten leer an beiden s̄dē deen
om noot dander om eer En daer ghesciede dit
wonder ald⁹ . Daer was een roemslch ridder
die pyrdani⁹ hiet En doe die ioden achter to-
ghē ouer noot so noepte hi sijn goede ros mit
sporen en boech hem so bider aerden dat hi eē
longhelin⁹ venc enen iode die vloe wat hi gre-
pen onder bidē voeten ende lende den keyser
tytus gheuanghen en hem verwonderde seer
van sinen cracht wat hi vacht altoes Tytus
vraechde desen ionghelin⁹ hoe hi den tempel
winne soudee en die ioden warē leere ghep̄nē
want he ducht dz een voorzael vāden tempel
daer si laghen te na den toorn anthonia stōt
Ende doe ontstaken sijt en barndēt ade noert
weltezyde . ende brakent al ende voldent .

En aldus waren si deerste die de tempel brakē
en ontstaken En altoes was omtrent den te
pel groot gheuecht Tot dier tijt so was ond
den ioden een mā een iode die ionathas hiete
en sprac adē romeynē yet stoutelic of yemāt
onder hē luden waer die teghen hem enē cap
doelle vechten Des hadde die romeynē groet
ōwae rde mer hi verspracle en leide dat si blo
de waren en veruaert Cher dit verhoerde een
romeyn en balchs hem seer En nam den cap
teghen hem an Cher die auontuer viel hem te
ghen Want ionathas loechen doot en ghinc
ker bouē op staē en leyde ouerdadighe woer
de En dat ontgout hi thant want een romeyp
scote doer en hi stort neder en starf ende dus
wort sijn moertdaet ghewroken Die moer
ders die den tempel hilden si rusten seldē vā
gheuecht want het sconter hem toe Ende si
villerde noch dese moert an die westzide stōt
enen toorn hoech doert poertael vanden tem
pel ende daer droeghe si dracht oder vā hout
Ende worpen daer in harsche ende sulphur
Ende doe toghen si achterwaert van daen
als of si amachtich geweest hadde Ende veel
sotten vter roemischer scaren toghen op dyt
portael ende clommer op met lederen Mer
n ij

dit docht so si vanden romeynen quaet welē
En die iodē vernamen dattet poortael vol
was vanden romeynē En si staken vuer int
hout en thāt onstacket dat poortael of Ende
aldē warē die romeynē inden brāt aldaer be
uaen met der iodē quade treken so dat si daer
niet wt vlien en mochten IIs tytus dit ver-
nā so was hi droeuich mer hien mochts niet
heteren wāt hier mede bleue si welna al doot
die opt poortael waren En die iodē brakē hi
er nae tportael alte mael chet dustanighē tre-
ken so worden dye romeynen teghē der iodē
valscheyt meer behoet wāt si hem voert meer
alte nauwe wachten Hier
na ontstaken die romeynen vā granscappen
een poortael an die noortzide al om en om dē
tempel wort dustanighen moort ghedaē Nu
moechdi horen een luttel hoe grote die höger
in die poorte was want nie man en hoerde
des ghelyc wāt men vacht binnen menighen
strijt om spile want omt etē was menich ge-
uecht want die moerdenaers ondecken dye
dode lude en lochten haer riemē en leuwen d
te eten En si aten dat raeu leer vā hongher dz
op haer scilde gedect was nochtāt suldy hier
meerre wōd horē VVādē wilue die haer hit

at **Capitulum lxi**

Binnen was een ryc wyl die van ouer die
biordaen gheborē was ende hiete maria
En si qua met den anderen volc binnē iherlm
Doe si derwert vloghen soe dat si met dē an-
deren beleghe waschet al haer goet dz si mit
haer bracht binnen iherlm hadde haer die ro-
uers ghenomen Hier toe quamē die rouers
alle daghe en namē haer al dat si teten hadde
Dese vrouwe verdroech dit qualikē en vloec
te die rouers seer om dat si gaerne sien hadde
dat sile dootslaghen hadde en haer haer pijn
ghecoert Mer daer toe en conde sile nyet ghe-
brenghen En dese vrouwe wort in so grote
droefheyt beuaē en in wanhopen om datmē
haer haer goet so reyn ontnam dat haer niet
en bleef En om dat haer die hongher soe leert
wielch wort si teghen naturen grā en bitter
van moede En si nam haer sukende kint ende
sprac hem aldus toe Verdoemt kijnt bishu dy
re vermaledider moeder Wien sal ic di ophou-
den en voeden in desen ghebreke Hal ic di voe-
den ter romeynen behoef Wat behiltstu elijf
du waerste arm en gheuāghen Hier om salt
sāmerlyc met di vergae Wat water of comē
mach ic sal di in desen hongher eten Nochtāt

n ij

102
94

sellē dese moorders quader blyuen dan ic en
ghi want du sellste myn spile wesen Ende die
moorders sellender toornich om worden En
men sel hier of langhe en verre vertellē Wat
dusstanich dinc en is nie gheuallen onder den
soden Dit sprac si en sloech haer kint doot en
soutet som ende brietet som Oer si decre dee
heskt en verwaerdet Ende die moerdenaers
en rouers gheroken dat vleysch en braken in
haer huis myt cracht en dreychdese doot te
slaē si en brochte die spile en o; vleysch voert
Si antwoerde ic heb een groot deel der spile
voer v ghehouden En si hiel dat dechsel op da
er haer kindekijns lede onder ghedect warē
En alle die rouers wordē doe beuaen mit soe
grotē vaer dat si niet spreken en condēn doe
si des kints lede laghen En doe leyde dit wijs
hoe ghebaerd dus Ic hebber eerst of gheghe
ten En daer om en weest niet ontfermygher
dan ic die de moeder daer of ben en neemt dit
da t mi ghebleuen is Die rouers ghanghen al
beuende van haer van anxt ende lieten haer
skijnt houden die maer ginc hier alle die stat
doer en oec soe verre dat sy buten onder den
romeynen quam Oer veel luden en woudēs
niet ghelouen ende hildent ouer spot Bulck
haddens ontfermenis Ende som hateuse

daer om al die stat doer Tytus claechde dyc
onsen heer en toende dz hy he dicke den pays
gheboden hadde En had hem garen verghe
uen alle misdaet en alle scout. Hier si waren
binnen so quaet dat si lieuer strijt hadden dan
vrede en hongher dan weelde En om dz si d^e
den tempel ontslaken mit haren hadden ende
so quade moortdaet binnen daden soe waren
si waerdich sulcke spile teten mer hi peynsde
hi sout wreken so leer dat hijt lat en stat des
trueren soude hier om So dz die stat nymer
meer man heel sien en soude staen Daer ee wijf
dus iameric haer kint ghedoot en verteert
hadde hier om claechde tytus iameric te go
de waert Opten xvijsten dach van oestmaent
wort met groter cracht die dracht voldraghe
ande westzide vaden tempel en si rechten op
ter dracht den starche ram daer si viij daghe
mede staken ande muer dat si niet en wonen
so starch en vast was die muer Hier doe gin
ge si die noortpoerte he toegae mer te vroem
de he niet Wat wat si daer an dede het en dy
de nz En vondē sijt in hare raet dat si daer le
deren an rechten Hier doe die romeyne op eld
me so versloeghenre die iodē so veel dztet on
geloeflic was En hier om wort tit leert tōge
n iij

make en hiet die poort ontstecken Doe quamē
twe vā dien die ouerdadicheit manē die kind
onder hem hadden gheuloeghen tot tytū om
ghenade **C**her hi hadse doen onthinden sond
dat hi hem niet versweren en woude want si
waren harde quaet **D**ie ridders droghē stare
kelijc vier endr għingħen die poorten ontste
ken **E**nde die ioden en mochtent nerghent de
keren **E**nde suluer daert goude mede bellagē
was begondelmauten ende dat hout ontstac
daer mede. **E**n doe die ioden den brant sagē
so faelgierde hem therte wāt si en hadden ge
neħulpe daer tegħen nochtāt droekden si om
niet wāt si peynliden also langhe alst yet stoc
si loundent houden **C**her den brāt wieleħ seer
nacht en dach **H**oe den groten tem
pel ontstecken wort **C**ap. Irij.

Gesus boet ten naesten daghe om dat sy
heer den wech maken wouden om den
groten brant te bluschen. **E**nde doe nam hy
raet mitten vroetsten van finen rade wat hy
best doen mocht mitten tempel. **G**ulcke leydē
het waer best datmen brake. want bleue hy
staende die iodē loundere he op verlate **E**n we
der begħinnen te striden op een nuwe want
al werde si alle għeuāgħe **G**isoudē naemals
ten tempel waerc wederkeren wāt het schē

bet een castel dā een tempel goods. En hier
om is hi best gheuellet alte mael. Tytus an-
twoerde dat hi so schonen eerlike en starcken
werc nijmermeer en brake om dattet den roe-
schē ryc grote eer waer datter sulcken werc
binnē stonde. Hen maecte vast anden tempel
die straten en die ioden laghen stille van vaer
en vā anxtē lietense hem makē mer ten nael
ten daghe quamen wt der poorten lopen die
open stont die ioden. En die romeynen ontke-
ghen se selliken. Oyt verslach tytus van atho-
nia en qua toe varende met een scaren te strij-
de soe dz die iodē in een side achter waert keer-
den van node in dōderste poort. En daer wor-
ter veel doot gellaghen. En tytus keerde we-
der in anthonia en besette sander daechs alde
tempel soe verdoemt dat hien verberne dede
so ghi thant horen selt wat soemen voer leest
inder coninghen boec so wort den tempel die
salomon maecte eens verbarnt vā nabugodo-
nosor den coninc van babiloniē opten elsten
dach vā oest. Nu seldi horen hoe ghi weder ge-
destruert wort. Die ioden bestonden weder
die romeynen dier vier bluschten vāden poor-
talen en vāden vr̄ythoue mit grote gheuecht.
Mer die ioden waren seer in vaer en keerden
weder achter inde te pel oyer hier toe so qua-

een ridder ghesleke soet god woude en gaf he
ther te doen Wat hi hief sijn gheselle op
die nek hem ande muer vaden tepel stot En
die na ene barnendē brāt sond yemats heue
len en scote tot enen veynster in dat vā fineu
goude was en ind noortzide stot en de tepel
ontstac hier mede so dat die sodē hier wt vlie
mostencher daer bleefker veel verbarnt ende
verlaghen En doe die moerdenaers en die ro
uers laghen dat si verwonden bliuen moste
Hoe riepen si om ghenade an tytū die he ga
ren ghenade ghedaen hadde en leyde Si qua
de tyrāne v lyst en v stat dat staet nu al in my
nen hāden Daer om doet wt v harnasch Ick
gheue v weder v lyst nochtāt en hebdis nyet
verdiēt Hoe tytus een ridder sijn rid
derscap nam Cap. lxij

De rouers antwoerden dat si gheē trou
we noch sekerheit ontfauen en mochten.
Wat si hadden gheswooren dat sijse vaden ro
meynen niet ontfauen en sonden. Oer waert
dat hijse woude laten gaen met al hare meys
nyeden si wouden trecken in een wildernisse
ende hem die stat opgeheuen altemael Als ty
tus dit verhoerde so wort hy harde grā ende
riep an hem dat si nymermeer so koen en wa

een dat si ghenade an hem lochten Wāt hi en
soude se hē nūmermeer doen Des so verwee
den si hem ende streden En dit dede hē tytus
te lede Want hi heual sijn ridders dī si voert
an vaste streden En die warē des harde blide
hi heual hem oec die poort te verbarnen ende
te rouen en si dedent vaste Wāt al dat si von-
den buten vesten verbarden si En die moer-
dinaers die weerdē hem leer En toghen ter
coninckier salen waert wāt die vandē poort
hadden haer goet daer in gheleit en geulucht
wāt dien zael was groot en stac Mer die ro-
meynen veriaechdense vā daer . En sloeghen
der ioden doot wel viij dulcent van die si daer
in vonden en ccc En si roefden alt goet dat si
daer in vōden gheulucht Die rouers vinghē
hier twee roesche ridders ende den enen ghin-
ghen si slepen en den anderen hadde si sijn hā-
den after hem ghebonden En si ghinghen lei-
den om te onthoeften daer theez van romen
an sien soude Mer doe die iode die hem thoekt
ot slaen soude sijn swaert wt toech soe ont-
liep hem dye romeyn ende tytus ontkincken
ende nam hem sijn ridderscap ende sijn tepke
Ende doe stac hy hem wt sijn heer om dat

hi hem leuende had laten vanghen Ende dit
was veel scandeliker enen mà en al sijn vrien-
den dat men hem sijn ridderscap na dat men
iamerlicc ontslyft hadde. **Hoe** die binneste
stede gheronnen wort. **Ca lxiiij**

Op ten anderē dach hser na wōnen die ro-
meynen die nederste poort en verbarn
dese alte mael. Die moorders waren des blide
en maecten groot gherucht wāt die romey-
nen en vonden da er gheen goet want die di-
eu en haddent al bouen ghedraghen in dye o-
uerste stat daer die stede alre valste was. En si
seyden oec wi sijn harde blide dat wy niet la-
ten en sellen te romen waert te voeren na on-
ser doot. **C**her wien die romeynen vinghen di-
en sloeghen si doot sonder ghenade nochtan
gauen hem die ioden op met groten scaren.
want si hadden lieuer te steruen wat doot dz
men woude dan alsoe te verderuen van hon-
gher. Ende die tyrannen verlieten hem op ek-
dinc. **C**her dat was tot haren lede dat was dz
si in putten ende in haghedochten hem so wel
te onthouden dat mensche niet en soude moghe
vinden. Ende dat si hem daer in wel souden
onthouden thent dz roësche heer wech waer.
Ende dat si dan gaen souden waer sy wou-
den. **C**her twas ie pepnlen als een droeme.

Want si en souden gode noch den roemlichen
heren niet ontgaen moghen
Ende hier om binne n maecten si bynnen holen en
de deden linder stat meerre scade mytten bra
de dan die romeinen deden want die den bra
de onulien mochten quamen in haer hole mit
heijer si dede he altoes ontslien ende onder
daen wesen **G**ā si vochtien binnen om dē roek
Tythus sach ende merckte datmen thoechste
van der stat niet winnen en mocht si en dro
ghen dracht van bupten soe hoghe **D**at si te
ghen die ghene die daer op ware stridē moch
ten te voet esken staende daer om dede hi die
drachte soe hoge draghen nochtant soe moest
hijt hout ouer hondert stadien halen **D**oe be
gonden hem die van ydumea die van simons
vertye waren toutlien om dat si wel saghen
datter gheen ontgaen en was. **G**ā si senden
an tytum om ghenade **E**nde tytus was saen
heraden dat hijt he garen dede want hi hoe p
te noch dat diequade tyzanne die binnen wa
ren hem oec noch op gheuen souden van vare
sien hare manē **G**ā doe si tot tytus wouden
gaen so vernamt symon **E**nde hi dede te hac
doden die wiue die daer boden of waren **G**ā
dede die herē vā desen ghescap vaen en tāder

volc dede hi nauwe wachten dat si n̄ wtuli
en en souden nochtāt ontlieper hem veel **E**n
die romeynen namense goedertierlyc op vā
groter goedertierēheit en ontke rmicheit dye
tytus in hē hadde **N**v hadt hijt al verghetē dz
hi te vozen gheseit hadde. **E**n dat hi heuolen
had dat hi nyemant sparē en soudē **E**nde die
romeynen die worden oec sat volc te slaen en
si vercoftēt. want vter stat waren wel comē
lopen xl dusent volcx. **E**n dat liet die kepler
al leuende wech lopen en gaen **O**en liet oek
die papen verdinghen dye vter stat ghecomē
waren om goet en cierheit dat si met hem ge
brocht hadden vā iuwelen dye den tēpel toe
hoerden alsct scheen beide om gout en preci
ole stee en schoen duerbaer vate die si veel mit
hem brochten **O**er wort een paep gheuan
ghen hiet phinees die tresorier inden tempel
gheweest hadde **E**n die verdingde oec sijn lijk
om gout dat hi den kepler gaf **D**ie romeynen
droghen xvij daghe eer sy die dracht voldro
ghen. **E**n inder wedemaent opten leuenden
dach wert den ram ghericht tegen die muer
Als dat die dieue saghen liepen & wech vand
muer in haghedochten in holen en in cisternē
Oec bleuender som iode opter muer die voch

102

ten. **H**er die romeynen woonen al want si
hadden die beste auontuer en si waren blyde
ende sat. **H**er die ioden waren van hongher
verdoruen ende amachtich. **E**n die romeynen
braken dus die muer en streeken binnen. **N**o
worden die tyzannen so vermaert die te vorē
so stout waren dat si niet en wisten wat aen
gaen. **H**er si hadden nu dat herte verloren.
Doe pepysden die tyzanne si soudē tuolc hou
den vechtende teghen die romeynen. **E**n dat
si daer en binnen ontuaren souden mer dit en
cōsten si niet gedoen want dat volc dī vloech
al elc līns weechs daer hy mochte ontgaen.
En hier en binnen qua nyemaer dat ouer die
westzide vander poort die muren met allen
gheuallen waren. **E**n dī die romeyne die stat
belept hadden ander leyden dat si die romey
nen inden toorn saghen so hem dochte. **D**us
so worden die ioden alle in so groten vaer dī
si niet en wiste waer vlien. **E**nde hier an moch
temen mercken goods ghorechte vonnelle op
die ioden. **H**oe die ioden die toornen
ruymden en hoemense doot sloech. **C**a lxv

107
99

Roe ruymden die iode die toornē. **D**ie so
starc warē dat se alle die werelt nyet en

hadde moghen winne sonder met hongher
alleē **E**n dat warē phachelus en yppicos **W**āt
men en had nūmermeer engien moghen ma-
ken daermēle mede ghewonnen hadde. **O**pe
ioden vlogen nu hier nu daer en ontsolen
in cleynen cameren in priuepten en in duwie-
re waer dat si hem berghen mochte **A**ldō wō-
nen die romeynen al die stat **E**n staken haer
bānieren wt ten toornē en warē harde blide
Oer inden striden en hilden si nyemant op-
want si sloeghent al doot dat si vonden **O**er
also hem yemant inden husen ontscot so sta-
ken si den brant daer in en verhardē so **A**ls
die romeinen die husen op braken om roef te
halen die besloten waren so vonden si die hu-
sen vol doder luden legghen die van hongher
doot waren ende vermoert vāden rouers dā
ghinghen si wech seer veruaert **N**ochtant en
ontfermdes hem niet so seer si en sloeghēt al
doot dat si vonden beyde wiue ende māne en
kinder **E**n vanden doden was daer alte gro-
ten stanc **A**lt nacht was so lieten die romeyn-
en haer slaen **O**er dan soe wies den brāt al-
te seer men verbarnde dus iherlm optē achtē
dach vā speelmaet **T**ghetal vāden volc-
dz binne iherlm beleghen was **C**ap lxvi

hi gleet ende viel daer en daer loeghen die so
den doot **H**oe tytus noch den volc
pays boot bi iosephus rade **C**ap. liij

Geue breken en die muer te slechten om dat
hi een straet maken woude dat alt heer sond
comer binnen comen mocht **E**n titus dede io
sephus ropaen wat hi verhoerde dattet volck
va binnen droevich was om een feest die op
dien dach was dat sijle niet voldoē en louden
Ende hiet iosephum an ian ropaen waert dat
hi striden woude dat hijle mit hem naem dye
hi hebben mochte men soude hem strijt leue
ren op dat hi alle die stat ende den tempel n̄
meer en onteerde als hi ghedaen hadde **W**at
tis quaet teghen gode te striden **O**ech gaf he
tytus oerlok te voldoen die feesten die achter
bleuen ware op dat hi woude **I**osephus riep
dyt lude te volke wert binnen in hebrapscher
talen **E**nde bat hem dat si hem ontfermen lie
ten haers selfs ende des tempels. **W**ant den
brant was den tempel bi. **E**nde hi badt hem
dat sijl doch deden om goods wille ende ont
singhen sinen dienst noch **D**at ghemeeen volc
dat sinen wille gaern hadde dat was droeve
ende zweech **M**er die valsche tyran ja dreych

m i

de iosephum leer en vloecten en seide Dat hi
hem niet en ontsaghe dz hy den tempel ymer
verliesen soude Doe antwoerde hem ioseph⁹
noch meer Du heues godt wel suuer ghehou
den En du en hebst hem niet misdaen daer
du so grote hope op hebste. Oer name hy dy
dijn dagheliche spise die du nu sinen dienst be
nomen hebste Ic waent di wel qualiken beco
men mocht in dijn harte. waensku dat hi dy
helpen sal die du so grotelyc verbolghen heb
te Du siertste die romeinen onse wet bescermē
en hletten di die vier te houden soet ons heuo
len is hem die welc dijn viandē sijn mit recht
en vernoit hem des niet al bistu seluer so qua
et ende vallsch dattu daer nyet op en mickes.
want si souden gaern dijn quaethept betere
En hier bistuquader dan yemant is van hem
luden Jan ten is gheen scande dat me int eyn
de berouwenis van sonden heeft. Du seytste
dattu dat lant behouden woutste Oer die co
minck iechonias die wilken heer van dese stat
was hy ghaf hem op den coninck van habilo
nien om dz hi dese stat niet en mocht sien bre
ken noch destrueren Ende om dat hi dit dede
so leuen noch sijn naomelinghen ende sellen

ewelijc dueren Jan merct doch en leet op dese
eer Want wiltu dit opgheuen Ic loue di dat
tu ghenade selste hebbē Waenstu dat ic di ver
raden wil dat en sal ic nymermeer doen al
hen ic mitten romeynen gheuāghen Ic en sal
dijns noch mijne maghe daer icse weet nyet
vergheten o gheen leet dat mi ouergaē mach
Van vloecstu miende vermalediſte mi ende
legste mi grote lelycheit om dat ick hier bode
an di bin Jeghen goods sentencie Oerct ende
denct dat die pphetē voerleyt hebbē dat god
der ioden quaetheyt wreken sel op dese stat
Want si seiden als deen iode den anderen hi
er binnen vermoerden soude datmen dan de
se stat verliesen soude ende destrueren No
merct ende verstaet dese woerden Want ghi
en hebt niet alleen die ioden v bruedere in de
ser stat vermoort Oer ghi hebtse oec inden
tempel vermoort Ende god brent hier dat
vier mitten romeynen daer hy dese stat ende
den tempel mede verderue sal Joseph⁹ sprac
leer al wenende so dat sijn suchten hem sijn
spreken benam Hoe dats den romeynen leer
begonden te ontfermen Oer dye quade jan
en achtet niet veel op oer hy stont ende pijn
de hem leer om iosephum te vanghen mer

m ij

hi en mocht **E**n veel edelre luden hilden hem
an iosephus woerden en ontuloghen hem on
der den romeynen beide bisscoppe en bisscops
kinder **E**n tyt⁹ die keyser dede dese vluchtige
wel ontfae ende setse in een ander stat tot ha
ren payse . **C**her die moerdenaers dye in dye
poert waren als si niet meer en saghen so da
den si binnen die nyemaer gaen datse alle bu
ten vermoert waren **O**m dat sijt volc versla
ghen wouden datter te romeynen waert n^z
vlien en soude **D**oe dit tytus vernam dede hi
die vluchtiche weder comē en setse bi iosephū
op die muer daerle haer ghebuer en haer vriē
den sien mochten ende spreken **E**n si badē **J**a
dat hy die romeynē ontkinghē op dat die sta
staende mocht bliuen **E**nde of hi des niet doe
en woude dat hi doch met sijnre pertyn wt
den tempel toghe om goods wille ende gauē
der clargien op want soen soudemens n^z bee
nen **C**her dese quade lan en achte hier niet op
een twinc wat hi sette opter muer vāden te
pel scutters mit quarelen en mangen dye hy
daer op rechte **H**oe dat die vrijhoue wel het
schenen een put te welen daermen dode lude
grauen soudē van een vrijthof van sulcken te
pel **E**nde den tempel scheen het een casteel dā

een monster goods Dese moerdenaren waren
oec so fel dat si ghinghen ghewapet ende be-
stort van bloede in dier stat daer niemant gaen
en most dan die bisscop ende die ouerste paep
Over die romeynen saghen den tempel an mit
groter waerdicheyt en met goods vresen aen
beden sen. En begheerden dat die ioden om
pays ghelsproken hadden om datmen den te-
pel nyet en loude hebben ghedestruert

Hoemen die stat begode totteken **T**a lo

Gitus sprac selue dese valsche is aen ende
sleyde. Negt valsche moerdenaer waer
om verdoemstu di selue en besmetste dese heyl-
iche stat. Hemuerde ghi luden den tempel o-
me segt hebbi verghete w^z uwe wet beschryft
So wat heyden den heylighen temple besmet-
ten of daer binnen quaem vorder da die wet
oerlofde dat hi daer om steruen molle. En dit
hadden wi v ghegerloft Ja al had een romeyn
gheweest dz ghi sout hebben moeten dodē
Nu hebbi selue uwe lude som verslaghen in-
den tempel Ende so verhonghert dat si doot
sijn ende ghi treet daer op inder heyliger stat
Ende hebten seluer iammerlyc besmet dz nye
die heyden en daden. Hier en binnen ontsta-
ken die romeynen die stat En die ioden wor-

m ij

den so leert veruaert d^r si doe niet langher en
wouden haer leuen sparen si en woudent a-
uontueren Ende tptus quam die maer d^r die
romeynen die stat ontstaken En hi liep haes-
telijc ten tempel waert om den volc te verbie-
den dat sij niet en ontstaken Ende die heren
ende die scaren volchden den keyser na Ende
die keyser riep al wenede dat niet vier vusch
te Die romeynen en achten niet op sijn ghe-
bot want nyemant en hoerde wat hy riep.
want t^eolk was van tozen al verwoet Ende
al hooordet nyemant hy ghelyet of hij niet en
verstondt Ende si staken vaste t^eker daer in

Hoermen dē tempel verbarnde Ende vā
den coninc **C**apitulum lvi

De moerdenars dye daer binnen waren
laghen nu wel dactet gheen o^tgaen en
was Ende darter gheen ander weer en was
dan den doot want daer was den tempel d^r
ghewonnen. Dye romeynen sloeghense alle
doot die hē teghen quamē soe d^r d^r bloet alle
die trappen vāden tēpel neder rā ghelyc wa-
ter alst reghen. Ende wye dat mocht hi ont-
scoet want dye ioden lyepen nederwaert
verstroeft hier ende daer Tptus sach d^r sijn

volc al verwoet was so d^rzet n^o en dydewat
hi dede of gheboet want t^rker wies so lāc soe
meer Tytus was inden cameren ende inden
tresoren die beneden al s^en om gemaect wa-
ren inden tempel **E**n hy ghinc met sinen prin-
cen binnen inden monster **E**n daer sach hi en
want alte grote rier heyt **E**n doe had hijs alte
grote ontfermicheyt dat hi verbarnen mochte
En heual sine ridderen al dat hi mocht dat si
den brant vten deden eer hi den dueren tem-
pel naerre quaem Want tytus dochte d^r den
brant den tempel noch soe na niet gheromen
en was men had dat monster wel moghenbe-
schermen **H**er wat dat tytus heual ten dyde
niet Want die ridders hateden die soden also
seer dat sijt al woudē verbarnen **H**onderlige
oec om dat si daer groten roef waerden te vi-
den als si daden Want die dooren vanden tem-
pel waren al met goude ouerdeckt **W**āt een
vanden ridders die tytus na volchde inde te-
pel hi bracht al heymelic enen brant ende o^t
stac die dooren ende die hernen so dat tyt^r da-
er wt gaen mocht met groter gramscap als hi
sach dat den tempel ontstecken was . **E**nde
men verhoet op dien dach dat nyemant dat
van allen voert meer aen en staek **H**en hout

m iij

95
103

dat die romeynen den tempel destrueerde en
verbonden en die stat oec inder selue maect
datten die coninc nabugodonosor van babilo-
nien hier voertijts destrueerde en tot dien sel-
uen tiden dattensalomon begonde te maken
En van dier tijt dat salomo den tempel eerst
maecte tot datten die romeynen destrueerde
Dat was in vespasiaens des keylers ander
jaer waren gheleden xv hondert en xxx ende
xv daghen **D**ie romeyne en spaerde nyemart
si loeghent al manen wiue en kinder ende so
wat dat elc vant en coes dat was sijn en dat
roelde hi en droecht wt daer hi woude **C**hen
hoerde harde verretgherucht en gheroep van
den brande **E**nde die binnen dier stat wel na
doot waren van hongher doe si dat gheroep
hoerden saghen klop en ghanghen van eerst cla-
ghen ende wenien. **D**ie berghen die al om en
om den tempel stonden dochten hem ter ned
vallen. **D**en berch daer den tempel op stont
des ghelycs **E**n vanden groten gherucht dat
ter was doe den tempel barnde van dien anre
sto zuen meer luden dan sijre doot loeghen so
groot was darē anxt. **E**n doe den tempel dē
gewōnen was so oetdroegen die moerdenars
veel haer lyst die desen moort meest toe broch

ten En si vloeghen ind poort dit was die val
sche iā en sijn ptye En die romeynē ontstakēt
al dat onder den tempel stōt En hier bleuen
bi na al die paepē vād̄ ioetscher wet doot die
romeynen brakē poortē en poortale en daer
der ioden scat binnē lach dat loeghen si al on
twee Daer warē oec op een poortael gheulo
gben om haer līj̄ tontdraghen mā en wīj̄ en
kinder wel vi dusent cher die ridders ontsta
ken al van grascappen dat vā diē niemāt en
ontghinc hi en verbarende. Dat dese hier dus
doot bleuen dat dede een valsich ppheet dyet
efolc ten tempel waert gaen hiet En seyde dz
god daer teyken doen soude daer mede verlos
sen soude. Want die tyrānen die binnē warē
maecten valsche propheten die den volcke d̄
soudē hieten bliuen om dat hi hem niet ontlo
pen en souden ten romeynē waert En hier d̄
most hem dit ald̄ gheschien Men sach alle dz
iaer bout dier stede een sterre staen ghemaect
als een swaert En hier d̄ warē die wise ludē
in groten vaer Men sach oec alt iaer die come
te dats die sterre die grote plaghe beteykent
ende heeft enen staert Opten paesdach hlee
voer die doe lach opten achten dach vā april
le soe wort omtrent der myddernacht alom

ende om den tempel ende den outaer so clae
ende soe licht als y op dach was **D**it hieldē
die lotte ouer goede teyken **o**er die die scrif-
ten verstanden ende daer of vroet waren diē
en dochter niet goet **O**p desen selue paesdach
gheuielt dat men een veerze leide ten offer en
onder des paepen handen diese offeren soude
soe kalfzē een lam **E**nde des had allen men-
schen wonder **D**ie oostpoort die anden tem-
pel stont ende die de blade diemen looc groot
had ende zwaer om datse alle metalen warē
so datse xx man plaghen te luken die gheinch
bi haer seluen op omtrent middernacht so dz
se gheen slot beletten en mocht dz ter an was
omen sach oec inden meye nae dien paesdach
groot wonder bouē der stat tsaounts eer die
sonne onder ghinc wantmen sach pseren wa-
ghen seer vlieghen **E**n grote ghewapende be-
taelgien doen teghen dander trecken **O**p ten
pinxter dach doemen voer dese stat lach wor-
den die poorten vader stat te midnacht ende
vanden binnensten tempel oec ondaen. **o**er
daer te vozen hoortmen opter vloet vanden
tempel binnen een gherucht dat wech voer.
Ende daer nae hoerdense dyp ghelyct aldus
scheypden wi heren van deser stede nochtant

waren die teyken meer totkiendienen voer
ghebien hadde

Van ihesus gheroep **V**a lviij

Langhe tijt eer dyt oerloghe begonde so
was eens poorters soen die ihesus hie-
te Ende die in ghene clergie en conste . Ende
hi was tot eenre feeste in iherusalem daer die
meeste ende edelste van alle den ioden verga-
dert waren Ende hi began aldus inden tem-
pel te roepen met eyscheliken gherucht Ghe-
rucht van oesten ende van westen Gherucht
van vier wijnden des hemels Gherucht op ie-
rusalem ende op den tempel . Gherucht op
mannen ende vrouwen . Gherucht op alt volk
ende in elke strate ende in elker stede . Deese
woerden riep hi nacht ende dach Ende men
sloech hem iammerlyc daer om . Oer hy riep
altoes die woerden hier om vinghen dye io-
den ende leyden voerden rechter van romen
dien die keyser daer gheset hadde ende daer
sloechmen seer mer hi en weeder niet d noch
hi en badt niet . Oer hi riep vast wee wee op
iherusalem Die rechter vraechde hem wie hi
waer Oer hy en atwoorde hem niet te mael
daer op **N**or dat dye rechter doe seyde dat
hy wt sinnen sinne waer Oer tot dycer tijt toe

datten strijt vā romen begonde op der ioden
lat so riep dese mā altoes wee wee iherk in der
stede En so watmē hem noch dede of hoe zeer
datmē sloech hi en sprac anders niet noch hy
en vloecte noch hi en achtes niet Mer so wye
hem teren gaf of broot gaf hy en antwoerde
hem anders niet dan d̄z hy hem een droeuich
ghelaert toende Mer op die hoghe daghen soe
plach hi dit alre meest te roepen. Want ald̄
riepl hi seuen iaer lanc en vijf maenden Hi en
wort binnē dier tijt nye te vredē noch moe-
de dus te roepen voer der tijt dat iherusalem
dus belegē was en hi seluer op dye muer liep
ende riep Wach der stat en den tempel Ende
doe qua van buyten een steen wt enen engie-
ne en werpen doot Dus liet hi sijn roepē mit
linen leuen **Waer mede die ioden he-**
droghen worden. **Cap. lvij**

Op datter yemāt waer die weldoe wou-
de ende mercken. Hi vonde altoes gode
en god soude hem laten weten Ende doe ver-
staen waer mede dat dat arm volc meest be-
scut wort ejer die ioden en achten op gheen
weldaet niet tot deser tijt want si worden be-
droghen mit eenre propheciē die si bescreue
vōden in enē heylighen boec daer si d̄ in lasē
dat een mā wt haren lāde heer soude wesen

bouen alder werelt als wē die heiliche stat vā
ihrkm destrueren soude. **E**n si waende dz dese
maneene iode wesen soude. **C**her het bedude dz
vespaciaen in haer lant keyser ghecoreē wort
en ghemact doe hi in iudea lach mz sine heer
soet hem ioseph⁹ voerlept hadde. **D**ie prophe
cie wort voldaen op den dach dat vespaciaen
ghecoren wort keyser te wesen. wāt nyemāc
en mach scuwen dat hē te geschien is al mach
hijt voerden en voerweten. wāt ten is gheen
mā so wijs int lāt noch in steden die hē wach
ten mach teghen die saekn dye hem ghescien
mogen. **E**n aldus vuort den tempel ghedes-
trueert na die dat die moerdenaers vten tem-
pel inder stat gheuloghen vuaren. **D**oe setten
die romeynen menighen banier daer omtrēt
den tempel en riepen lude en openbaer dz da-
er vuas tytus die keyser. **B**innen der stat soe
vuort ghemeeanic roef. want den tēpel vuas
alte r̄hc van goede. **C**her die tyranne die indi
stat gheuloghen vuaren. **S**i saghen vui dat li-
nerghent òrgaen en mochten Ende si onthor-
den titū dat si hem gae en spreken souden. **E**n
dat si hem om sine goerdertierenheit badendz
hi die stat behouden vuoude. **E**n tytus hoer-
de segghen dat ende vuerstide vāden tempel

ē stat was daer mē ter poortwert in spreke
mocht En hi ghinc staen naest der poort. En
daer ghinc een brug tusschē den tempel en di
stat En daer stonden tytus bargenē bi hē En
in beiden ziden stont menich mā En die ioden
stonden oantrent symon en iau dye doe garē
ghenade ontsaghen hadden En die romeyne
quamen te bekien hoe si die ioden ontsaen sou
den En si maecten daer eē gheswīch o pays
te maken Tytus woerden totten
ioden ende hoe si weder scyeden Cap lir

Ghi heren die inder stat sijt sidi noch niet
stat van uwen oerloghen en van uwen
ongheualle waer om merci niet uwe cranc
heyt en onse moghentheyt En ghi verderft v
we stat en v volc En den tēpel hebbi dus doe
destrueren want van dier tijt dat v pompey
us dwanc soe hebbi altoes teghen ons ghesche
ken oer ghi wort altoes weder cranc end e
mat Quā v dit vā uwer moghentheit Merci
wat volc wast dat ons ye dwanc waendi o
dwinghe wat lude soude v helpen ende ons
late Troesti v op uwe macht haddi op uwe
selues vordel yet ghemiet so soudi die van ro
mē hebbē onderdaen gheweest want si sijn v
re machtich En troesti v op uwe mueren en

op uwe diepe vestē **G**hi sout ghedocht hebbē
 opt grāte burtaengiē dat vestē groot en wijt
 heeft bouen allen landē en aldat lāt omgaen
Nochtant sijn si onder die vā romen waerdyp
 oec stut en vroet **S**o loudi ghepeinst hebben
 om spaengen en afrike hoe stout en coen dat
 volc is **O**er ic weet wel dat vā ander s niet en
 heeft doen steiken teghent ryc van romen dā
 dat wie goedertieren waren wāt wi volch
 den uwen wille te seer · wi gauen vā lant en
 coninghen wt uwen lande gheborē en daer
 toe uwe wet niet vā luden alleen die in dit lāt
 wonen **O**er oec alden ioden al aertrijc doer
 waer si woenden dat si uwe wet ghebruken
 mochtē also ghile ontfaken hebt **H**ehoudelyc
 dies dat gi os onder cleynen leyens oderdaen
 wesen sout **O**er om dz ghi ghelyc serpētē sijt
 so midi die gene die op vā stridē **O**er het mach
 schien so peinsdi om nerons rokeloeschedē en
 daer op verlieti vā worter houaerdich op.
Hi leynde hier int lant minē vader niet dz hy
 vā destrueren soude mer om pays met vā te ma
 ke en uwe dinghē tē bestē te kerē wāt had hy
 hier gecomē o vāt en t'folk te bedue lo soude
 hi eerst voer d'st stat gewallē hebbē o te destru
 erē mī o vārele te geuen bestōt hi eerst galilea
 o uwe ouerdaet te wreke mī my vad's goeder

tierenheyt maecte v quaet en sel En doe nero
doot was en dat ryc vā romenan minē vader
ende an my quam daer al die werelt om vera
blide soe ghereydi v om striden Hier en binnē
vochtij onderlinghe dat bouē redē ende recht
was Ja so dorperlyc mit groten scanden dye
ghi wel waerdich sijt Daer nae nochtan otr
fenc ick te ghenaden die van v luden tot ons
gheuloghen quamen Hier en bouen nochtan
hoe dicke ic v verwant ic boet v nochtan pays
ende vrede altoes Ende ghi hebt oec den tem
pel ontstekene nu wildi ghi quade tyranne
spreken teghen mi wes sydy nu waerdich na
al dit gheual nochtant stadi tot int eynde ho
uaerdeliken ghewapent Ap quade kariue Ic
sweer v dat ghi mi in gheenre wijs ontlopen
en selt Ghi die so veel heyden ende ioden ver
moert hebt als quade honden Cher laet dentē
pel tsel v baten Wat daer en sel gheen romeij
in comen hi en sellen behouden al waert oech
dz gijs niet en wilt Cher dese vermaledisse so
den waenden dat tytus noch in vresen was
ende wordē weder houaerdich ten stride En
titus sach wel dat dit oghewallighe volc noch
niet en achte opten tēpel noch op haer lījt En
hi begā anderwerf op hē te stride en heual dz

Den ioden en wort nye soe veel eren ge-
daen van ghenē herē noch van ghenē volc-
ke ojen dede he nu wel so veel lasters en scan-
de En dit mochten si miten haren viandē van
haers selfs ludē Wat die brachten dye ioden
hier toe Als tyt9 comē was ende besach dese
toornē die die tyrānen ghelatē hadden ende
haer manē ende hi die duerheyt die starcheyt
en die subtijlheyt daer of ghemerct hadde so
sleyde hi Ic mercke dat god teghen den ioden
ghestreden heeft Wat god stacle wt dese toor-
nen en heekster ons volc binnen brocht wat de
se toornen en hadmen nymermeer moghen
winnen met cracht of mz engiene En alle die
tytus daer binnen gheuanghen vant die die
quade simon hadde doen vanghen die vriede
hi En om dat die ridders mede warē van bloe-
de te storten en te slaen Hoe beual die keyser
dat men nyemāt meer een Greghe men vōdē
ghewapent Of hi en woude vechten En die
romeynen deden also Mer die oude ende crāc-
ke loghen si ende dander vinghen si doe be-
ual tytus enē sinē vrient hietede falcoen dat
hi elcken vadē vanghen sijn recht dede. Mer
die valsche zeloten wroechden deen dē äderē
van haren leyte En falcoen dede elken ionghe

line onsluen nochtat warede alte schoē ion
ghelinghe **C**her die hielt hy so dat mēle besien
soude en voenze te romē indi eer vāden zeghe
Tytus gaffer noch veel op dat si dē doot ver
dient hadden datmē daer ouer rechtē soude.
Indi tydē dat falcoen dus die ioden verdede
so bleeker also en oec vā högher doot wel rā
dusent **E**n in desen oerloghe warenre gheuā
ghen xxvij dusent. **I**c waen dat nerghent al-
sulcke moort en gheuiel als in deser stat wāt
doe die stat eerst beleghen wert so ware daer
blinnen vijfwerk hondert dusent man. **W**ant
ekole was vā al iudea gecomē binnē ihrlm en
vergadert tot harē paesschē ð die feest aldaer
te houden. **E**n doe woeden si beleghen inder
stat vāden romynē daer dese grote moort of
quā **N**iemāt en hout voer logē dz ic nu leggē
sel. **W**āt het gheuiel in neroens tiden datmen
soden telde die in ihrlm comē ware tot enen
paesschē. **E**n mē vāter daer xxijc duset met se
keren ghetael. **W**āt nero en wouts n̄ gelouē
dat des volcs so veel waer allmē leide en daer
ð dede hijse tellen alst vergadert was wāt in
wat landē dz die ioden woeden si woudē ter
feeste varē in ihrlm. **O**m dz haer voeruads te
diē tidi wt egyptē verlost wordē wāt daer ot
dīkinc pascha sīnē naem. **E**n ny so hadde dese

op pascha dit onghewal **W**āt si wordē sinder
stat beleghen **H**oe veel iodē dat daer verslegē
bleuen dat en heeft soe phus niet bescreuen.
Hier na ghanghen die romeynē die iodē lokē
in grauē holē in putten ende in cisternen en-
de in priueyten **E**n alle die si vondē loghens-
se doot dus versloghenre dye romeynē wel ij
dusent **D**ie romeynē doersochtēt al om ghe-
richelyt vā goede winnē en hoe vuyl die stede
daer of vol stainx was die nochtant tsulker
stede so groot was dats niemāt ghelouen en
squde **E**n oec vā groter gherichelyt so onder
sochten die holen die dodē daer si groot goet
duer ende onder vonden **O**ec so voden si veel
gheuanghen indē holen die die moerdenaers
daer gheleyt hadden. **W**āt die moerdenaers
waren vā binnē so quaet dat si totten eynde
hare verderknille vochten en moerdē op haer
volck **A**er dit wrack god int eynde **W**āt ian
wort gheuāghen wātmen vāten in een pry-
ueyt bina van hongher amachtich **E**n als hi
niet vorder en mochte so bat hi den romeynē
ō genade des hi te vorē kleinē wille hadde **E**n
cort hier na seldi horē hoe simō geuāgē wort
Wāt dese twe hilstmē in die ewege vāgenisse
Hoe lāg iherlm̄ ghestaen hadde **C**aplxvi

o ij

Iherusalem wort aldus ghewonnen op
ten achten dach van speelmaent Daer
uu onser vrouwen dach nativitas op is. En
hier voer was iherusalem noch vijfweruen
ghewonnen want na dat die ioden iherkē ge-
sticht hadden dz nabugodonosor destrueerde
So want alsothus die coninc van egypten En
daer na anthiochus epiphanes daer nae qua
pompeyus vā romen en want oec Daer nae
herodes met den heer van romen. Her alder
eerst want nabugodonosor die coninc vā ba-
bilonten en destrueerde doet ghestaen had-
de **CCCC** en xl iaer vijf maende en vi da-
ghen Helschiliedech die goods pape was die
stichte eerst iherusalē cher die chananeen dre-
uen daer wt Hier na qua een coninc die leobi⁹
hiet en vermaecte dit iherusalem datter iodē
principael stat was. En na dien datse leobi⁹
stichte ouer iij hondert en lxx iaer so destru-
eerdse nabugodonosor En van leobius tiden
tot datse tytus destrueerde waren gheleden
Men lxij iaer En vā iherkē eerst gemaect was
tot datse titus ende die romeynen dus alte-
mael destrueerden waren gheleden iij dusē
en lxxij iaer Dus wort iherkē mal ghedestruereert
dt grote bloet datter wtghestort wort vādē

heylichē Want daer mede haddē s̄ d̄ ver-
diēt Als die romeynē alle die iodē ver slaghe
haddē en gheuaē en gheroest datter te rouē
was doe beual tytus alle die stat en die mue-
re te destrueren wt gheseit den toorn sonder
craft Want die moerdenaers waren daer of
gheuloghen Doe titus die bouēste muer wan-
en si liepen in holēn en in haghedochten noch
tan waren dese toornen so stac dat se al dye
werelt n̄ en had moghen winnen dā mit hō
gher Dese drie toornen hieten ypitōs phace-
lus en mariannes Dese liet tytus staen myt
een deel vander muer ande westzide vander
poort tot enen litteykē om dat men daer aen
mercken soude hoe stac die stat was die dye
romeynen hadden gewonnen En al d̄ andi-
dede tytus destrueren om dat die ioden daer
n̄ymmer meer vergaderen en louden En so rep-
lechtent die romeinē d̄ n̄ymmer meer nyemāt
diet saghe legghen soude datter een poort ge-
staen hadde

Hoe simon gheuāghē wort

Der na ghinc tyt s̄ finē heer Ca. lxvij
betalen en lonē vā harē pine En dācse
leer d̄ si so vroem gheweest haddē En hi dede
die ghierighe versadē mit ghiste En doe scey-
de hi menich s̄ns s̄jn heer Wat in dien drien

o ij

edornē liet hi een legioen vāden rōmeynē En
hi hilt mit hē twee legioen Hier na voer hi in
cesarien Wāt o datter so na dē wynter was
so en woude hi te romen niet varen En hi be
ual sijn gheuaghen wel te houden En vā daē
voer hi philips cesariē en daer lach hi langhe
Daer na als hi openigē daghē feest hilt so de
de hi vā sinē gheuaghen werpē voer die wilde
beestē diese scoerdē en verbetē En hi dede oec
sulc ander verdoen en dodē Hier na quā cort
blide bootscap dattie quade simon gheuaghē
was in deser manierē dese moortdadige simū
was mit ee deel vā sinē moerdenarē ghescolē
in een diepe haghedochte en daer hi fitaelgie
in gedragē had bi te leue En instrumētē mede
te minerē en te muerē En doe si daer blinē wa
re so omuerdē si tgat daer si gegaē warē En
waeden tōtgaeē oder daerde Hier te quā niet
in sinē wille Wāt hien had n̄ veer gemineert
sijn spile en wort al verteert En hi pīnde hē
o bie romeynē te honen en tōtgaeē En hi dede
enē wittē roc à enē matel vā purpur daer
bouē En hi quā also ouerstēlic wt gemineert
ter stat daer den tēpel ghestaen hadde En die
ghene diē eerst wt comē sagē si wordē vuaert
nochtant ghinghen sy tot hem ende vraech
den hem wie hi waer En hi antwoerde hem

dat si haren heet tot hem halen souden Ald⁹
wort simd die valsche moerdenser geuāghē
en men vāt daer mz hē veel moordenaers vā
sinē gheselle int hol Aldus wrac god op hem
die quade valsche moort die hi ghedaen had
de En men senden soe tytū den keyser tot e-
nen presente daer hi seer blide of was En hy
beual dat men dat present wel houden soude
dattet niet verlorenen worde tot dat hi qua-
te romē Titus maecte een feestle in sijns broe-
ders naem En daer waren vāden ioden ver-
daen en ontljkt so vāden besten en aders die
deen dāder doerstaken wel ij dusent en v hō-
dert mer altoes dochte den romeinen dattie
iodē veel quad doot waerdich waren te ster-
uen dāmense steruen dede Wat si hatense al
te seer En om datter ioden lant aldus ghe-
del trueert wort om hare quaetheit wille. Hoe
wordē die iodē alte onwaert So dat die vā a
thiochē dodē oec alle die iodē die in hare stat
woēdē Vespasianē òt boet tytū sinen soe dz alt
heer vā romē i groter hope waer dz si saen te
romē comē soude En doe tyt⁹ dese letterē òt
faē had so voer hi haestelyc te athiochē wert
daer vāt tytus ee wōderlike riuer daer hi in
varē soude. Ende dye riuer is stac en groot
mer alle saterdage is haren gront bloot en si

loop tusschen det arken en raphanes En doe
tytus al daer qua soe quamen alle die van an-
thiochien teghen hem wt En si baden hem dz
hi die quade ioden van daer dede En tytus ghe-
liet hem of hi die woerdē niet gehoort en had
de of verstaen en hi voer te eukratē waert En
daer lende hem die coninc van perken en preci-
ose croen van goude en van duerbaerghesteen-
te En van daer voer tytus in egypten En daer
so keerde hi doer iherusalem dat hi gedestru-
eert hadde daer hi drouich ende zrich o was
En hi badt gode dat hi die ghene most onte-
ren die he dat goede lant dede destruerēchen
vanter onder den steen dyer om worpē was
grotē ontalliken scat van goede Wat die io-
den wiue en manē diemē gheuāghen voerde
si wisten wel som waermen dit goet vindēn
soude Wat si haddent seluer al daer ghehodē
op auontuer of si noch yet seluer toe hadden
moghen gheraken Doe tytus quam in alex-
andrien Hoe liet hi sijn heer varen elck sijns
weech want hi woude seluer te romen tiden
Hier hi voerde met hem den valschen ja en sy-
mon En daer toe oec welvij hōdert man dat
schoen wellatende ioden waren Omdat hy
daer mede sinē seghe tonē woude En die van
romē quamē alle teghe he wt En oec vespaſia

en sijn vader en domiciaen sijn broeder en oet
fenghen daer also eerlyc alsder yemāt oetfan
ghen wert **M**āder feest vādē zege Calixt

De senatoers vā romē woudē dē keyserē
vespasiaen en titū sien soen ee eenpaer
like feest nadē zeghe en costume vā harē zege
Over si eu woudē hē beyden mer een feest doē
En dese feeste deed men aldus. Als iosephus
scrÿft diele doen sach opten dach datmē dye
feest dede soe en bleef nyemāt thups Over al
die luedn stōdenvoer der dagheraet En pijn
den hem ter sulker stat te staen dat si de feest
sien mochten En als die dach rees endet be-
gonde te claren so quamen vespasiaen en ty-
tus sijn soen te gader gheroent met lauwer
bomen en met purpur ghecleet soet te romē
costume was si ghinghen aldus gheroent en
ghecleet totter keyserliken salen En daer ont
beyden alle die senatoers Ende daer waren
bereet sittens vā ynoe daer die keyser op gi-
ghen sittenals si daer quamen die ridders oet-
singhen die keisers met groter eren daer si le-
den doer die straten en si ontkenghēle met gro-
ter waerdicheit te houe Hier na vertelde men
vespasiaen haer auontuer en haer daet Ende
des dacte hi hē allen en bat hē dat si mit hem
ghinghen eten Daer na toendemen dē volck

inder stede meniger hadde schoenheyde en tier
hedē **Wat** wat dinghe datmē in anderē lande
hadde anders dā in dien lāde als wōderlike
beesten en dieren en goet dat toendemē alden
volcke daert stōt **Dat** warē iuwelen vā bluer
en vā goude en vā yuor en vā menigherhā-
de ghestēte en schoenheidē en cleder die duer
baer waren beide vāden werke vā babiloni
en en menighē äderen lāden **Oec** warē die ge-
uanghen ghecleet mit clederen die wondlyc
kīert waren **En** daer nae droechmē voer alt
volc bescreuen **Hoe** die lāde gherwonne warē
hoemen elc lāt tonder derde en vā **Hoemē** die
wiue en die māne versloech hoe dattet volk
nu hier nu daer vloech **En** hoemē die hoghe
murē vel ede ter neder en ontweē stat **Voert**
hoemen anders waert doer dye viāde croop
en hoemē die stedē en die husen ôtstat **Schter**
hoemen dē enē dootsloech ghinder en hoe dā-
der bat datmē op name **Aer** dye iodē wille-
dit wel ofte bet dāt daer bescreue was vā elc
ker yellen nochtant molent daer dye luden
sien ghemeeenlyc als gheuallen was want si
saghent daer wel en volmaectelijc bescreuen
hoemē die poorters venck en hoe die scepe ge-
laden quamen mit den roue **En** mē brocht te

tomē die duerhaer iuwelen vāden tēpel **D**ie
bouē alle cyerhedē en iuwelen doer een preci-
ose warē Welcke tēpel men wā op dē moort
dadighē ian **D**at eerste was die takel vādē tē-
pel die al vā kinē goude was sy en mochte n̄
duerre gheweest hebben **D**aer na brochmen-
den suluerē candelaer met den leuen armen.
Daer na daer die lichtuate op stōden die gul-
den warē **D**aer na droechmē der iodē wet die
hē god gheghueē had en dat walt lest dat mē
brocht. **D**aer na volchde vespasien en tytus
sijn soen daer na quā dormicie n̄ sijn broeder
ghereden op een duer paert en si voerē te iupe-
ters tempel waert en daer għinghen si te ga-
der staen **E**n vespasien boet den quaden sy-
mon te halen want het was den zede van ro-
mē dat na deser feesten die keyser van romen
yten tēpel niet en soude moghē gaen om sijn
maeltijt te doē voer dzmē daer niemāer broch-
te dattie heer ghedoot waer vā dien lāde dat
tie keyser ghewōnen hadde **T**ot deser feestē
was die quade symon noch ghehouden. **N**o
suldi horen hoermen hem sijn moordaaet gout
Ogen brocht simon ghelept onder die gheuan-
ghen diemen daer toende ende voerbrocht ñ
den seghe te thonen **E**nde simon was myt e-
uen strop gebōden ñ sinen hals en daer mede

Sleepmen doer die starc ouer die ruwe roetse
wel scandalijc En daermen sleepte sloechmen
en stacken En ten lesten nāmē hem iamerlyc
tlyst En doe die keyser vernā dat hi doot was
So wort ondert volck groot ghescal vā blyf
scappen En doe ghinc die keyser eten mit gro
ter feesten en alt volc met hem Dese feeste vā
dē zeghe was meerre dan v yemāt soude ma
gen vtellen wat het soude v te lac valle dyet
al beschriuen woude daer om crozt ic daer ic
mach Als die feest van desen zeghe ghedaen
was so sende vespasian enen ridder in iudea
die bassus hiet Wat daer int lant warck noch
drie casteelen Daer echter die soden in verga
dert waren die seer starc waren Dat waren
herodius cressayda en macheronta Also saen
als dese ridder in iudea quā mittē romeynen
so gauen si hem op die waren in herodius En
bassus vergaderde hulp om dē casteelen mach
eronta te velegghen wat hem dochtet harde
profitelijc mochte hi dien casteel wonnen en
de slechten wat dit casteel was alte vast ende
starc Wat die grote herodes haddz so vastdo
k makē dzmis nymē winē en mochte en had
grote audtuer gedaē En daer toe was hi bin
nēwel verkench Het wapen en vā alre vitalien
Hoemē macheronta d starcke borch vā ca lxx

Gallus beleyde den casteel macheronta.
En dede drachte dragen inder graft en
in die dale ther voer dese berch was ee poort
daer in staken die iodē haer cräcke volc ther
die vromste toghen op der borch Ende dese
deden menich groot assant op die romeynē.
Hulc tijt verloren si somtijts loeghen si dye
romeynen ther het verghinc hem int eynde
te quade binnē inder borch daer ballus vo
er lach was een en hiet eleazarus die menich
groot assant op den romeynen deden en sloe
ther dicke veel Want hi was altoes deerste
die wt toech ende die leste die vloech. Op een
tijt gheuielt dat hi metten sinen wt ghetogē
was En doe die sijn vloeghe voerden romeyp
nen bleef hi alleen staen sprekende also dandi
binnen ghetoghen waren want hi waende
dat nyemant vanden romeynen so stout en
soude wesen dat hien soude dorren bestaen.
En dit vernam ee ridder de rufus hiet Ende
die vincken als een coen man en voerden ten
tenten waert En doe deden ballus al naect
ontcleden en deden alsoe leyden al om en om
voerder stat en swaer lyc gheselen Dit ghinc
de iodē dier binnē lagē so na dat alle die stat
om dien ionghelinc in gheweën was En als
ballus dit vernā so woude hile noch meer ver-

slaen d^t hien doden woude **D**it deerde den
ghene so leer die inder borch ware **E**n eleaza-
rus bat hē so leer dat hien so iāmerlyc niet en
lleten doden als eē katyf **H**er dat si om sien
wille te ghenaden quamē met allen **E**n op d^t
hien vā deser doot verlostē **D**ese eleasar⁹ had
binnē maghe die op sijn vernoy en op sijn cla-
ghē ontfermenisse hadden **E**n si wordē bera-
dē d^t si om sien wille om sijn līf te behoudē
woudē dese borch op gheue^r **E**n doe die ghe-
ne die de poorte voerhieldē des gewaer wor-
den so worden si alle te rade d^t si des nachts
ontulien wouden vter poort^r **H**er bassus ver-
nā dit **E**n liet hem die vlucht nemen en daer
volchde hi hem nae **E**n die starcke waren ont-
uloghen **H**er al dander snoech hi doot tot xvij
hondert toe **E**nde hi vīc haer wiue ende haer
kinder. **H**er bassus hilt hem haer belooste en
gaf hē weder eleazarus **E**n aldus wā hi ma-
cheronta **H**ier na quā bassus een ander nye-
maer datter een grote menichte van iodē ver-
gadert waren. In een borch die tot dier tijt
doemē voer iherlm lach vā daer ontuloeghen
waren **E**n doe bassus macheronta wōni had
de **H**oe voer hi mit groten heer darwaert en
vātet waer **E**n hi belach dien borch en heual

den voetgangheers dat si dz hout velle soudē
di daer omtrent stot. **D**ie iodē dier binnē wa-
ren weerdē hē leer en mē vacht en street daer
lāghe. **C**her die romeynē verlorē mer r̄y man
doe ter tijt inde strijt mer veel ioden worden
daer verslaghen tot iij dusent toe. **E**n iudas
haer heer mit hē die symōs broeder was. **T**ot
desen tiden boot die keyser datmē al elant vā
iudea om ghelycē vercopen soude. **E**n datmēder
gheen ghemuerde poortē en liet stichtē. **E**nde
hier om en liet bassus mer xvij hondert iodē
binnē den lāde. **E**n hi beual hem dat si wonē
souden in een poortken dat amassayda hyet.
Dat lach xx stadien vā iherlm. **E**n hi sette hem
Hoe veel thys si dye vā romen gheuen soudē
alle iaer. **E**n hier na stark bassus. **E**n een riddē
die filius heyt quā na hem. **I**nt lāt vā iudea
in paeyle en in bedwanghe lōder den casteel
amassayda wat daer lach eē moorder in hiet
eleazar met sinnen gheselscap die de werrin-
ghe en strijt aldaer began. **E**n dede den tijns
ontlegghen. diemen die van romen plach te
gheuen. **S**ilvius viel met enen heer voerder
stat ende belachse. **E**nde hi dede al omme en-
de omme die stat een starcke muer maken om
dat hem daer gheen wt ontulien en soude.

Wat dese borch was alte starck En daer om
waller veel werkers an eer hy die muer vol-
maecte Want dye grote herodes hadde dese
poort en borch doen omme mueren met eenre
starcker dicker muer van witten steen die lx sta-
dien lach omgaende was en xx cubitus hoech
En hy had al om en om die muer doen makē
grote starcke toorn wel lxxvij Die acht wa-
ren elc vijftich cubitus hoech En daer binnē
stont sconincs sael die vier toornen hadde an
elcken horn die wel ghemaect waren en elck
was xl cubitus hoech Daer binnen ware cil-
teren ghenoech soe datter gheen water bre-
ken en mocht Si waren binnen wel voerdē
soe dat hem nyet en ghebrac si hadden coren
olye en wijn en al dz si behoefden Dese borch
had eleazarus ghewonnen Want hi quā daer
binnē dat die poorters op haer hoede niet en
waren Oec so vant hy daer binnen prouacie
ghenoech om mede te verloghen en al daer bl-
nen gheleghen had van herodes tiden nochtat
en was si niet gheacht Ende had al daer ghe-
leghē meer dan hödert jaer En dzet niet argē
en mocht quam toe onder gueder lucht dye
daer was Ende hi vanter oec harnasch ghe-
noech binnen dat herodes daer in vergadert
hadde Wat hi maecte dese caesteel En dit was

den leste castel dat die comeynen wonnen
opten ioden met striden **H**oemen anal-
sida de leste borch wan **C**apilxxi

Siluius viel voer dese borch. Ende wort
wel ghewaer dat mer nyet opwinnen
en mocht met striden an deen side **E**n hi dede
daer den volc drachte draghen en si droeghe
enen hoep xx cubitus hoech en daer bouen so
maerten si een hoech stenen werck vijftich cu-
bitus wyt **E**n daer bouen dede hi maken enē
toorn xl cubitus hoech ende dien ouerdeckte
hi ouer al wel mit yser **W**ant dat dal enē
de die neste voer de borch was soe diep als al
dit hoech was totter muren bouē die om die
borch ghinc **O**p de sen toorn laghen scutteris
Ende wien si saghen ter muer waert comen
dien doerscoten si **E**n verdreuen s̄t volc van
der muer Ende hier na dede siluius den ram
rechten ander muer so dat dye toorn scuer-
de ontween so leir dede hi den ram scoten
Oer die ioden die daer binnen waren ghin-
ghen daer teghen metselen hastelyc teghent
gat met hout steen en moorter ouer een recht
teghen steken vanden ram **E**n doe dat siluius
verna so dede hi dat vier binnen werpen dat
tert hout mede otslag **E**n doe waeide ee starc

p i

wijnt wt den noortdeste En dreef alt vier op
die romeynē So dat si bi na hadt hadden alte
quade auontuer • ther cort daer nae alst god
woude soe keerde die mint int zuden en tkier
voer ouer te iodē waert en die muer verbarn
de alte mael En die romeynē die stout en wyl
waren toghen tot haren tenten waert • wat
si wouden alle smorghens daer nae die borch
bestaen met gheuechte En si wachten alle die
nacht wel nauwe dat he nyemāt ontgaen en
soude elazar die oec binnen was en riet oec
niet datmen ontulien soude want hy en had
hem vter borch oek nyemāt laten ontgaen
wan hi en peinsde anders niet dan hoe die ro-
meynen wiue en kinder begaden louden als
si die borch te wille hebbē louden • En claudas
bede hi alt volck vergaderen en riet hem dese
quaerthept aldus ende seide Ghi herē wop heb
ben ghesworen alte gader dat wop nyemant
dienē en soudē nymē meer dā god alleen die
heer is bouē al Nu is die tijt gherome datmē
v sal moghe proeuē wie ghi sijt Hier o weert
v teghen die van romen vromelijc want wop
waren voerhts deerste dye hem dienst tijns
ontseydē Ende wop sijn nu die leste daer si op
strijden • Ende hyer om houde icket daer
voer dat god ons luden deese eer ghegheuen

heelt in desen leuen dat wi wisseliken ster-
nē moghen **N**iet van hongher of van ghebre
ke so onse voeruads doot bleue sijn **C**er wil
di minen raet doen wi sellē eerlike steruē **E**n
sellē om inder vrucht te steruen deen dē dāde
ren dootslaen en onse wiue en onse kind cley-
en groot. **E**n aldus en sellē wi niet eyghen
onder die romeynen worden als dāder iode
sijn die hē hebben late vanghen. **E**n dus en
sellē wi niet sien rouwe noch verdriet an
sen wiuen en an onse kinderē **D**it en veel an
der schoere talen seide hi dē volcke en bracht
dat volc daer toe dattet al verwoet wort **E**n
dat hē sine raet alte goet dochter **E**n si koren x
mā wt aldē volc en die soudē alle dāder doot
slaē groot ende cleyne ionc en out mā en wijk
Ende daer na soude die een vāden thienē die
neghen dootslaen **E**nde dan soude hi gaen in
des conincs sale **E**n ontstecken dien en verber-
nen hē seluen daer **E**nde si droeghen alle ouer
een **D**at si die spile en den dranc souden late
onghescadicht om dattet die romeynē merc-
ken souden dat si hem niet en hadden late do-
den om honghers wille ofte om enigherhan-
de ghebreke **C**er alleen om dat si niet eyghē
worden en wouden **D**ese katpuē die dus ver-

scouen waren dat si haers selfs līf noch haer
re kinder niet sparenen wouden so loechme
se doot daer si laghen bi harē wiuen ende kin
deren hellende en cussende Hier na loech die
tiende die neghen doot. En daer na ontslack
hi den tempel ende verbarnde he seluedaer in
Ende dese waerde dat alt volc doot ghewest
hadde Cher si seuen waren otslopen in cyster
nen ende die beheldent tleue. En si verteldent
namaels alte mael soet gheuallen was. Dese
iamerlike daet gheuiel opten xvsten dach van
aprille Ende in deser borch bleeker doot on
der manē wiue ende kinder omtrent ix hōde

Hoe sluius inder borch qua **¶** Ca lxxij
Huius waende wel dat hy smorghens
kellen strijt ghehat soude hebben voer
die borchcher hi dede herde wijselike ter mu
re gaen En die ghene die ter muer ghinghen
si en worden anders niet ghewaer da dz des
ronincs sale barnde en si en hoorden nyemāt
lyreken noch runē En doe si alte samen binnē
quamen ende riepen so quamen die vij voerk
die te līf ghebleuen waren ende verteldē de
romeynen alle dese auontuer van beghinne
ten eynde En die romeynen hadde des groot
wonder want si vonden alle die lude groot

ende clein doot ghefallen als die seuen hem
seyden Ende doe ghinghen si den brant blus-
sche en deden alle die doden wech En filius
liet een deel van sine volc in die borch En hier
na toorch hi int eynde van iudea en hy en van
nerghent en viat hi en was doot Hier noch
waren omtrent alerandien veel moerdene-
ren vander ioden scarencier si worden daer
na gheuanghen ende ontlykt en men pijnder
veel van hem ludl en tormentse ende sleeptse.
Hier watmen hem dede si en wouden de key-
ser niet heer hieten En alle storzen si dus om
dat een woort En haer cleyne kinder deck die
lieten si scoren ende tormeten En om gheen
ding en wouden si den keiser ouer haren heer
houden of oec heer hieten Die keyser gheboet
liniis dien hi bouent lant van egypten gheslet
hadde tot en ruwaert dat hi sonder beyden
destrueerde den tempel die onyas die iode in
dat lant hadde doen maken soe hier voer be-
screuen is. Hier lippua qua ende roelde hem
desen tempel ende sloten ende doe ontuloech
hi wech vten lande Ende al cort hier nae qua
paulinus binnen den lande ende naamt al dat
hi in desen tempel vant En hy maecten alsoe
dat mer n̄ toe gaē en mocht En hi destrueerd

aldus na cccc en trijj jaer na dat hi eerst ghe-
sicht was Ende dus soe bleef den ioden in al
aertrijc ghenen tēpel **H**er tot deser tpt was
noch een scaer moerdenaren vāden ioden die
hem hier ende daer onthielden **E**n si hadden
enen hoeftman enen toeuenaer die ionathas
hiete **E**n catulus wort dies ghewaer en ver-
sloecher of doot ij dusent ioden en na hem al
haer goet en lant en haer erueende settent in
renten tot des keylers behoef **H**er hi voerde
ionathas met he gheuanghen te romē waert
Ende die keyler dede ionathas gheselen ende
daer na barnen **D**ese plague vanden katui-
ghen ioden ghesciede xlij jaer na ons liefs he-
ren **I**hesus xps passie **N**ie en hoerde ma noch
en las in boecken dz enich volc dus iamerlyc
verderft ende gedestruert wort als die iodē
worden tot menighen tiden om haerre gro-
ter sonden wille daer si gode mede verbolgē
hadden **W**at aldus wraect god op hem so dz
hi dat selue voersproken hadde inder ewan-
geliën om dat si dat bloet van menighen heyl-
ighen man wtghestort hadden van abels ty-
den tot ihesus cristus doot toe dien si valsche
lyc ter doot brochten ende som van sinen ion-
gheren oek die si doden **S**v hebs danc ihesus

cristus . Ende maria sine ghebene dide moe-
 der die mi soe langhe ghelspaert heeft dat ic
 tot enen eynde ghebrocht hebbe dye historie
 ende twerc vander bybelen ende vādē ioden
 yesten diet beghin en een figuer waren vādē
 kersten volc thent die ioden haren naem ver-
 lozen ende haer hulde mit gode Ende dat die
 heylighē kerck te wassen en voertganc begō-
 de te hebben biden heylighen apostolen pre-
 dicacie dit werck eynde vte latijn in duutsch
 te maken . Int iaer ons heren doemen screef
 cy CCCC en Iri op Sinte ian baptisten auont
 als alle kersten luden in blijscappen . ende in
 vroechden pleghen te wesen inder even sijn-
 re gheboorten En vanden beghinne vander
 werelt tot desen daghe toe waren ledē v du-
 sent vi hōdert ende viij iaer en neghen maent
 God si gheloeft A cy E N

T Voleint ter goude in hollāt bi mi geraert
 leeu Int iaer ons hereu cy CCCCC lxxxij Op
 Sinte bartholomees auont

